

2024/3019

12.12.2024

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2024/3019,

27. november 2024,

asulareovee puhastamise kohta

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ ⁽⁴⁾ on korduvalt oluliselt muudetud ⁽⁵⁾. Kuna kõnealusesse direktiivi on vaja teha uusi muudatusi, tuleks see selguse huvides uuesti sõnastada.
- (2) Vesi on esmatähtis hüve, mis kuulub kõigile ja on kõigi jaoks. Vett kui elutähtsat, asendamatu ja hädavajalikku loodusvara tuleb käsitleda ja integreerida selle kolmes mõttes: sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnaalne.
- (3) Direktiiviga 91/271/EMÜ on kehtestatud õigusraamistik asulareovee kogumiseks, puhastamiseks ja ärajuhtimiseks ning biolagundatava reovee ärajuhtimiseks teatavates tööstussektorites. Asulareovesi võib tekkida olmereovee, asula äravooluvee ja muudest allikatest pärit mitteolmereovee erinevatest segudest. Selliste asutuste nagu kontorite ja koolide ning toidulagundamisvõimalusega köökide reovesi, mis pärineb peamiselt inimeste ainevahetusest, liigitub olmereoveeks. Direktiivi 91/271/EMÜ eesmärk on kaitsta keskkonda negatiivse mõju eest, mis tuleneb ebapiisavalt puhastatud asulareovee ärajuhtimisest. See on aidanud kaasa Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2000/60/EÜ ⁽⁶⁾ ja muus asjakohases liidu õiguses sätestatud eesmärkide saavutamisele. Käesoleva direktiivi eesmärk peaks jääma samaks ja ühtlasi peaks see aitama kaitsta rahvatervist kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega, mille eesmärk on kestlikult tasakaalustada ja optimeerida inimeste, loomade ja ökosüsteemide tervist, näiteks juhul, kui asulareovett juhitakse suplusvette või veekogudesse, mida kasutatakse joogivee võtmiseks, või kui asulareovett kasutatakse rahvatervist iseloomustavate parameetrite indikaatorina. Samuti peaks see tagama juurdepääsu sanitaarvõimalustele ning peamisele teabele juhtimistegevuste kohta, mis seostuvad asulareovee kogumise ja puhastamise juhtimisega. Direktiivi eesmärk peaks samuti olema koostoime suurendamine kliimamuutustega kohanemise ja linnaökosüsteemide taastamise meetmetega, eelkõige asulareovee käitlemise lõimitud kavandamise kaudu, kasutades samal ajal optimaalselt ära digiüleminekut. Lõpuks peaks käesolev direktiiv aitama järk-järgult vähendada asulareovee kogumisel ja puhastamisel tekkivat kasvuhoonegaaside heidet, eelkõige lämmastikuheite

⁽¹⁾ ELT C 146, 27.4.2023, lk 35.

⁽²⁾ ELT C, C/2023/250, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/250/oj>.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 10. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 5. novembri 2024. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Nõukogu 21. mai 1991. aasta direktiiv 91/271/EMÜ asulareovee puhastamise kohta (EÜT L 135, 30.5.1991, lk 40).

⁽⁵⁾ Vt VII lisa A osa.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

täiendava vähendamise kaudu, aga ka energiatõhusust ja taastuvenergia toomist edendades, millega see peaks aitama kaasa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119⁽⁷⁾ kehtestatud 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamisele. Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 193 võivad liikmesriigid minna käesolevas direktiivis sätestatud miinimumnõuetest kaugemale, näiteks kohaldades käesolevas direktiivis sätestatutest rangemaid tähtaegu või künniseid, saavutades kiiremini energia- või kliimanetraalsuse või kehtestades oma laiendatud tootjavastutuse süsteemide puhul lisanõuded või laiendades nende süsteemide kohaldamise ulatust.

- (4) 2019. aastal viis komisjon õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi raames läbi direktiivi 91/271/EMÜ hindamise (edaspidi „hindamine“). Selle tulemusena selgus, et kõnealuse direktiivi teatavaid sätteid on vaja ajakohastada. Tehti kindlaks kolm olulist asulareoveega seotud reostusallikat, mida kõnealuses direktiivis täielikult ei reguleerita ning mille puhul reostust oleks võimalik vältida, nimelt ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolud ja reostunud asulaäravooluvee ärajuhtimine, võimalikud rikked individuaalsetes süsteemides, ehk niisuguse olmereovee puhastamise süsteemides, mille puhul olmevett ei juhitata kogumissüsteemi, ning väikesed tiheasustusalad, mis ei ole praegu direktiiviga 91/271/EMÜ täielikult hõlmatud. Need kolm reostusallikat avaldavad liidu pinnaveekogudele märkimisväärset survet. Lisaks rõhutati hindamisaruandes vajadust parandada asulareoveega seotud tegevuste läbipaistvust ja juhtimist, et haarata kinni võimalusest, mida asulareovee puhastamise sektor pakub taastuvenergia arendamiseks ning märkimisväärseks liikumiseks energianeutraalsuse ja seejuures ka kliimanetraalsuse suunas, ning ühtlustada terviseparameetreid, näiteks COVID-19 viiruse ja selle variantide seiret asulareovees, toetades sellega rahvaterviseiga seotud meetmeid.
- (5) Euroopa vett käsitleva Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 2018. aasta aruande kohaselt avaldavad väikesed tiheasustusalad märkimisväärset survet 11 %-le liidu pinnaveekogudest. Selleks et niisugustelt tiheasustusaladelt pärit reostust paremini vähendada ning et vältida puhastamata asulareovee juhtimist keskkonda, tuleks käesolevat direktiivi kohaldada kõigi tiheasustusalade suhtes, mille reostuskoormus on vähemalt 1 000 inimekvivalenti (ie).
- (6) Selleks et tagada asulareovee tõhus puhastamine enne selle keskkonda juhtimist, tuleks vähemalt 1 000 ie tiheasustusaladel kogu asulareovesi koguda kogumissüsteemide abil, välja arvatud juhul, kui liikmesriigid põhjendavad vajadust kohaldada käesoleva direktiivi kohast erandit individuaalsete süsteemide kasutamiseks. Oma tiheasustusalade piiritlemisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse soovituslikku võrdluskünnist 10–25 ie hektari kohta, mille ületamisel peetakse teatava ala elanikkonda (mis võib olla kombineeritud majandustegevusega) piisavalt kontsentreerituks. Kui kogumissüsteemid on juba olemas, peaksid liikmesriigid tagama, et nendega on ühendatud kõik olmereovee allikad.
- (7) Käesoleva direktiiviga kehtestatud uute nõuete rakendamiseks on vaja märkimisväärseid investeeringuid. Seepärast on asjakohane arvesse võtta iga liikmesriigi konkreetset olukorda ja vajaduse korral kohandada teatavate rangete nõuete rakendamise tähtaegu. Näiteks liikmesriikidel, kus on palju väikesi tiheasustusalasid, mida puudutavad käesoleva direktiivi uued nõuded seoses asulareovee kogumise ja puhastamisega 1 000 – 2 000 ie tiheasustusaladel, tuleks võimaldada kõnealuste uute nõuete täitmise tähtaegade pikendamist nende esimeses riiklikus rakendusavas. See peaks kehtima ka liikmesriikide puhul, kus on suur hulk rajatisi, näiteks üle 50 %, mida on käesoleva direktiivi uute kolmanda astme puhastuse nõuete kohaselt vaja ajakohastada. Alla 2 000 ie tiheasustusalasid, kus on juba olemas kogumissüsteemid ja kus juhitakse asulareovett teisel tiheasustusalal asuvasse puhastitisse, ei tohiks nende tähtaegade kohaldamise suhtes antud eranditega seotud protsendimäära arvutamisel arvesse võtta. Lisaks on kolm viimati liiduga ühinenud liikmesriiki, nimelt Bulgaaria, Horvaatia ja Rumeenia, pidanud hiljuti tegema investeeringuid, et täita direktiivi 91/271/EMÜ nõudeid. Lisaks iseloomustab neid liikmesriike ka selliste maapiirkondade rohkus, kus lisaks maaelanikkonna vananemisele toimub elanikkonna suur väljavool. Seepärast on vaja arvesse võtta konkreetset olukorda kõnealustes liikmesriikides, võimaldades neil pikendada kõnealuste uute nõuete täitmise tähtaegu oma esimestes riiklikes rakendusavades.
- (8) Kui taristutööde käigus, näiteks kogumissüsteemide või asulareoveepuhastite ehitamisel, satutakse arheoloogilisel väärtuslike paikade peale, lükatakse sellised tööd sageli edasi, sest kõnealuses paigas on riigisese õiguse kohaselt vaja teha arheoloogilisi uuringuid. Seetõttu on asjakohane nendel konkreetsetel juhtudel rakendamistähtaegu kohandada. Täpsemalt, kui liikmesriigid teevad kindlaks, et kultuuripärandi säilitamise vajaduse tõttu on nõutava

(7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

taristu ehitamine eriti raske, peaks neil olema lubatud kohandada rakendamistähtaegu konkreetsetes piirkondades ja ajakohastada vastavalt oma riiklikku rakenduskava. Tähtaegu tuleks pikendada iga piirkonna puhul eraldi ja seda tuleks teha võimalikult lühikese ajavahemiku võrra, mis ei ületa kaheksat aastat. Kultuuripärandit tuleks mõista vastavalt 1972. aasta UNESCO ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsiooni artiklis 1 sätestatule.

- (9) Kui on võimalik tõendada, et asulareovee kogumissüsteemi rajamine või ühendamine kogumissüsteemiga ei tooks keskkonnale ega inimeste tervisele kasu või ei oleks tehniliselt teostatav või tooks kaasa ülemääraseid kulusid, ning ainult sellistel juhtudel, peaks liikmesriikidel olema lubatud kasutada asulareovee kogumiseks, ladustamiseks ja/või puhastamiseks individuaalseid süsteeme, tingimusel et need tagavad keskkonna ja inimeste tervise kaitse samal tasemel kui teise ja kolmanda astme puhastus. Individuaalsed süsteemid võivad hõlmata eri liiki kogumis-, ladustamis- või puhastussüsteeme, näiteks looduspõhiseid lahendusi, väikeseid puhastussüsteeme, või ajutisi mahuteid koos korrapärase äraveoga reoveepuhastistesse. Samuti peaksid liikmesriigid vahetama omavahel parimaid tavasid individuaalsete süsteemide kasutamise ja käitamise kohta.
- (10) Liikmesriigid peaksid looma riiklikud, piirkondlikud või kohalikud registrid, et teha kindlaks nende territooriumil kasutusel olevad individuaalsed süsteemid ja ajutised mahutid, ning võtma kõik vajalikud meetmed, millega tagatakse, et need süsteemid on asjakohaselt projekteeritud, ning et need süsteemid on nõuetekohaselt hooldatud hooldus ja et on tagatud nende regulaarne vastavuskontroll, mis tugineb riskipõhisele lähenemisviisile. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama, et asulareovee kogumiseks, ladustamiseks või puhastamiseks kasutatavad individuaalsed süsteemid oleksid mitteläbilaskvad ja lekkekindlad ning et süsteemide järelevalve ja kontroll toimuks korrapäraselt ja kindlaksmääratud ajavahemike järel. Võttes arvesse ebaproportsionaalselt suuri kulusid, mis kaasnevad selliste süsteemide projekti kohandamisega uutele projekteerimisnõuetele vastavaks, ei tohiks neid uusi projekteerimisnõudeid kohaldada süsteemide suhtes, mis on rajatud enne käesoleva direktiivi jõustumist. Kui individuaalsete süsteemidega kogutakse või puhastatakse riiklikul tasandil üle 2 % sellisest asulareovee reostuskoormusest, mis on pärit vähemalt 2 000 ie tiheasustusaladelt, peaksid liikmesriigid esitama komisjonile põhjendused selle kohta, miks kasutatakse kogumissüsteemide asemel individuaalseid süsteeme, näidates nende süsteemide vastavust käesoleva direktiiviga kehtestatud standarditele ning kirjeldades meetmeid, mida on võetud selliste süsteemide kasutamise vähendamiseks.
- (11) Selliste sademete nagu vihma, lume või sulamisvee tõttu on ühisvoolse kanalisatsiooni ülevool ja asulate äravooluvesi suured keskkonda juhitavad reostuse allikad. Sademerežiimi järkjärgulise kliimamuutusest tingitud muutumise ning linnastumise ühismõju tulemusena selline üle- ja äravool eeldatavasti suureneb. Seetõttu on asulareovee käitlemise taristud kliimamuutuste suhtes eriti haavatavad. Nende reostusallikate vähendamiseks tuleks lahendused leida kohalikul tasandil, võttes arvesse konkreetseid kohalikke tingimusi. Need lahendused peaksid põhinema linnapiirkondades kvalitatiivsel ja kvantitatiivsel lõimitud veemajandamisel. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et kõigi vähemalt 100 000 ie tiheasustusalade jaoks koostatakse kohalikul tasandil asulareovee käitlemise lõimitud kavad, sest nende tiheasustusalade osakaal tekitatavas reostuses on märkimisväärne. Peale selle tuleks koostada asulareovee käitlemise lõimitud kavad 10 000 – 100 000 ie tiheasustusalade jaoks, kus ühisvoolse kanalisatsiooni ülevool või asula äravooluvesi kujutab endast keskkonna- või rahvaterviseriski. Nendes kavades tuleks sätestada meetmed, mille eesmärk on piirata ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolust tulenevat reostust, et see ei moodustaks enam kui 2 % aastas kogutavast asulareovee reostuskoormusest, arvatuna kuiva ilma vooluhulga tingimustes I lisa tabelites 1 ja 2 esitatud saasteainete põhjal.
- (12) Need kavad peaksid sisaldama meetmeid, millega vähendada ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolust pärit reostust ja samuti käsitleda eraldi kogutud asula äravooluveest tulenevat võimalikku olulist reostust, näiteks reostust, mis on pärit esimestest sademetest pärast pikki põuaperioode tihedalt asustatud piirkondades. Need kavad peaksid sisaldama ka meetmeid, millega ennetatakse reostust tekkekohas ja eelistatakse looduspõhiseid lahendusi halli taristu rajamist eeldavatele lahendustele. Need meetmed võivad hõlmata ajutisi ennetavaid meetmeid, mille eesmärk on hoida ära reostumata vihmavee sisenemine kogumissüsteemidesse, või ajutist ladustamist, sealhulgas looduslikku veesidumist, ning esimestest sademetest tuleneva suure reostuskoormusega üle- ja äravoolu asjakohast puhastamist. Liikmesriike innustatakse suurendama linnapiirkondades rohe- ja sinialasid ning võtma arvesse linnalooduse platvormi, mis pakub linnade toetamiseks suuniseid ja teadmisi. Selleks et tagada asulareovee käitlemise piisav kaetus lõimitud kavadega ja sademeveeprobleemide terviklik lahendamine, tuleks need kavad koostada asjaomaste tiheasustusalade veekogumisalade jaoks.
- (13) Selleks et tagada asulareovee käitlemise lõimitud kavade kulutõhusus, on oluline, et need põhineksid linnapiirkondades juba kohaldatavatel parimatel tavadel. Seepärast peaksid kaalutavad meetmed põhinema kohalike tingimuste põhjalikul analüüsil ning eelistatud peaks olema ennetav lähenemisviis, mille eesmärk on piirata

reostumata vihmavee kogumist ja optimeerida olemasoleva taristu kasutamist, et saavutada energiasäästu ja aidata kaasa heitkoguste vähendamisele. Eelistada tuleks rohelisi ja siniseid arendusi ja investeeringuid ning uus hall taristu tuleks kavandada üksnes äärmise vajaduse korral.

- (14) Selleks et kaitsta keskkonda, eriti rannikualade ja merekeskkonda, sealhulgas pinna-, põhja- ja joogivett, ning rahvatervist ebapiisavalt puhastatud asulareovee ärajuhtimise kahjuliku mõju eest, tuleks vähemalt 1 000 ie tiheasustusaladelt kogu ärajuhitava asulareovee puhul rakendada teise astme puhastust. Kuna käesoleva direktiivi kohaldamisala laiendamise tõttu hõlmab see ka väiksemaid tiheasustusalasid, tuleks liikmesriikidele anda piisavalt aega käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmiseks vajalike taristute rajamiseks. Samuti tuleks liikmesriikidele anda piisavalt aega, et kohandada selliste tiheasustusalade puhastustaristut, mis juhivad oma asulareovee rannikuvetesse või „vähem tundlikele aladele“, mille puhul direktiivi 91/271/EMÜ kohaselt ei olnud teise astme puhastus kohustuslik.
- (15) Reovee ärajuhtimisel kõrgetele mägipiirkondadele, nimelt piirkondadele, mis asuvad üle 1 500 m kõrgusel, ja külma kliimaga piirkondades asuvatele väikestele alla 2 000 ie tiheasustusaladele, kus kvartaalne keskmine temperatuur on sissevoolus alla 6 °C ning kus madalate temperatuuride tõttu on keeruline rakendada tulemuslikku bioloogilist puhastamist, tuleks lubada kasutada teise astme puhastusest vähem rangemat puhastust, tingimusel et üksikasjalikud uuringud näitavad, et selline ärajuhtimine ei avalda kahjulikku mõju keskkonnale ega inimeste tervisele. Samuti peaks sellest erandist kasu saama vähem rahvastatud äärepoolseimates piirkondades asuvad vähem kui 275 000 elanikuga väiksemad, alla 150 000 ie tiheasustusalad, mida iseloomustab keeruline topograafia, nagu järsud nõlvad, ning mis juhivad oma heitvee avamere sügavasse veeikihti, mis soodustab asulareovee suurt lahjenemist suublasse juhtimisel. Selleks et tagada kõigi liikmesriikide võrdne kohtlemine ning keskkonna ja inimeste tervise kaitse kõrge tase kogu liidu territooriumil, peaks see erand siiski olema piiratud 20 aastaga, mis on vajalik aeg ülejäänud asulareoveepuhastite järkjärguliseks ettevalmistamiseks teise astme puhastuse läbiviimiseks nendel aladel, kus teise astme puhastuse kasutamine võib olla keerulisem. Need erandid tuleks teha tingimusel, et üksikasjalikud uuringud näitavad, et selline ärajuhtimine ei avalda kahjulikku mõju keskkonnale ega inimeste tervisele ega mõjuta suublate vastavust muule asjakohasele liidu õigusele, nagu direktiivid 2000/60/EÜ, 2006/7/EÜ⁽⁸⁾ või 2008/56/EÜ⁽⁹⁾.
- (16) Hindamisest nähtus, et direktiivi 91/271/EMÜ rakendamisega saavutati lämmastiku- ja fosforihte märkimisväärne vähenemine. Hinnangu kohaselt jäävad asulareoveepuhastid siiski oluliseks kanaliks, kustkaudu need saasteained keskkonda jõuavad, põhjustades otseselt liidu veekogude ja merede eutrofeerumist. Seda reostumist on võimalik osaliselt vältida, sest tehnika arengust ja kasutatavatest parimatest tavadest nähtub, et direktiivis 91/271/EMÜ lämmastiku ja fosfori jaoks kehtestatud heite piirnormid on vananenud ja neid tuleks karmistada, eriti suuremate puhastite jaoks. Kolmanda astme puhastuse kohustus tuleks süsteemselt panna kõigile vähemalt 150 000 ie reostuskoormust töötlevatele asulareoveepuhastitele, sest sellised puhastid on jäänud oluliseks lämmastiku- ja fosforihte allikaks.
- (17) Kolmanda astme puhastus peaks olema kohustuslik ka vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladel, kust juhitakse heitvett alale, kus toimub eutrofeerumine või kus on eutrofeerumisrisk. Tagamaks, et eutrofeerumise piiramiseks tehtavad jõupingutusi koordineeritaks kõigi asjakohaste vesikondade tasandil kogu valgala ulatuses ning tagamaks tundlike alade järjekindl määramine kogu liidus, tuleks käesolevas direktiivis loetleda alad, kus praegu kättesaadavate andmete kohaselt peetakse eutrofeerumist probleemiks. Selleks et tagada liidu asjakohase õiguse sidusus, peaksid liikmesriigid tegema oma territooriumil kindlaks ka muud alad, kus toimub eutrofeerumine või kus on eutrofeerumisrisk, ning tegema kindlaks, kas need alad on tundlikud lämmastiku või fosfori suhtes või tundlikud nii lämmastiku kui fosfori suhtes; seda tuleks teha eelkõige nõukogu direktiivi 91/676/EMÜ⁽¹⁰⁾, direktiivi 2000/60/EÜ

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. veebruari 2006. aasta direktiiv 2006/7/EÜ, mis käsitleb suplusvee kvaliteedi juhtimist ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 76/160/EMÜ (ELT L 64, 4.3.2006, lk 37).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategie raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

⁽¹⁰⁾ Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1).

ja direktiivi 2008/56/EÜ kohaselt kogutud andmete põhjal. Piirnormide karmistamine, eutrofeerumise suhtes tundlike alade ühtsem ja kaasavam kindlakstegemine ning kohustus tagada kõigi suuremate rajatiste puhul reovee kolmanda astme puhastus peaksid üheskoos aitama eutrofeerumist piirata. Kuna selleks on vaja täiendavaid investeeringuid riigi tasandil, tuleks liikmesriikidele anda piisavalt aega nõutava taristu rajamiseks.

- (18) Uusimad teaduslikud teadmised, mis on aluseks mitmele komisjoni strateegiale, mis on esitatud neljas komisjoni teatistes, nimelt 16. jaanuari 2018. aasta teatistes „Euroopa strateegia plasti kohta ringmajanduses“, 11. märtsi 2019. aasta teatistes „Euroopa Liidu strateegiline lähenemisviis ravimitele keskkonnas“, 14. oktoobri 2020. aasta teatistes „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia – mürgivaba keskkonna suunas“ ja 12. mai 2021. aasta teatistes „Heas seisundis planeet kõigi jaoks – ELi tegevuskava: „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas“,“ rõhutavad vajadust võtta meetmeid, et lahendada mikrosaasteainete probleem, sest neid aineid leitakse nüüd rutiinselt kõigis liidu veekogudes. Mõned neist mikrosaasteainetest ohustavad rahvatervist ja keskkonda isegi väikese kontsentratsiooni (mikrogrammides liitri kohta või vähem) korral. Kuigi reovee primaarse ning teise astme ja kolmanda astme puhastuse käigus juba kõrvaldatakse osa mikrosaasteainetest, tuleks kasutusele võtta täiendav, st neljanda astme puhastus, et tagada mitmesuguste allesjäänud mikrosaasteainete eemaldamine asulareoveest. Neljanda astme puhastuse puhul tuleks keskenduda eelkõige orgaanilistele mikrosaasteainetele, mis moodustavad reostusest märkimisväärse osa ja mille jaoks on eemaldamistehnoloogiad juba välja töötatud. Neljanda astme puhastuse rakendamise aluseks peaks olema ettevaatusprintsip koos riskipõhise lähenemisviisiga. Seepärast peaksid kõik vähemalt 150 000 ie reostuskoormust töötlevad asulareoveepuhastid läbi viima neljanda astme puhastuse, sest nendest rajatistest tuleb märkimisväärne osa keskkonda juhitavatest mikrosaasteainetest ning mikrosaasteainete eemaldamine asulareoveepuhastites on sellises mastaabis kulutõhus. Vähemalt 150 000 ie reostuskoormust töötlevate reoveepuhastite puhul peaksid liikmesriigid tagama vajalike investeeringute prioriseerimise, nii et rajatised, kus riskid keskkonnale ja inimeste tervisele on kõige suuremad, saaksid kõrgeima astmega viivitamata täiendatud. Vähemalt 10 000 ie tiheasustusalade puhul tuleks liikmesriikidelt nõuda neljanda astme puhastuse rakendamist mikrosaasteainetega saastumise suhtes tundlikuks tunnistatud aladel, mis tuleks määrata kindlaks selgete kriteeriumide alusel, mida tuleks täpsustada. Kõnealused alad peaksid hõlmama kohti, kus puhastatud asulareovee juhtimisel veekogudesse on lahendusaste väike või kus suublat kasutatakse joogivee tootmiseks, toiduks mõeldud veeseligrootute tootmiseks või suplusveekoguna. Liikmesriikidel peaks olema võimalus sellistel aladel neljanda astme puhastust mitte kohaldada, kui riskihindamine näitab, et mikrosaasteainetest tulenev võimalik oht keskkonnale või inimeste tervisele puudub. Kõigi muude veekoguliikide puhul, mis asuvad vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladel, peaksid liikmesriigid hindama standarditud riskihinnangu alusel riske, mida asulareovees leiduvate mikrosaasteainete ärajuhtimine põhjustab keskkonnale või rahvatervisele, ning rakendama neljanda astme puhastust ainult siis, kui see on riskihinnangu tulemuste kohaselt vajalik. Kui mikrosaasteainetega saastumise suhtes tundlikuks tunnistatud vähemalt 10 000 ie tiheasustusalal on mitu asulareoveepuhastit, tuleks neljanda astme puhastuse rakendamist nõuda ainult nende puhastite puhul, kust heitvesi juhitakse saastumisriskiga piirkonda. Selleks et anda liikmesriikidele piisavalt aega kavandada ja rajada vajalik taristu, tuleks neljanda astme puhastuse nõuet kohaldada selgete vahe-eesmärkidega järk-järgult aastani 2045.
- (19) Selleks et asulareoveepuhastite heitvesi vastaks jätkuvalt teise, kolmanda ja neljanda astme puhastuse nõuetele, tuleks võtta proove kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud nõuetega ning nende proovide parameetrid peaksid vastama käesolevas direktiivis sätestatud väärtustele. Selleks et võtta arvesse nende proovide analüüsitulemuste võimalikku tehnilist varieeruvust, tuleks kehtestada maksimaalne lubatud proovide arv, mille parameetrid võivad neist väärtustest kõrvale kalduda.
- (20) Mikrosaasteainete asulareoveest eemaldamiseks vajalik neljanda astme puhastus toob kaasa täiendavaid kulusid, näiteks seirega seotud kulud ja teatavatesse asulareoveepuhastitesse paigaldatavate uute täiustatud seadmetega seotud kulud. Nende täiendavate kulude katmiseks ja ELi toimimise lepingu artikli 191 lõikes 2 väljendatud põhimõtte „saastaja maksab“ kohaselt on oluline, et tootjad, kes lasevad liidu turule tooteid, milles sisalduvad ained leitakse toote olemusringi lõppedes mikrosaasteainetena asulareoveest, vastutavad oma tegevusega seoses tekkinud ainete eemaldamiseks vajaliku täiendava puhastuse eest. Selle saavutamiseks kõige sobivam vahend on laiendatud tootjavastutuse süsteem, sest see piiraks rahalist mõju maksumaksjatele ja veetariifidele ning stimuleeriks ühtlasi keskkonnahoidlikemate toodete väljatöötamist. Sellega seoses tuleks laiendatud tootjavastutust kohaldada olenemata sellest, kas tooted lastakse turule või kas nende üksikud komponendid on toodetud liikmesriigis või kolmandas riigis või kas tootjate registrijärgne asukoht on liidus või kas tooted lastakse turule digitaalse platvormi kaudu. Neljanda astme puhastust vajavas asulareovees leitud mikrosaasteainete peamised allikad on praegu ravimite ja kosmeetikatoodete jäägid. Seepärast tuleks nende kahe tootekategooria suhtes kohaldada laiendatud tootjavastutust.

Asulareovee seire tulemuste ja uusimate teaduslike andmete põhjal peaks komisjon korrapäraselt hindama, kas laiendatud tootjavastutuse süsteemi tuleks kaasata muid tooteid.

- (21) Olemasolevate andmete kohaselt oleks laiendatud tootjavastutuse kohaldamise tõttu toodete hinna võimalik suurenemine või kasumimarginaalide võimalik vähenemine toodet liidu turule laskvates tööstusharudes liidu tasandil marginaalne ega ohustaks nende toodete taskukohasust, kättesaadavust või nendele toodetele juurdepääsetavust liidu turul. Liikmesriigid peaksid siiski arvesse võtma laiendatud tootjavastutuse nõuete kohaldamise võimalikku mõju liidu turule lastud toodete, eelkõige ravimite, juurdepääsetavusele, kättesaadavusele ja taskukohasusele riiklikul tasandil ning samuti nende nõuete kohaldamise võimalikku mõju võrdsetele tingimustele. Liikmesriigid võivad võtta meetmeid, et tagada piisavate rahaliste vahendite kättesaadavus, sealhulgas rahastades osa neljanda astme puhastusega seotud kuludest. Võttes arvesse, et liikmesriigid võivad otsustada erinevate rakendusviiside kasuks, tuleks tähelepanu pöörata siseturu toimimisele ning käesoleva direktiivi igal tulevasel hindamisel peaks komisjon hindama selle küsimusega seotud võimalikke mõjusid.
- (22) Sellegipoolest peaks olema võimalik teha erandeid laiendatud tootjavastutuse kohustustest. Seda tuleks teha olukorras, kus tootja poolt liidu turule lastavates toodetes sisalduvate ainete koguhulk on väike, st alla ühe tonni aastas, kuna sellisel juhul oleks tootja täiendav halduskoormus keskkonnakasuga võrreldes ebaproportsionaalne. Samuti peaks erandite tegemine olema võimalik selliste toodete puhul, mille kohta tootja suudab tõendada, et toote olemusringi lõppedes mikrosaasteaineid ei teki, või kui on võimalik tõendada, et tootejäägid on reovees või keskkonnas kiiresti biolagunevad või ei jõuagi asulareoveepuhastisse. Komisjon peaks kehtestama üksikasjalikud kriteeriumid, mille abil tehakse kindlaks liidu turule lastavad tooted, mis oma olemusringi lõppedes asulareovees mikrosaasteaineid ei tekita, arvestades nende ohtlikkust ja biolagundatavust. Nende kriteeriumide väljatöötamisel peaks komisjon arvesse võtma kriteeriume, mis on juba sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1272/2008⁽¹¹⁾, kuid ka teaduslikku või muud kättesaadavat tehnilist teavet, sealhulgas asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid. Need kriteeriumid tuleks kehtestada enne käesolevas direktiivis sätestatud laiendatud tootjavastutuse kohustuste jõustumist.
- (23) Selleks et vältida võimalikke siseturu moonutusi, tuleks käesolevas direktiivis sätestada laiendatud tootjavastutuse süsteemi rakendamise miinimumnõuded, kuid selle süsteemi tegelik korraldus tuleks otsustada riigi tasandil. Selleks, et soodustada selliste ainete ja toodete asendamist, mis põhjustavad asulareovees mikrosaasteainete jääke, peaksid tootjate rahalised maksed olema proportsionaalsed turule lastavates toodetes sisalduvate ainete kogustega ning nende ainete ja nende jääkide ohtlikkusega. Need maksed peaksid katma mikrosaasteainete seirega, liikmesriikide turule lastavate toodete kogust ja ohtlikkust kajastava statistika kogumise, esitamise ja erapooletu kontrollimisega ning asulareovee neljanda astme puhastuse tõhusa rakendamisega seotud investeerimis- ja tegevuskulud, kuid mitte neid ületama. Sellised maksed peaksid katma ka käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevaks juba kasutusele võetud neljanda astme puhastuse süsteemide tegevuskulud, kui see on vajalik laiendatud tootjavastutuse süsteemi käsitlevate kohustuste täitmiseks. Samuti peaksid need katma osa rajatud neljanda astme puhastuse süsteemide investeerimiskuludest, võttes arvesse investeringute amortiseerumist ja käesolevas direktiivis sätestatud rahastamiskohustuste tähtaegu. Kuna asulareovett puhastatakse kokkukogutuna, on asjakohane kehtestada nõue, et tootjad ühineksid keskorganisaatsiooniga, mis täidab nende eest neile laiendatud tootjavastutusega pandud kohustusi.
- (24) Hindamisest on ka selgunud, et asulareoveepuhastussektoris on võimalus märkimisväärselt vähendada sektori enda energiatarbimist ja toota taastuvenergiat, näiteks kasutades asulareoveepuhastite olemasolevaid pindu paremini ära päikeseenergia tootmiseks või tootes reoveesetetest biogaasi, samuti kasutades soojus- või kineetilist energiat või muid taastuvaid energiaallikaid. Lisaks näitas hindamine seda, et ilma selgete õiguslike kohustusteta võib selles sektoris oodata vaid osalist edu. Sellega seoses tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad tagaksid, et kõigi nende territooriumil asuvate vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareoveepuhastite energia aastane kogukulu ei ületaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001⁽¹²⁾ artikli 2 punktis 1 määratletud

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

taastuenergia kogust, mida need asulareoveepuhastid toodavad. Selleks et võtta arvesse iga asulareoveepuhasti eripära, optimeerida vajalikke investeeringuid ja tagada vajalik paindlikkus, et saavutada energianeutraalsuse eesmärk, tagades samal ajal taastuenergia tootmise ja energiasäästu potentsiaali täieliku ärakasutamise, tuleks kõnealune eesmärk saavutada riiklikul tasandil, mitte iga reoveepuhasti puhul. Arvesse tuleks võtta kogu taastuenergiat, mis on toodetud asulareoveepuhastite käitajate või omanike poolt nii nende rajatistes kui ka väljaspool, näiteks hüdraulilist, päikese-, soojus- ja tuuleenergiat või biogaasi. Selle eesmärgini tuleks vahe-eesmärkide kaudu järk-järgult jõuda 31. detsembriks 2045. Piiratud koguses mittefossiilset energiat, mis ei ole otseselt seotud asulareovee puhastamisega, võib aastatel 2040 ja 2045 peaks olema lubatud osta välistest allikatest, kasutades tingimuslikku erandit. Asulareoveepuhasti omanike või käitajate poolt või nende nimel toodetud taastuenergia ei tohiks hõlmata ostetud taastuenergiat. Selle energianeutraalsuse eesmärgi saavutamine aitab asulareovee puhastamise sektoris eelkõige vähendada välditavat kasvuhoonegaaside heidet, toetades samal ajal 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärkide ja nendega seotud riiklike ja liidu eesmärkide, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/842⁽¹³⁾ sätestatud eesmärkide saavutamist. Energianeutraalsuse saavutamise algatused ei tohiks siiski kaasa tuua metaani ega dilämmastikoksiidi heite suurenemist. Kooskõlas direktiiviga (EL) 2018/2001 peaksid liikmesriigid hõlbustama asulareovee puhastamise sektori energianeutraalsuse saavutamiseks vajalikke taastuenergiaprojektide loamenetlusi. ELis biogaasi ja päikeseenergia tootmise edendamine ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1999⁽¹⁴⁾ määratletud energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet järgides energiatõhususe parandamise meetmete soodustamine ning digiülemineku optimaalne ärakasutamine, mis tähendab energiapoliitika kujundamisel ja ajakohaste investimisotsuste tegemisel kulutõhusate energiatõhususe parandamise meetmete täielikku arvessevõtmist, aitab vähendada ka liidu energiasõltuvust, mis on üks komisjoni 18. mai 2022. aasta teatises „REPowerEU“ esitatud eesmärkidest. See on kooskõlas ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/844⁽¹⁵⁾ ning direktiiviga (EL) 2018/2001, milles asulareovee puhastusjaamad on tunnustatud taastuenergia eelisarendusaladeks ehk on kinnitatud, et need kohad on eriti sobivad taastuenergia tootmiseks paigaldamiseks. Selleks et optimaalsete meetmetega saavutada iga asulareoveepuhasti ja kogumissüsteemi energianeutraalsuse eesmärk, peaksid liikmesriigid tagama, et iga nelja aasta järel tehakse energiaauditid, nagu need on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2023/1791⁽¹⁶⁾. Need auditid peaksid hõlmama ka energiatarbimise vähendamise, heitsoojuse kohapeal või kaugküttesüsteemi kaudu kulutõhusa väärimise ja kasutamise või taastuenergia kulutõhusa kasutamise või tootmise potentsiaali kindlakstegemist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL⁽¹⁷⁾ VI lisas esitatud kriteeriumide alusel.

- (25) Kuna metaaniheite vähendamine avaldab kliimamuutuste leevendamisele proportsionaalselt suuremat mõju kui CO₂ heite vähendamine ning kuna asulareovee puhastamise sektor on üks peamisi metaaniheidet tekitavaid sektoreid, tuleks selles sektoris seirata metaaniheidet ja võtta eesmärgiks seda vähendada, nagu on kirjeldatud üleilmses metaaniheite vähendamise lubaduses, mis on Glasgow's toimunud ÜRO kliimamuutuste konverentsil (COP 26) käivitatud algatus ning mis ühtib metaaniheite vähendamisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2024/1787,⁽¹⁸⁾ et tagada asulareovee puhastamise sektori panus kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisse hiljemalt 2050. aastaks, nagu on sätestatud määruses (EL) 2021/1119.
- (26) Kuna veereostuse piiriülene iseloom nõuab koostööd naaberliikmesriikide või kolmandate riikide vahel, et sellise reostusega võidelda ja teha kindlaks võimalused selle allikat piirata, tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad teavitaksid

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnustatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1)..

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/844, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL energiatõhususe kohta (ELT L 156, 19.6.2018, lk 75).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (ELT L 231, 20.9.2023, lk 1).

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnustatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1787, milles käsitletakse metaaniheite vähendamist energeetikasektoris ja millega muudetakse määrust (EL) 2019/942 (ELT L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>).

üksteist või asjaomaseid kolmandaid riike, kui ühes liikmesriigis või kolmandas riigis ärajuhitud asulareoveest põhjustatud ulatuslik veereostus mõjutab või võib tõenäoliselt mõjutada vee kvaliteeti teises liikmesriigis või kolmandas riigis. Kui on toimunud reostumisjuhtum, mis märkimisväärselt mõjutab allavoolu asuvaid veekogusid, tuleks sellest teavitada viivitamata ja vastused tuleks edastada õigeaegselt. Kui liikmesriigid on sõlminud omavahel või kolmandate riikidega veega seotud keskkonnaküsimustes varasemad kokkulepped, võiks nende kokkulepete kaudu tehtavat koostööd arvesse võtta. Komisjoni tuleks sellisest reostusest teavitada ja vajaduse korral peaks komisjon kohtumistest osa võtma, kui liikmesriigid seda taotlevad. Samuti on oluline toime tulla piiriülese reostusega, mis on pärit kolmandatest riikidest, millel on mõne liikmesriigiga ühine veekogu. Kolmandatest riikidest pärit või kolmandatasse riikidesse saabuva reostuse vastu võitlemiseks võib teha koostööd ja kooskõlastada tegevust kolmandate riikidega ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse ja kasutamise konventsiooni⁽¹⁹⁾ või muude asjakohaste piirkondlike konventsioonide, näiteks piirkondlike mere- või jõekonventsioonide raames.

- (27) Selleks et tagada keskkonna ja inimeste tervise kaitse, peaksid liikmesriigid tagama, et kogumissüsteeme ja asulareoveepuhasteid, mis ehitatakse nii, et need vastaksid käesoleva direktiivi nõuetele, projekteeritaks, ehitataks, käitatakse ja hooldatakse nii, et oleks tagatud piisav toimivus kõigi kohalike normaalsete ilmastikutingimuste korral. Kuna asulareovee taristu on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2557⁽²⁰⁾ kohaselt tunnistatud elutähtsa teenuse osutajaks, peaksid liikmesriigid samuti tagama, et asulareoveepuhastite ja kogumissüsteemide projekteerimisel, ehitamisel ja käitamisel hinnatakse nende kaitsetust kliimamuutustest tingitud äärmuslike sündmuste suhtes.
- (28) Asulareoveepuhastitesse suunatakse ka mitteolmereovett, sealhulgas tööstusreovett, mis võib sisaldada mitmesuguseid saasteaineid, mille suhtes direktiivi 91/271/EMÜ sõnaselgelt ei kohaldata, näiteks raskmetallid, mikroplast, mikrosaasteained ja muud kemikaalid, sealhulgas per- ja polüfluoritud alküülühendid (PFAS). Selline mitteolmereovesi võib pärineda näiteks tööstusest või kaubandusettevõtetest või haiglatest ja muudest meditsiinasutustest. Enamikul juhtudel on teadmised sellise reostuse kohta puudulikud, mis võib halvendada puhastusprotsessi toimimist ja aidata kaasa suubla reostumisele, samuti takistada reoveesetete väärindamist ja heitvee taaskasutust. Seepärast peaksid liikmesriigid korrapäraselt tegema sellise reostuse seiret, mis on pärit asulareoveepuhastisse juhitud ja sealt veekogusse juhitud mitteolmereoveest, ning esitama asjakohaseid aruandeid. Selleks et ennetada ärajuhitud mitteolmereoveest pärit reostust tekkekohas, peaks kogumissüsteemiga ühendatud tööstusest või ettevõtetest reovee ärajuhtimine toimuma eelnevate normide või pädeva asutuse või asjaomase organi poolt antud eelneva eriloa või mõlema alusel. Selleks et tagada, et kogumissüsteemid ja asulareoveepuhastid oleksid tehniliselt võimelised sissetulevat reostust vastu võtma ja puhastama, tuleks enne nende lubade väljastamist või enne nende normide vastuvõtmist konsulteerida asjaomaste mitteolmereovett vastuvõtivate asulareoveepuhastite käitajatega ja neid teavitada ning neil peaks olema võimalus väljastatud lubadega taotluse korral tutvuda, et oma puhastusprotsesse vastavalt kohandada. Kui sissetulevas vees tehakse kindlaks mitteolmereoveest pärit reostus, peaksid liikmesriigid võtma asjakohaseid meetmeid, et vähendada reostust tekkekohas, ja tõhustama saasteainete seiret kogumissüsteemis nii, et oleks võimalik kindlaks teha reostusallikas, ning vajaduse korral vaatama läbi load, mis anti asjaomastele ühendatud asulareoveepuhastitele.
- (29) Liidu veevarud on järjest suurema surve all, mis põhjustab mõnes liidu piirkonnas püsivat või ajutist veenappust. Liidu suutlikkus tulla toime üha suureneva survega veevarudele võib paraneda, kui puhastatud asulareovett laialdasemalt taaskasutada, piirates magevee võtmist pinnaveekogudest ja põhjaveekogumitest. Seepärast tuleks puhastatud asulareovee taaskasutust edendada ja rakendada alati, kui see on asjakohane, eelkõige veestressiga aladel, ning kõigil asjakohastel eesmärkidel, tagades ühtlasi suublate minimaalse ökoloogilise vooluhulga ja võttes arvesse vajadust tagada, et eesmärgina saavutatakse suublate hea ökoloogiline ja keemiline seisund, nagu on määratletud direktiivis 2000/60/EÜ. Selle saavutamiseks peaksid liikmesriigid direktiivi 2000/60/EÜ alusel tehtud mõjuhindamise käigus teostama seiret seoses puhastatud asulareovee taaskasutamise mõjuga suubla minimaalsele ökoloogilisele vooluhulgale. Puhastatud asulareovee taaskasutamise potentsiaali tuleks hinnata, võttes samal ajal

⁽¹⁹⁾ ELT L 186, 5.8.1995, lk 44.

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2557, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ (ELT L 333, 27.12.2022, lk 164).

arvesse direktiivi 2000/60/EÜ alusel kehtestatud veemajanduskavasid ning liikmesriikide otsuseid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/741 ⁽²¹⁾ artikli 2 lõikele 2, ning samuti vajadust tagada, et täidetud oleksid direktiivis 2000/60/EÜ määratletud suubla hea ökoloogilise ja keemilise seisundi eesmärgid. Asulareovee puhastamise nõuete karmistamine ning meetmed, mida võetakse reostuse paremaks seireks, jälgimiseks ja vähendamiseks selle tekkekohas, mõjutavad puhastatud asulareovee kvaliteeti ja toetavad seega vee taaskasutust. Kui vett taaskasutatakse põllumajanduses niisutamiseks, tuleks seda teha kooskõlas määrusega (EL) 2020/741. Kui see on asjakohane puhastatud asulareovee ohutu taaskasutamise tagamiseks, peaksid liikmesriigid kaaluma neljanda astme puhastust asulareovee puhul, mida taaskasutatakse või hakatakse tulevikus taaskasutama. Puhastatud asulareovee taaskasutamise edendamise meetmeid ja sellise taaskasutamise meetmeid tuleks kaaluda liikmesriikide tasandi vee kerksuse strateegiates, kui sellised strateegiad on olemas.

- (30) Asulareovees sisalduvad toitained võivad olla kasulikud juhul, kui puhastatud asulareovett taaskasutatakse põllumajanduses kooskõlas määrusega (EL) 2020/741. Sellistel juhtudel peaks liikmesriikidel olema teatavatel tingimustel, mille eesmärk on tagada keskkonna ja inimeste tervise kaitse kõrgeim tase, võimalik kohaldada erandit käesoleva direktiivi kohasest kolmanda astme puhastuse rakendamise kohustusest üksnes puhastatud asulareovee selle osa puhul, mida taaskasutatakse põllumajanduses.
- (31) Selleks et tagada käesoleva direktiivi nõuetekohane rakendamine ja eelkõige heite piirnormide järgimine, on oluline teha keskkonda juhitava puhastatud asulareovee seiret. Seire tegemiseks tuleks riigi tasandil kehtestada eelnevate normide või erilubade või mõlemate kohustuslik süsteem puhastatud asulareovee keskkonda juhtimiseks. Selleks et vältida biokilekandjate soovimatut sattumist keskkonda asulareoveepuhastitest, kus biokilekandjaid kasutatakse, on oluline, et heitvee ärajuhtimise luba või normid või nii luba kui normid hõlmaks konkreetset kohustust sellist ärajuhtimist pidevalt jälgida ja ennetada sellist biokilekandjate sattumist keskkonda. Sellised biokilekandjad on tavaliselt valmistatud plastist ja võivad muu hulgas hõlmata biokandjaid, biohelmeid ja polüstüreenhelmeid.
- (32) Vajaduse korral peaksid liikmesriigid kohandama oma asulareovee kogumise ja puhastamise taristut vastavalt oma elanikkonna suurusele ning sellega seotud olmereoveekoormusele, et tagada käesoleva direktiivi nõuete jätkuv järgimine. Sellise taristu ehitamisest ja kohandamisest tulenevat ärajuhtimise võimalikku mõju veekogudele ei tohiks käsitleda direktiivi 2000/60/EÜ kohaste kohustuste rikkumisena, kui kõik käesolevas direktiivis sätestatud tingimused on täidetud.
- (33) Keskkonna kaitsetuse tagamiseks tuleks teatavatest tööstussektoritest biolagundatava mitteolmereovee otse keskkonda juhtimise suhtes kohaldada asjakohaseid nõudeid. Nende nõuetega tuleks tagada, et teatavates tööstussektorites otse ärajuhitud reovesi läbiks teise, kolmanda ja neljanda astme puhastuse sedamööda, kuidas see on vajalik keskkonna ja inimeste tervise kaitseks, ning et lõppanalüüsis järgitaks puhastatud reoveele kehtestatud parameetreid või tagataks sama keskkonnakaitse tase.
- (34) ELi toimimise lepingu artikli 168 lõike 1 kohaselt täiendavad liidu meetmed liikmesriikide poliitikat ning nende eesmärk on parandada rahvatervist ja ennetada haigusi. Selleks et tagada asulareoveest asjakohaste rahvatervise andmete optimaalne kasutamine, tuleks korraldada asulareovee seire ja kasutada seda ennetaval või varajase hoiatuse eesmärgil, näiteks konkreetse viiruse leidmine asulareoveest on märk epideemia või pandeemia tekkimisest. Liikmesriigid peaksid korraldama dialoogi ja tegevuse kooskõlastamise rahvatervise eest vastutavate pädevate asutuste ja asulareovee käitlemise eest vastutavate pädevate asutuste vahel. Sellise kooskõlastamise käigus tuleks ülesanded, vastutus ja kulud kõnealuste pädevate asutuste vahel selgelt jaotada. Liikmesriigid peaksid koostama loetelu rahvatervise seisukohast olulistest parameetritest, mille seiret asulareovees teha, samuti määrama kindlaks proovide võtmise sageduse ja koha, võttes arvesse muu hulgas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC), ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse (HERA) ning Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) soovitusi, ning kaaluma sellisesse loetellu lisamiseks järgmisi terviseparameetreid: SARS-CoV-2 ja selle variandid, polioviirus, gripiviirus, uued patogeendid ja muud rahvatervise parameetrid, mida võib pidada asjakohaseks. Tuginedes COVID-19 pandeemia jooksul kogutud teabele ning kogemustele, mis saadi

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 2020. aasta määrus (EL) 2020/741, mis käsitleb vee taaskasutuse miinimumnõudeid (ELT L 177, 5.6.2020, lk 32).

komisjoni soovitus (EL) 2021/472⁽²²⁾ rakendamisel, tuleks liikmesriikidelt nõuda tervisealases hädaolukorras asjakohaste terviseparameetrite seire tegemist asulareovees. Selleks et tagada ühtlustatud meetodite kasutamine, peaksid liikmesriigid võimalikult suurel määral kasutama SARS-CoV-2 ja selle variantide seireks soovitus (EL) 2021/472 esitatud proovivõtu- ja analüüsimetodeid.

- (35) Liit tunnustab vajadust tegelda antimikroobse resistentsuse probleemiga, eelkõige komisjoni 29. juuni 2017. aasta teatises „Euroopa terviseühtsuse tegevuskava antimikroobse resistentsuse vastu võitlemiseks“, ning võttis vastu Euroopa terviseühtsuse tegevuskava antimikroobse resistentsuse vastu võitlemiseks. WHO teatel on asulareovesi tunnustatud ja dokumenteeritud antimikroobikumide ja nende metaboliitide ning antimikroobse resistentsusega bakterite ja nende geenide peamise allikana. Selleks et suurendada teadmisi antimikroobse resistentsuse peamiste allikate kohta, tuleks kehtestada kohustus teha asulareovees antimikroobse resistentsuse seiret, et laiendada teaduslikke teadmisi ja võtta tulevikus vajaduse korral asjakohaseid meetmeid.
- (36) Käesolevas direktiivis tunnustatakse WHO poolt tunnustatud terviseühtsuse põhimõtet kui integreeritud ja ühendavat lähenemisviisi, mille eesmärk on kestlikult tasakaalustada ja optimeerida inimeste, loomade ja ökosüsteemide tervist. Terviseühtsuse põhimõtte puhul tunnustatakse, et inimeste, kodu- ja metsloomade, taimede ja laiema keskkonna, sealhulgas ökosüsteemide tervis on omavahel tihedalt seotud ja üksteisest sõltuv.
- (37) Keskkonna ja inimeste tervise kaitseks peaksid liikmesriigid kindlaks tegema asulareovee käitlemisest põhjustatud riskid ja neid hindama. Riskihindamine peaks sisaldama laiaulatuslikku keemilist seiret, mis hõlmaks keemilisi segusid või bioloogilisel mõjul põhinevaid meetodeid, või neid mõlemaid, et teha kindlaks ained, mis on ohtlikud, muuhulgas veorganismidele või joogi- või suplusvee kvaliteedile. Selle kindlakstegemise põhjal, ning kui vaja, siis vett käsitlevate liidu õigusaktide nõuete järgimiseks, peaksid liikmesriigid võtma asulareovee kogumiseks ja puhastamiseks rangemaid meetmeid kui need, mida on vaja, et vastata käesolevas direktiivis kehtestatud miinimumnõuetele. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 191 lõikega 2 ja lisaks direktiivi 2000/60/EÜ artikli 11 lõikega 3 ette nähtud või selle kohaselt võetud meetmetega peaksid liikmesriigid edendama esmajärjekorras saasteainete kontrolli tekkekohas, et vältida suublate reostust. Eelkõige peaksid liikmesriigid võtma ennetavaid meetmeid, et piirata tahtlikult ja tahtmatult keskkonda lastud mikroplasti asulareovette ja reoveesetetes sattumise riski.
- (38) Olenevalt olukorrist võivad need rangemad meetmed olla muu hulgas kogumissüsteemide rajamine, asulareovee käitlemise lõimitud kavade väljatöötamine või asulareovee teise, kolmanda või neljanda astme puhastuse rakendamine selliste tiheasustusalade asulareovee või asulareoveepuhastite korral, mille inimekvivalent ei ulatu künnisväärtuseni, mille puhul kohaldataks standardnõudeid. Samuti võivad need hõlmata täiustatumat puhastust kui miinimumnõuete järgimiseks vajalik puhastus või direktiivi 2006/7/EÜ nõuete järgimiseks vajalik puhastatud asulareovee desinfitseerimine.
- (39) ÜRO kestliku arengu 6. eesmärgi (puhas vesi ja sanitaaringimused) eesmärgiga 6.2 nõutakse liikmesriikidelt, et 2030. aastaks tuleb „tagada kõikidele inimestele õiglane juurdepääs piisavatele sanitaarvõimalustele ja hügieenile ning teha lõpp avalikule roojamisele, pöörates erilist tähelepanu naiste ja tütarlaste ning ebasoodsas olukorras olevate inimeste vajadustele“. Reovee kohtkäitlusrajatised peaksid võimaldama inimeste uriini, fekaalide ja menstruaalvere ohutut käitlemist ja kõrvaldamist ning menstruaaltoodete vahetamist. Peale selle on Euroopa sotsiaalõiguste samba 20. põhimõtte kohaselt igapäevane õigus juurdepääsule kvaliteetsetele esmatahtsatele teenustele, sealhulgas veele ja sanitaarvõimalustele. Sellest lähtudes ning kooskõlas soovitustega, mis on antud WHO suunistes sanitaaringimuste ja tervishoiu kohta⁽²³⁾ ning Londonis 17. juunil 1999. aastal sõlmitud piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse ja kasutamise konventsiooni vee ja tervise protokollis peaksid liikmesriigid tegelema sanitaarvõimalustele juurdepääsu probleemiga riigi tasandil. Selleks tuleks võtta meetmeid, millega tagatakse kõigile juurdepääs sanitaarvõimalustele, seades näiteks sisse avalikud reovee kohtkäitlusrajatised ja soodustades haldusasutustes ja avalikes hoonetes kas tasuta või kõigile taskukohase tasu eest juurdepääsu asjakohastele reovee kohtkäitlusrajatistele, sealhulgas igat liiki rajatistele ja teenustele, nagu vesiklosetiga WC-d ja kuivkäimlad. Neid rajatiseid tuleks ohutult hallata, mis tähendab, et need peaksid olema vajaduse korral alati kõigile juurdepääsetavad,

⁽²²⁾ Komisjoni 17. märtsi 2021. aasta soovitus (EL) 2021/472 ühise lähenemisviisi kohta reovees leiduva SARS-CoV-2 ja selle variantide süstemaatilise seire kehtestamiseks ELis (OJ L 98, 19.3.2021, lk 3).

⁽²³⁾ WHO suunistes sanitaaringimuste ja tervishoiu kohta, 2018.

sealhulgas erivajadustega inimestele, näiteks lastele, eakatele, puuetega inimestele ja kodututele; need peaksid asuma kohas, kus on tagatud kasutajate maksimaalne ohutus, ning nende kasutamine peaks olema hügieeni seisukohast ja tehniliselt ohutu. Selliseid rajatisi peaks olema ka piisaval hulgal, et inimeste vajadused oleksid rahuldatud ja ooteajad ei oleks ebamõistlikult pikad. Otsused reovee kohtkäitlusrajatiste piisava arvu kohta avalikus ruumis tuleks teha asjakohasel tasandil, võttes arvesse subsiidaarsuse põhimõtet.

- (40) Komisjon tunnistas 7. oktoobri 2020. aasta teatise „Võrdõiguslikkuse liit: romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitlev ELi strateegiline raamistik“ vähemuskultuuride, näiteks nii paiksete kui ka teel olevate romade ja rändurite eriolukorda ja eriti nende puudulikku juurdepääsu sanitaarvõimalustele ning kutsus teatise üles suurendama tulemuslikku võrdset juurdepääsu olulistele teenustele. Üldiselt on asjakohane, et liikmesriigid pööravad erilist tähelepanu kaitsetutele rühmadele või rühmadele, kes on tõrjutud nende sotsiaal-majandusliku olukorra, etnilise päritolu, seksuaalsuse, soo, puude, kodutuse, õigusliku seisundi, usuliste veendumuste või muude põhjuste tõttu, võttes vajalikke meetmeid, et tagada nendele rühmadele juurdepääs sanitaarvõimalustele. On oluline, et need rühmad tehtaks kindlaks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2020/2184⁽²⁴⁾ artikli 16 lõikega 1. Nende meetmete hulka, millega parandatakse kaitsetute ja tõrjutud rühmade juurdepääsu sanitaarvõimalustele, võivad kuuluda reovee kohtkäitlusrajatiste tasuta või väikese teenustasu eest kasutamise võimalus avalikus ruumis ja eraruumides, samuti avaliku halduse hoonetes, sobiva asulareovee kogumissüsteemiga ühenduse parandamine või säilitamine ning teadlikkuse suurendamine lähimate reovee kohtkäitlusrajatiste kohta.
- (41) Kooskõlas ELi inimõigustealaste suunistega puhta joogivee ja sanitaartingimuste kohta, mille nõukogu võttis vastu 17. juunil 2019, tuleb erilist tähelepanu pöörata naiste ja tütarlaste vajadustele, sest eriti neid ohustavad rünnakud, seksuaal- ja sooline vägivald, ahistamine ja muud turvalisust ähvardavad ohud, kui nad kasutavad kodust väljaspool asuvaid reovee kohtkäitlusrajatisi. See on kooskõlas nõukogu järeldustega veediplomaatia kohta, mis võeti vastu 19. novembril 2018 ja milles järjekordselt kinnitatakse, et on oluline lõimida veediplomaatia ja sooline perspektiiv. Seepärast peaksid liikmesriigid eriti tähelepanu pöörama naistele ja tütarlastele kui vähekaitsstud rühmale ning võtma vajalikud meetmed, et parandada või säilitada nende jaoks ohutut juurdepääsu sanitaarvõimalustele.
- (42) Hindamisega jõuti järeldusele, et reoveesetete käitlemist saaks parandada, et see vastaks paremini ringmajanduse põhimõtetele ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ⁽²⁵⁾ artiklis 4 kindlaks määratud jäätmehierarhiale. Meetmed, millega tehakse paremini mitteolmereoveest pärit reostuse seiret ja vähendatakse seda reostust tekkekohas, aitavad parandada tekkivate reoveesetete kvaliteeti ja tagada nende ohutu kasutamise põllumajanduses. Selleks et tagada reoveesetetes sisalduvate toitainete, sealhulgas elutähtsa fosfori nõuetekohane ja ohutu väärindamine, tuleks liidu tasandil kindlaks määrata minimaalne kombineeritud taaskasutus- ja ringlussevõtumäär. Liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada, kas fosfori väärindamise eesmärgil asulareovett või reoveeseteteid taaskasutada või ringlusse võtta või nii taaskasutada kui ringlusse võtta. Sellise minimaalse kombineeritud taaskasutus- ja ringlussevõtumäära puhul tuleks arvesse võtta reoveesetete fosforisisaldust, mis võib piirkonniti erineda. Samuti tuleks arvesse võtta iga riikliku turu küllastatuse taset, näiteks muudest mahepõllunduslikest allikatest, näiteks loomakasvatusest pärit muude fosforiallikate kättesaadavust ning fosfori omastamise võimalusi põllumajanduses. Liikmesriike tuleks julgustada tegema reoveesetetes leiduvate mikroaastainete seiret, eelkõige kui on oht, et mikroaastained kogunevad reoveesetesse, ja kui reoveeseteteid taaskasutatakse põllumajanduses, omandamiseks paremaid teadmisi mikroaastainete olemasolu kohta ning kaitsmaks keskkonda ja inimeste tervist. Toitainete nõuetekohast ja ohutut väärindamist ja nende põllumajanduses taaskasutamist tuleks soodustada, et toetada põllumajandussektori vastupidavust ja kestlikkust ning aidata suurendada liidu väetisetööstuse strateegilist autonoomiat. Sellega seoses peaksid liikmesriigid riiklikke ja kohalikke väärindamisvõimalusi silmas pidades võtma meetmeid, et soodustada asulareoveest ja reoveesetetest taaskasutusse võetud toitainete tootmist ja ostmist. Reoveesetete taaskasutamisel põllumajanduses tuleks erilist tähelepanu pöörata mikroplastile. Reoveesetete põllumajanduses taaskasutamisel tuleks seega teha süstemaatilist mikroplasti seiret. Mikroplasti käsitlev teave on hädavajalik reoveesetete ohutuks käitlemiseks põllumajanduses ja asjaomase liidu poliitika võimalikuks läbivaatamiseks.

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta direktiiv (EL) 2020/2184 olmevee kvaliteedi kohta (ELT L 435, 23.12.2020, lk 1).

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

- (43) Vaja on piisavat seiret, et kontrollida käesoleva direktiivi uute nõuete täitmist, mis käsitlevad mikroaasteaineid, mitteolmereoveest pärit reostust, energianeutraalsust, ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolu ja asula äravooluvett. Kui see on tehniliselt teostatav ja asjakohane, tuleks seiret toetada digitaalsete vahendite abil. Eelkõige tuleks süstemaatiliselt kaaluda digivahendite kasutamist kogumissüsteemide ja asulareoveepuhastite operatiivjuhtimisel. Selleks et kontrollida neljanda astme puhastuse vastavust seoses mikroaasteainete sisalduse vähendamisega ärajuhitavas asulareovees, on piisav piiratud hulga representatiivsete mikroaasteainete seire. Seiresagedus peaks tuginema kasutuselolevatele parimatele tavadele, nagu praegu tehakse Šveitsis. Selleks et säilitada kulutõhusus, tuleks neid kohustusi kohandada asulareoveepuhastite ja tiheasustusalade suuruse järgi. Selliseks seireks nähakse käesoleva direktiiviga ette proovide võtmine. Iga kord, kui proove võetakse, võetakse proov nii asulareoveepuhasti sisse- kui ka väljalaskeavast. Seirest saadakse andmeid ka kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammiga ⁽²⁶⁾ kehtestatud üldise keskkonnaseire raamistiku ja täpsemalt seda toetava nullsaaste seire- ja väljavaateraamistiku, mis on sätestatud komisjoni 12. mai 2021. aasta teatises „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““, jaoks
- (44) Mikroplasti ja asjaomaseid mikroaasteaineid tuleks asjakohasel juhul seirata ärajuhitud ühisvoolse kanalisatsiooni ülevooluvees ja ärajuhitud asula äravooluvees, mis pärineb eraldi süsteemidest, ning seda tuleks teha representatiivse proovivõtuprogrammi abil, mis võimaldab kontsentratsiooni hindamist vee kvaliteedi modelleerimise eesmärgil. Kasvuhoonegaaside heidet tuleks seirata, toetudes vajaduse korral analüüsidele, arvutustele ja modelleerimisele.
- (45) Selleks et tagada keskkonnakaitse ja piisavate meetmete võtmine käesoleva direktiivi ja muu liidu õiguse rakendamiseks läbiviidava riskihindamise raames, peaksid liikmesriigid asulareoveepuhastite sisse- ja väljavoolus tegema laia spektri saasteainete seiret. Tarbetu koormuse vältimiseks tuleks teha ainult selliste saasteainete seiret, mida võib eeldatavasti asulareoveest leida, võttes arvesse väga mitmesuguseid saasteaineid, mis võivad jõuda asulareoveepuhastitesse, sealhulgas mitteolmereovee allikatest. Liikmesriikidel peaks olema võimalik vähendada seiresagedust, kui edaspidi järjestikuste proovivõtmiste käigus saasteaineid ei leita. Uuemad andmed näitavad, et asulareovees leidub PFASe ning kohati on nende kontsentratsioon suur. Viimased teaduslikud tõendid näitavad, et PFASid ohustavad oma püsivuse tõttu keskkonda ja rahvatervist. Seepärast on oluline paremini mõista PFASide keskkonda sattumise viise ning teha nende seiret asulareoveepuhastite sisse- ja väljavoolus. Suure PFASidega kokkupuute ohu ja mõju tõttu, mida need tervisele avaldavad, peaks selline seire algama siis, kui heitvesi jõuab joogivee võtmiseks kasutatavale valgalale.
- (46) Selleks et vähendada halduskoormust ja kasutada paremini digitaliseerimise pakutavaid võimalusi, tuleks käesoleva direktiivi rakendamise aruannete esitamist parandada ja lihtsustada, võttes liikmesriikidelt kohustuse esitada komisjonile aruanne iga kahe aasta järel ja komisjonilt kohustuse iga kahe aasta tagant esitada aruanded avaldada. See tuleks asendada nõudega, et liikmesriigid parandaksid EEA toetusel direktiivi 91/271/EMÜ alusel loodud olemasolevaid riiklikke standarditud andmestuid ning ajakohastaksid neid korrapäraselt. Komisjon kasutab neid parandatud andmestuid, et kontrollida käesoleva direktiivi järgimist. On asjakohane, et aruandlusmudeli töötab välja EEA koostöös liikmesriikidega. Komisjonile ja EEA-le tuleks anda juurdepääs riiklikele andmebaasidele. Selleks et tagada käesoleva direktiivi kohaldamist käsitleva teabe täielikkus, peaksid andmestud hõlmama teavet selle kohta, kuidas asulareoveepuhastid vastavad puhastusnõuetele (vastab / ei vasta, ärajuhitavate saasteainete koormus ja kontsentratsioon), milline on energianeutraalsuse eesmärkide saavutamise aste, milline on üle 10 000 ie reostuskoormust töötlevate puhastite kasvuhoonegaaside heide ning milliseid meetmeid võtavad liikmesriigid seoses ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolu ja asula äravooluveega ning sanitaarvõimalustele juurdepääsu ja individuaalsete puhastussüsteemidega. Selleks et nende andmete kasutamist optimeerida ning toetada täielikku läbipaistvust, tuleks tagada täielik kooskõla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 166/2006 ⁽²⁷⁾. Kõnealuse andmestu kaudu kogutud teave peaks toetama asulareoveepuhastite toimivuse võrdlemist ja parimate tavade vahetamist liidu tasandil. Üldsusele teabe ja andmete esitamise kaasnepa halduskoormuse puhul tuleks alati järgida proportsionaalsuse põhimõtet.

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta otsus (EL) 2022/591, mis käsitleb Euroopa Liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030 (ELT L 114, 12.4.2022, lk 22).

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta määrus (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1).

- (47) Direktiivi 91/271/EMÜ rakendamist rahastatakse veetariifidest ja avaliku sektori eelarvetest, sealhulgas liidu rahalistest vahenditest. Tulevikus peaks laiendatud tootjavastutus tagama, et neljanda astme puhastuse kulu katavad vähemalt osaliselt asjaomased tööstusharud ja et nende panust täiendavad muud rahastamisliigid. Varem on direktiivi 91/271/EMÜ rakendamist oluliselt toetatud ka liidu ühtekuuluvuspoliitika ning programmide „Horisont 2020“ ja LIFE raames. Selleks et tagada käesoleva direktiivi õigeaegne ja nõuetekohane rakendamine, on oluline, et liikmesriigid koostaksid riikliku rakenduskava ning kavandaksid sealhulgas vajalikud pikaajalised investeeringud koos rahastamisstrateegiaga. Need riiklikud rakenduskavad tuleks esitada komisjonile. Halduskoormuse piiramiseks ei peaks seda nõuet kohaldama liikmesriikide suhtes, kus üle 95 % tiheasustusaladest täidavad peamisi kohustusi reovee puhastamisel ja kogumisel. Käesoleva direktiivi rakendamise jätkamiseks peaks komisjon võtma liikmesriikide esitatud riiklikke rakenduskavasid arvesse järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ja sellele järgnevate finantsraamistike ettevalmistamisel ning liikmesriigid peaksid viivitamata kehtestama nõutava laiendatud tootjavastutuse süsteemi.
- (48) Asulareovee kogumise ja puhastamise sektor on spetsiifiline ja toimib tootmisharusisese turuna, sest avaliku sektori ettevõtted ja väikeettevõtted on kogumissüsteemiga ühendatud ilma võimaluseta käitajat valida. Seepärast on oluline tagada üldsuse juurdepääs käitaja peamistele toimevõimudele, nt saavutatav puhastusaste, puhastamise kulud, kasutatud ja toodetud energia ning sellega seotud kasvuhoonegaaside heide ja CO₂ jalajälg. Selleks et suurendada üldsuse teadlikkust asulareovee puhastamise mõjust, tuleks peamine teave selle kohta, milline on iga majapidamise aastane kulu seoses reovee kogumise ja puhastamisega, esitada vähemalt üle 10 000 ie ja eelistatavalt üle 1 000 ie tiheasustusalade puhul hõlpsasti juurdepääsetaval viisil, näiteks arvetel, kuid muu üksikasjalik teave peaks olema kasutajasõbralikus vormingus kättesaadav internetis käitaja või pädeva asutuse veebisaidil.
- (49) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/4/EÜ⁽²⁸⁾ tagatakse liikmesriikides juurdepääsuõigus keskkonnateabele vastavalt keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnanähtude otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise 1998. aasta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni konventsioonile (edaspidi „Ärhusi konventsioon“)⁽²⁹⁾. Ärhusi konventsioon hõlmab ulatuslikke kohustusi, mis on seotud nii keskkonnateabe taotluspõhise kättesaadavaks tegemisega kui ka sellise teabe aktiivse levitamise. On oluline, et käesoleva direktiivi sätteid teabele juurdepääsu ja andmete jagamise korra kohta täiendaksid kõnealust direktiivi, kehtestades kohustuse teha asulareovee kogumist ja puhastamist käsitlev teave veebis üldsusele kasutajasõbralikul viisil kättesaadavaks ilma eraldi õiguslikku korda loomata.
- (50) Käesoleva direktiivi tulemuslikkus ja selle eesmärk kaitsta rahvatervist liidu keskkonnapoliitika kontekstis eeldavad, et füüsilised ja juriidilised isikud ning asjakohasel juhul nende poolt nõuetekohaselt loodud organisatsioonid saaksid kohtumenetluses käesolevale direktiivile tugineda ning et liikmesriikide kohtud saaksid võtta käesolevat direktiivi arvesse liidu õiguse osana, muu hulgas selleks, et vaadata vajaduse korral läbi liikmesriigi ametiasutuse otsused. Lisaks tuleneb Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõttest, et isikute liidu õigusest tulenevate õiguste kohtulik kaitse on liikmesriikide kohtute ülesanne. Peale selle kohustab ELi lepingu artikli 19 lõige 1 liikmesriike nägema ette tõhusa õiguskaitse tagamist liidu õigusega hõlmatud valdkondades. Seda tuleks teha vastavalt liikmesriigi õigusnormidele, ilma et see võtaks hüvitist käsitlevalt sättelt selle tulemuslikkust. Lisaks eeltoodule peab asjaomasel üldsusel olema Ärhusi konventsiooni kohaselt juurdepääs õiguskaitsele, et aidata kaitsta iga inimese õigust elada keskkonnas, mis on inimese tervise ja heaolu tagamiseks piisav.
- (51) Selleks et kohendada käesolevat direktiivi teaduse ja tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse lisade teatavaid osi muuhulgas seoses seire kohandamisega vastavalt tänapäeva tasemele vastavatele seiremeetoditele, pidades samuti silmas digivahendite optimaalset kasutamist ning võttes arvesse muus asjaomasel liidu õiguses kasutatud meetodeid, samuti seoses tulemuste hindamisega reovee kolmanda ja neljanda astme puhastusele esitatavate nõuete osas ning mitteolmereovee kogumissüsteemi ja asulareoveepuhastiste juhtimiseks vajalikele eelnevatele normidele ja erilubadele esitatavate nõuete osas ning seoses käesoleva direktiivi täiendamise reoveesetetes ja asulareovees sisalduva fosfori minimaalse kombineeritud taaskasutus- ja ringlussevõtumäära täpsustamise kaudu, võttes arvesse olemasolevat tehnoloogiat ja ressursse ning fosfori taaskasutusse võtmise majanduslikku elujõulisust ning üldsusele

⁽²⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2003. aasta direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 41, 14.2.2003, lk 26).

⁽²⁹⁾ ELT L 124, 17.5.2005, lk 4.

internetis ja kodumajapidamistele esitatava teabe ajakohastamise kaudu. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽³⁰⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (52) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva direktiivi rakendamiseks, tuleks komisjonile anda rakendamisvõlutused, et ta saaks vastu võtta individuaalsete süsteemide projekteerimisstandardeid, kehtestada individuaalsüsteemidega seonduva aruandluse vorm ja esitatava teabe üksikasjalikkuse tase, kehtestada neljanda astme puhastuse kontekstis kasutatava riskihindamise vorm ja meetod, vastu võtta neljanda astme puhastuse näitajate ning energianeutraalsusega seotud eesmärkide seire ja hindamise meetodeid, kehtestada teatavate toodete puhul laiendatud tootjavastutusest erandi tegemise ühiseid tingimusi ja kriteeriume, kehtestada asulareovee käitlemise lõimitud kavade väljatöötamist toetavaid meetodeid, töötada välja alternatiivseid näitajaid reostuskoormusel põhinevale saaste vähendamise soovituslikule eesmärgile, mis põhineksid näiteks kogusel, reovee ülevoolu juhtumite arvul või veekogudesse juhitud asula äravooluvee kogusel, või muid asjakohaseid alternatiivseid näitajaid ning määrata kindlaks proovide võtmise miinimumsageduse ja meetodid antimikroobse resistentsuse, otseste ja kaudsete kasvuhoonegaaside heitkoguste ning mikroplastide mõõtmiseks asulareovees ja reoveesetetes, kehtestada asulareovees tõenäoliselt leiduvate asjakohaste saasteainete miinimumloetelu, sealhulgas meetodika tõenäoliselt leitavate asjakohaste saasteainete kindlakstegemiseks ning kriteeriumid teatavate seiratavate saasteainete väljajätmise läbivaatamiseks, kehtestada ühtlustatud meetodika „per- ja polüfluoritud alkuülühendid (PFASid) kokku“ ja „PFASide summa“ mõõtmiseks asulareovees ning võtta vastu sellise teabe vorming ja esitamise viisid, mida liikmesriigid peavad esitama ja EEA koguma käesoleva direktiivi rakendamise kohta. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽³¹⁾.
- (53) Liikmesriigid peaksid kehtestama karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete rikkumise korral, ning võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Karistused peaksid olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning võtma kohaldataval juhul arvesse vastutava füüsilise või juriidilise isiku finantsseisundit.
- (54) Institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe kohaselt peaks komisjon käesolevat direktiivi hindama teatava ajavahemiku jooksul pärast selle ülevõtmiseks kehtestatud tähtpäeva. Hindamine peaks põhinema saadud kogemustel ja käesoleva direktiivi rakendamise käigus kogutud andmetel, kõigil olemasolevatel WHO soovitusel ning asjaomastel teadus-, analüütilistel ja epidemioloogilistel andmetel. Hindamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata järgmisele: asulareovee seireks kasutatavate rahvatervise parameetrite asjakohasuse analüüsimine, rahvatervise parameetrite kohustusliku seire lisaväärtuse analüüsimine, laiendatud tootjavastutuse süsteemidega hõlmatud toodete loetelu, sealhulgas erandite tegemise tingimuste kohandamise võimaliku vajaduse analüüsimine, liikmesriikide poolt tootjatele kehtestatud potentsiaalselt erinevate tootja maksete määrade tõttu siseturu toimimisele avalduvate võimalike mõjude analüüsimine, PFASi ja mikroplasti tekitavatele toodetele laiendatud tootjavastutuse süsteemi väljatöötamise teostatavuse ja asjakohasuse analüüsimine, kohustuslike riiklike vee taaskasutuse kavade, sealhulgas riiklike eesmärkide ja meetmete lisaväärtuse ja asjakohasuse analüüsimine, hinnangu andmine energianeutraalsuse eesmärgile, et analüüsida sektori suurema energiasõltumatuse taseme saavutamise tehnilist ja majanduslikku teostatavust ning kasu keskkonnale ja kliimale, hinnangu andmine asulareovee sektoris tekkinud kasvuhoonegaaside otseste ja kaudse heite mõõtmise võimalustele, hinnangu andmine asulareovee puhastamise sektori kliimaneutraalsuse saavutamise võimalikkusele ja selleks vajalikule ajale, ning samuti reoveesetetest või asulareoveest saadava lämmastiku minimaalse taaskasutus- ja ringlussevõtumäära kehtestamise teostatavusele või asjakohasusele või nii teostatavusele kui asjakohasusele liidus.

⁽³⁰⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽³¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (55) Direktiiviga 91/271/EMÜ on ette nähtud konkreetsed tähtpäevad Mayotte'i jaoks, kuna see arvati 2014. aastal äärepoolseimate piirkondade hulka ELi toimimise lepingu artikli 349 tähenduses. Seepärast tuleks vähemalt 2 000 ie tiheasustusaladel asulareovee kogumissüsteemide rajamise ja teise astme puhastuse rakendamise kohustus Mayotte'i puhul edasi lükata.
- (56) On asjakohane võtta arvesse Mayotte'i ja nende muude liidu äärepoolseimate piirkondade eriolukorda, mis on loetletud ELi toimimise lepingu artiklis 349, milles on sätestatud erimeetmed kõnealuste piirkondade toetamiseks. Nende territooriumide asulareovee puhastamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata nende territooriumide keerulisele topograafiale ja saarelisele asendile.
- (57) Selleks et tagada keskkonna pidev kaitse, on oluline, et kuni uute fosfori- ja lämmastikuisalduse vähendamise nõuete kohaldamiseni säilitaksid liikmesriigid kolmanda astme puhastuse vähemalt praegusel tasemel. Seepärast tuleks direktiivi 91/271/EMÜ artikli 5 kohaldamist jätkata, kuni kõnealuseid uusi nõudeid kohaldama hakatakse.
- (58) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, milleks on rahvatervise ja keskkonna kaitse, asulareovee kogumise ja puhastamise kliimaneutraalsuse saavutamise suunas liikumine, sanitaarvõimalustele juurdepääsu parandamine ning rahvatervise seisukohast oluliste parameetrite korrapärase seire tagamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (59) Kohustus võtta käesolev direktiiv üle liikmesriigi õigusesse piirdub sätetega, mida on võrreldes direktiiviga 91/271/EMÜ oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb kõnealusest direktiivist.
- (60) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud VII lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas direktiivis sätestatakse asulareovee kogumise, puhastamise ja ärajuhtimise normid, et kaitsta keskkonda ja inimeste tervist kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega ning ühtlasi järk-järgult vähendada kasvuhoonegaaside heide kestliku tasemeni, parandada asulareovee kogumise ja puhastamise energiabilanssi ning aidata kaasa ringmajandusele üleminekule. Samuti sätestatakse selles normid, mis käsitlevad kõigi juurdepääsu sanitaarvõimalustele, asulareoveesektori läbipaistvust, rahvatervise seisukohast oluliste parameetrite korrapärase seiret asulareovees ning põhimõtte „saastaja maksab“ rakendamist.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „asulareovesi“ – üks järgmistest:
 - a) olmereovesi;
 - b) olmereovee ja mitteolmereovee segu;
 - c) olmereovee ja asula äravooluvee segu;
 - d) olmereovee, mitteolmereovee ja asula äravooluvee segu;
- 2) „olmereovesi“ – elamupiirkondade, nendega seotud rajatiste ja asutuste reovesi, mis pärineb peamiselt inimeste ainevahetusest või majapidamistegevusest või nii ainevahetust kui majapidamistegevust;

- 3) „mitteolmereovesi“ – reovesi, mis ei ole olmereovesi ega asula äravooluvesi ja mis väljub hoonest, kus toimub kaubandustegevus või tööstus- või majandustegevus;
- 4) „tiheasustusalala“ – ala, kus elanikkond, väljendatuna inimekvivalentides, kombineerituna majandustegevusega või mitte, on piisavalt kontsentreeritud, et asulareovett koguda ja juhtida ühte või mitmesse asulareoveepuhastisse või ühte või mitmesse lõplikku ärajuhtimispunkti;
- 5) „asula äravooluvesi“ – tiheasustusalade sademevesi, mida kogutakse ühis- või lahkvoolse kanalisatsiooni kaudu;
- 6) „ühisvoolse kanalisatsiooni ülevool“ – puhastamata asulareovee juhtimine ühisvoolsest kanalisatsioonist suublasse sademete või süsteemi tõrgete tõttu;
- 7) „kogumissüsteem“ – torustik, millega kogutakse ja juhitakse asulareovett;
- 8) „ühisvoolne kanalisatsioon“ – üks torujuhe, millega kogutakse ja juhitakse asulareovett, sealhulgas asula äravooluvett;
- 9) „lahkvoolne kanalisatsioon“ – torujuhe, millega eraldi kogutakse ja juhitakse üht järgmistest vetest:
 - a) olmereovesi;
 - b) mitteolmereovesi;
 - c) olme- ja mitteolmereovee segu;
 - d) asula äravooluvesi;
- 10) „1 inimekvivalent“ või „1 ie“ – biolagundatav orgaaniline reostuskoormus ööpäeva kohta, mille biokeemiline hapnikutarve viie ööpäeva jooksul (BHT5) on 60 g hapnikku ööpäevas;
- 11) „primaarne puhastus“ – asulareovee füüsikaline või keemiline või nii füüsikaline kui keemiline puhastamine, mis hõlmab asulareovees sisalduvate hõljuvainete selitamist või muid protsesse, mille käigus siseneva reovee BHT5 väheneb enne ärajuhtimist vähemalt 20 % ning hõljuvainete osa sisenevas reovees vähemalt 50 %;
- 12) „teise astme puhastus“ – asulareovee puhastamine protsessi abil, mis üldjuhul hõlmab vee bioloogilist puhastamist koos teistkordse selitamisega, või muu protsessi abil, millega asulareovees vähendatakse biolagundatava orgaanilise aine sisaldust;
- 13) „kolmanda astme puhastus“ – asulareovee puhastamine protsessi abil, millega vähendatakse asulareovee lämmastiku- või fosforisisaldust või nii lämmastiku- kui fosforisisaldust;
- 14) „neljanda astme puhastus“ – asulareovee puhastamine protsessi abil, millega asulareovees vähendatakse mitmesuguseid mikrosaasteaineid;
- 15) „reoveesete“ – asulareoveepuhastis asulareovee puhastamisel tekkinud orgaanilised ja anorgaanilised jäägid, välja arvatud liiv, rasv, muu tahke materjal ja mis tahes muu võrepraht ja jäägid, mis pärinevad eelpuhastuse etapist;
- 16) „eutrofeerumine“ – vee rikastumine toitainetega, eriti lämmastiku- või fosforiühenditega või nii lämmastiku- kui fosforiühenditega, mis kiirendab vetikate ja taimestiku kõrgemalt arenenud vormide kasvu ning häirib seetõttu soovimatult vees esinevate organismide tasakaalu ja rikub sama vee kvaliteeti;
- 17) „mikrosaasteaine“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006⁽³²⁾ artikli 3 punktis 1 määratletud aine, sealhulgas selle lagunemissaadused, mida tavaliselt leidub veekeskkonnas, asulareovees või reoveesetetes ja mida võib määruse (EÜ) nr 1272/2008 I lisa 3. ja 4. osas esitatud asjakohaste kriteeriumide alusel käsitada keskkonnale või inimeste tervisele ohtlikuna isegi väikese kontsentratsiooni korral;

⁽³²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

- 18) „lahjendusaste“ – suublasse juhtimise kohas suubla viimase viie aasta keskmise aastase vooluhulga ja pinnavette juhitava heitvee viimase viie aasta keskmise aastase koguse vaheline suhe;
- 19) „tootja“ – tootja, importija või turustaja, kes tegeleb professionaalsel tasemel toodete laskmisega liikmesriigi turule, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL⁽³³⁾ artikli 2 punktis 7 määratletud kauglepingute alusel;
- 20) „tootjavastutusorganisatsioon“ – riiklikult tunnustatud organisatsioon, mis on asutatud, et võimaldada tootjatel täita neile artiklitega 9 ja 10 pandud kohustusi;
- 21) „sanitaarvõimalused“ – privaatsust ja inimväärikust tagada võimaldavad rajatised ja teenused inimeste uriini ja väljaheidete ohutuks, hügieeniliseks, turvaliseks ning sotsiaalselt ja kultuuriliselt vastuvõetaval viisil käitlemiseks ja kõrvaldamiseks ning menstruaaltoodete vahetamiseks ja kõrvaldamiseks;
- 22) „antimikroobne resistentsus“ – mikroorganismide võime püsida elus või kasvada antimikroobikumi sellise kontsentratsiooni juures, mis on tavaliselt piisav sama liigi mikroorganismide kasvu pidurdamiseks või nende hävitamiseks;
- 23) „terviseühtsuse põhimõte“ – terviseühtsuse põhimõte Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2371⁽³⁴⁾ artikli 3 punktis 7 määratletud tähenduses;
- 24) „asjaomane üldsus“ – üldsus, keda käesoleva direktiivi artiklis 6, 7 või 8 sätestatud kohustuste rakendamiseks vajaliku otsuse tegemine mõjutab või võib mõjutada, või üldsus, kelle huvidega see on seotud; käesoleva määratluse kohaldamisel loetakse, et selline huvi on keskkonna või inimeste tervise kaitset edendavatel valitsusvälistel organisatsioonidel, kes vastavad riigisisestes õigusaktides sätestatud nõuetele;
- 25) „biokilekandja“ – mis tahes (tavaliselt plastist valmistatud) ese, mida kasutatakse asulareovee puhastamiseks vajalike bakterite kasvatamiseks;
- 26) „turule laskmine“ – toote esmakordne liikmesriigi turul kättesaadavaks tegemine;
- 27) „reostuskoormus“ – biolagundatava orgaanilise aine kogus, mõõdetuna BHT5-na asulareovees ja väljendatuna inimekvivalentides, või mis tahes saasteaine või toitaine kogus, väljendatuna massiühikutena ajas;
- 28) „individuaalne süsteem“ – reovee kohtkäitlusrajatis, mille abil kogutakse, ladustatakse, puhastatakse või kõrvaldatakse olmereovett hoonetest või hooneosadest, mis ei ole ühendatud kogumissüsteemiga.

Artikkel 3

Kogumissüsteemid ja tiheasustusalade reostuskoormuse arvutamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik vähemalt 2 000 ie tiheasustusalad vastavad järgmistele nõuetele:
 - a) need on varustatud kogumissüsteemidega,
 - b) kõik nende olmereovee allikad on kogumissüsteemiga ühendatud.
2. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt 1 000, kuid alla 2 000 ie tiheasustusalad vastavad lõike 1 nõuetele hiljemalt 31. detsembriks 2035.

Liikmesriigid võivad teha erandeid esimeses lõigus osutatud tähtpäevast kuni:

- a) kaheksa aastat, kui 1. jaanuaril 2025

⁽³³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

⁽³⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2371, milles käsitletakse tõsisid piiriüleseid terviseohtusid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL (ELT L 314, 6.12.2022, lk 26).

- i) on vähem kui 50 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusaladest kogumissüsteemidega varustatud või
 - ii) kogutakse vähem kui 50 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusalade asulareovee reostuskoormusest kogumissüsteemidesse;
- b) kümme aastat, kui 1. jaanuaril 2025
- i) on vähem kui 25 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusaladest kogumissüsteemidega varustatud või
 - ii) kogutakse vähem kui 25 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusalade asulareovee reostuskoormusest kogumissüsteemidesse.

Bulgaaria, Horvaatia ja Rumeenia võivad teha erandeid esimeses lõigus osutatud tähtpäevast kuni:

- a) 12 aastat, kui 1. jaanuaril 2025
- i) on vähem kui 50 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusaladest kogumissüsteemidega varustatud või
 - ii) kogutakse vähem kui 50 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusalade asulareovee reostuskoormusest kogumissüsteemidesse;
- b) 14 aastat, kui 1. jaanuaril 2025
- i) on vähem kui 25 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusaladest kogumissüsteemidega varustatud või
 - ii) kogutakse vähem kui 25 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusalade asulareovee reostuskoormusest kogumissüsteemidesse.

Kui liikmesriigid teevad erandeid esimeses lõigus osutatud tähtpäevast, tagavad nad, et nende esimesse artiklis 23 osutatud riiklikku rakendusavasse lisatakse:

- a) nende vähemalt 1 000, kuid alla 2 000 ie tiheasustusalade arv, kus 1. jaanuaril 2025 puuduvad kogumissüsteemid täielikult nõutud mahus; ning
- b) kava, milles on üksikasjalikult kirjeldatud investeeringud, mis on vajalikud kõnealuste tiheasustusalade täielikuks nõuetega vastavusse viimiseks edasilükatud tähtpäevaks; ning
- c) tehnilised või majanduslikud põhjused, mis õigustavad esimeses lõigus osutatud tähtpäeva edasilükkamist.

Esimeses lõigus osutatud tähtpäeva edasilükkamist kohaldatakse üksnes juhul, kui on täidetud teises või kolmandas lõigus ja neljandas lõigus osutatud tingimused. Komisjon teavitab liikmesriike kõnealuste tingimuste mittetäitmisest hiljemalt 31. juuliks 2028.

3. Tiheasustusalade reostuskoormus inimekvivalentides arvutatakse välja kõrgeima nädala keskmise reostuskoormuse põhjal, mis kõnealusel tiheasustusalal ühe aasta jooksul tekib, arvestamata seejuures erakorralisi ilmastikuolusid, mis võivad olla tingitud näiteks tugevast vihmajärgest.

4. Kogumissüsteemid vastavad I lisa A osas sätestatud nõuetele.

Artikkel 4

Individaalsed süsteemid

1. Liikmesriigid võivad teha erandi artiklist 3 üksnes siis, kui kogumissüsteemi rajamine või kogumissüsteemiga ühendamine on põhjendamatult, kuna see ei annaks kasu keskkonnale või inimeste tervisele, ei oleks tehniliselt teostatav või oleks liiga kulukas. Kui tehakse erand artiklist 3, tagavad liikmesriigid, et vähemalt 1 000 ie tiheasustusaladel või nende tiheasustusalade osades kasutatakse individaalseid asulareovee kogumise, ladustamise ja kohaldataval juhul puhastamise süsteeme.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud individaalsed süsteemid projekteeritakse ning neid käitatakse ja hooldatakse viisil, millega saavutatakse samal tasemel keskkonna ja inimeste tervise kaitse nagu artiklites 6 ja 7 osutatud teise ja kolmanda astme puhastuse korral.

3. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt 1 000 ie tiheasustusaladel kasutatavad individuaalsed süsteemid on kantud registrisse. Liikmesriigid tagavad, et pädev ametiasutus või muu riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil volitatud organ kontrollib neid süsteeme korrapäraselt või teeb nende suhtes muul viisil regulaarselt järelevalvet või kontrolli, tuginedes riskipõhisele lähenemisviisile.

4. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, täpsustades miinimumnõudeid järgmise kohta:

- a) lõigetes 1 ja 2 osutatud individuaalsete süsteemide projekteerimine, käitamine ja hooldus ning
- b) lõikes 3 osutatud korrapärased kontrollid, sealhulgas selliste kontrollide miinimumsageduse kehtestamine sõltuvalt individuaalsete süsteemide liigist ja tuginedes riskipõhisele lähenemisviisile.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu hiljemalt 2. jaanuariks 2028 kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Lõikes 2 ja käesolevas lõikes osutatud projekteerimisega seotud nõudeid ei kohaldata lõikes 1 osutatud individuaalsete süsteemide suhtes, mis on rajatud enne 1. jaanuari 2025.

5. Liikmesriigid, kus individuaalsete süsteemidega kogutakse ja/või puhastatakse riiklikul tasandil üle 2 % asulareovee reostuskoormusest, mis on pärit vähemalt 2 000 ie tiheasustusaladelt, esitavad komisjonile põhjenduse individuaalsete süsteemide kasutamise kohta. Selles põhjenduses tuleb:

- a) tõendada, et 1 lõikes sätestatud tingimused individuaalsete süsteemide kasutamiseks on täidetud;
- b) kirjeldada kooskõlas lõigetega 2 ja 3 võetud meetmeid;
- c) tõendada, et järgitakse lõikes 4 osutatud miinimumnõudeid juhul, kui komisjon on kasutanud oma rakendamisevolitusi vastavalt kõnealusele lõikele;
- d) tõendada, et individuaalsete süsteemide kasutamine ei takista liikmesriike täitmast direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 sätestatud keskkonnaalaseid eesmärgi.

6. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse lõikes 5 osutatud teabe esitamise vorm. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 5

Asulareovee käitlemise lõimitud kavad

1. Liikmesriigid tagavad, et 31. detsembriks 2033 on vähemalt 100 000 ie tiheasustusalade veekogumisalade jaoks koostatud asulareovee käitlemise lõimitud kava.

2. Hiljemalt kuus kuud pärast vesikonna majanduskava esimest ajakohastamist vastavalt direktiivi 2000/60/EÜ artikli 13 lõikele 7 pärast 1. jaanuari 2025, või hiljemalt 22. juuniks 2028 koostavad liikmesriigid loetelu 10 000 – 100 000 ie tiheasustusaladest, kus varasemate andmete, modelleerimise ja uusimate kliimaprojektsioonide, sealhulgas sesoonsete muutuste põhjal ning võttes arvesse inimtekkelisi survetegureid ja veemajanduskava kohaselt korraldatud mõju hindamist, valitseb vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- a) ühisvoolse kanalisatsiooni ülevool kujutab endast keskkonnariski või riski inimeste tervisele;
- b) ühisvoolse kanalisatsiooni ülevool moodustab rohkem kui 2 % aastas kogutavast asulareovee reostuskoormusest, pidades silmas I lisa tabelis 1 ja asjakohasel juhul I lisa tabelis 2 osutatud parameetreid, arvatuna kuiva ilma vooluhulga tingimustes;
- c) ühisvoolse kanalisatsiooni ülevool takistab mõne järgmise nõude täitmist:

- i) direktiivi (EL) 2020/2184 artikliga 5 kehtestatud nõuded;

- ii) direktiivi 2006/7/EÜ artikli 5 lõikes 3 sätestatud nõuded;
 - iii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/105/EÜ⁽³⁵⁾ artiklis 3 sätestatud nõuded;
 - iv) direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 sätestatud keskkonnavalased eesmärgid;
 - v) direktiivi 2008/56/EÜ artiklis 1 sätestatud nõuded;
 - vi) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/118/EÜ⁽³⁶⁾ artikliga 3 kehtestatud nõuded;
- d) lahkvoolse kanalisatsiooni puhul on kindlaks tehtud asjakohased punktid, kus asula äravooluvesi on eeldatavalt reostunud nii, et selle juhtimist suublasse võib pidada riskiks keskkonnale või inimeste tervisele või see takistab mõne punktis c osutatud nõude või keskkonnavalaste täitmist.

Liikmesriigid vaatavad esimeses lõigus osutatud loetelu pärast selle koostamist iga kuue aasta tagant läbi ja ajakohastavad seda vajaduse korral.

3. Liikmesriigid tagavad, et 31. detsembriks 2039 on lõikes 2 osutatud tiheasustusvalade veekogumisalade jaoks koostatud asulareovee käitlemise lõimitud kava.
4. Asulareovee käitlemise lõimitud kavad tehakse komisjoni taotluse korral komisjonile kättesaadavaks.
5. Asulareovee käitlemise lõimitud kavad sisaldavad vähemalt V lisa esitatud elemente ning neis seatakse võimaluse korral esikohale rohelise ja sinise taristu lahendused.
6. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, täpsustades järgmist:
 - a) V lisa punktis 3 osutatud meetmete kindlaksmääramise meetodid;
 - b) meetodid alternatiivsete näitajate kindlaksmääramiseks, et kontrollida, kas V lisa punkti 2 alapunktis a osutatud reostuse vähendamise soovituslik eesmärk on saavutatud;
 - c) vorm, mille abil tuleb asulareovee käitlemise lõimitud kavad komisjonile kättesaadavaks teha, kui seda lõike 4 kohaselt nõutakse.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu hiljemalt 2. jaanuariks 2028 kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

7. Liikmesriigid tagavad, et asulareovee käitlemise lõimitud kavad vaadatakse pärast nende koostamist läbi vähemalt iga kuue aasta tagant ja vajaduse korral neid ajakohastatakse. Pärast lõikes 2 osutatud loetelu ajakohastamist tagavad liikmesriigid, et tiheasustusvalade jaoks koostatakse asulareovee majandamise lõimitud kavad kuue aasta jooksul alates nende lisamisest kõnealusesse loetellu.

Artikkel 6

Teise astme puhastus

1. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt 2 000 ie tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest väljuv heitvesi vastab enne suublasse juhtimist teise astme puhastuse asjaomastele nõuetele, mis on sätestatud I lisa B osas ja tabelis 1, kooskõlas I lisa C osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega. Ilma et see piiraks võimalust kasutada I lisa C osa punktis 1 osutatud alternatiivseid meetodeid, on selliste proovide suurim lubatud arv, mille parameetrid I lisa B osa tabelis 1 esitatud väärtustele ei vasta, esitatud I lisa C osa tabelis 4.

Vähemalt 2 000, kuid alla 10 000 ie tiheasustusalade suhtes, millelt juhitakse heitvesi ära rannikuvetekogumisse, nagu need on määratletud direktiivis 2000/60/EÜ, ning kus rakendatakse 1. jaanuaril 2025 seisuga asjakohast puhastamist vastavalt direktiivi 91/271/EMÜ artiklile 7, ei kohaldata esimeses lõigus sätestatud kohustust kuni 31. detsembrini 2037.

⁽³⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/105/EÜ, mis käsitleb keskkonnavõime standarditeid veepoliitika valdkonnas ning millega muudetakse nõukogu direktiive 82/176/EMÜ, 83/513/EMÜ, 84/156/EMÜ, 84/491/EMÜ, 86/280/EMÜ ja tunnistatakse need sejärel kehtetuks ning muudetakse direktiivi 2000/60/EÜ (ELT L 348, 24.12.2008, lk 84).

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/118/EÜ, mis käsitleb põhjavee kaitsmist reostuse ja seisundi halvenemise eest (ELT L 372, 27.12.2006, lk 19).

2. Tiheasustusalade suhtes, millelt 1. jaanuari 2025. aasta seisuga juhitakse heitvesi ära direktiivi 91/271/EMÜ artikli 6 lõikes 1 osutatud vähem tundlikele aladele, kohaldatakse lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kohustusi alates 31. detsembrist 2037.

3. 31. detsembriks 2035 tagavad liikmesriigid, et vähemalt 1 000, kuid alla 2 000 ie tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitist väljuv heitvesi vastab enne suublasse juhtimist teise astme puhastuse asjaomastele nõuetele, mis on sätestatud I lisa B osas ja tabelis 1, kooskõlas I lisa C osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega. Ilma et see piiraks võimalust kasutada I lisa C osa punktis 1 osutatud alternatiivseid meetodeid, on selliste proovide suurim lubatud arv, mille parameetrid I lisa B osas ja tabelis 1 esitatud väärtustele ei vasta, esitatud I lisa C osa tabelis 4.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus osutatud tähtpäeva erandkorras edasi lükata kuni:

a) kaheksa aastat, kui 1. jaanuari 2025. aasta seisuga

- i) vähem kui 50 %-s esimeses lõigus osutatud tiheasustusaladest kohaldatakse neist väljuva asulareovee suhtes nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1; või
- ii) vähem kui 50 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusalade asulareovee reostuskoormuse suhtes kohaldatakse nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1;

b) kümme aastat, kui 1. jaanuari 2025. aasta seisuga

- i) vähem kui 25 %-s esimeses lõigus osutatud tiheasustusaladest kohaldatakse neist väljuva asulareovee suhtes nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1; või
- ii) vähem kui 25 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusalade asulareovee reostuskoormuse suhtes kohaldatakse nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1.

Bulgaaria, Horvaatia ja Rumeenia võivad esimeses lõigus osutatud tähtpäeva erandkorras edasi lükata kuni:

a) 12 aastat, kui 1. jaanuari 2025. aasta seisuga

- i) vähem kui 50 %-s esimeses lõigus osutatud tiheasustusaladest kohaldatakse neist väljuva asulareovee suhtes nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1; või
- ii) vähem kui 50 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusalade asulareovee reostuskoormuse suhtes kohaldatakse nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1;

b) 14 aastat, kui 1. jaanuari 2025. aasta seisuga

- i) vähem kui 25 %-s esimeses lõigus osutatud tiheasustusaladest kohaldatakse neist väljuva asulareovee suhtes nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1; või
- ii) vähem kui 25 % esimeses lõigus osutatud tiheasustusalade asulareovee reostuskoormuse suhtes kohaldatakse nende territooriumil teise astme puhastust vastavalt I lisa B osale ja tabelile 1.

Kui liikmesriigid lükkavad esimeses lõigus osutatud tähtpäeva erandkorras edasi, tagavad nad, et nende esimesse artiklis 23 osutatud riikliku rakenduskavasse lisatakse:

- a) nende vähemalt 1 000, kuid alla 2 000 ie tiheasustusalade arv, kus 1. jaanuaril 2025 puudub teise astme puhastus; ning
- b) kava, milles on üksikasjalikult kirjeldatud investeeringud, mis on vajalikud kõnealuste tiheasustusalade täielikuks nõuetega vastavusse viimiseks pikendatud tähtaegade jooksul; ning
- c) tehnilised või majanduslikud põhjused, mis õigustavad esimeses lõigus osutatud tähtpäeva edasilükkamist.

Esimeses lõigus osutatud tähtpäev lükatakse edasi üksnes juhul, kui on täidetud teises või kolmandas lõigus ja neljandas lõigus osutatud tingimused. Komisjon teavitab liikmesriike kõnealuste tingimuste täitmata jätmisest hiljemalt 31. juuliks 2028.

4. Asulareovee suhtes võidakse kohaldada lõigetes 1 ja 3 sätestatud vähem põhjalikku puhastust kuni 31. detsembrini 2045, kui heitvesi juhitakse:

- a) kõrgetel mägi-aladel, nimelt üle 1 500 m kõrgusel, kus reovee tõhus bioloogiline puhastus on madalate temperatuuride tõttu raskendatud, asuvatesse veekogudesse;
- b) avamere sügavasse veekihti, kui on tegemist sellise asulareovee ärajuhtimisega ELi toimimise lepingu artikli 349 tähenduses vähem rahvastatud äärepoolseimates piirkondades asuvatelt alla 150 000 ie tiheasustusaladelt, mille topograafilised ja geograafilised omadused raskendavad tõhusat bioloogilist puhastust; või
- c) külma kliimaga piirkondades asuvate vähemalt 1 000, kuid alla 2 000 ie väikeste tiheasustusalade asulareovette, kus on madala temperatuuri tõttu tõhusat bioloogilist puhastamist keeruline teha, kui sissevoolus on kvartali keskmine veetemperatuur alla 6 °C.

Esimese lõigu kohaldamise tingimuseks on, et asjaomased liikmesriigid esitavad komisjonile üksikasjalikud uuringud, mis näitavad, et selline ärajuhtimine ei kahjusta keskkonda ega inimeste tervist ega takista suublaid vastamast asjakohastele kvaliteedieesmärkidele ning muu asjaomase liidu õiguse asjaomastele sätetele.

5. Inimekvivalentides väljendatud asulareoveepuhasti reostuskoormus arvutatakse välja ühe aasta jooksul asula reoveepuhastisse siseneva reoveekoguse kõrgeima nädala keskmise põhjal, arvestamata seejuures erakorralisi ilmastikuolusid, mis on tingitud näiteks tugevast vihmajärgest.

Artikkel 7

Kolmanda astme puhastus

1. Liikmesriigid tagavad, et heitvesi, mis väljub vähemalt 150 000 ie reostuskoormusega asulareoveepuhastitest, kus ei rakendata 1. jaanuari 2025. aasta seisuga kolmanda astme puhastust, vastab enne suublasse juhtimist kolmanda astme puhastuse asjaomastele nõuetele kooskõlas I lisa B osaga ja tabeliga 2, hiljemalt:

- a) 31. detsembriks 2033 heitvee puhul, mis väljub 30 % neist asulareoveepuhastitest;
- b) 31. detsembriks 2036 heitvee puhul, mis väljub 70 % neist asulareoveepuhastitest.

31. detsembriks 2039 tagavad liikmesriigid, et kogu vähemalt 150 000 ie reostuskoormusega asulareoveepuhastitest väljuv heitvesi vastab enne suublasse juhtimist kolmanda astme puhastuse asjaomastele nõuetele kooskõlas I lisa B osaga ja tabeliga 2.

2. 31. detsembriks 2027 koostavad ja avaldavad liikmesriigid loetelu oma territooriumil olevatest aladest, mis on tundlikud eutrofeerumise suhtes Nad lisavad sellele loetelule teabe selle kohta, kas need alad on tundlikud fosfori või lämmastiku või nii fosfori kui lämmastiku suhtes. Nad ajakohastavad seda loetelu iga kuue aasta tagant alates 31. detsembrist 2033.

Esimeses lõigus osutatud loetelu sisaldab alasid, mida on kirjeldatud II lisas.

Esimeses lõigus sätestatud nõuet ei kohaldada, kui kogu liikmesriigi territooriumil rakendatakse lõike 5 kohast kolmanda astme puhastust.

3. Piiramata lõike 1 kohaldamist tagavad liikmesriigid, et vähemalt 10 000 ie tiheasustusalade asulareovett puhastavatest asulareoveepuhastitest väljuv heitvesi vastab enne lõikes 2 osutatud loetellu kuuluvatele aladele juhtimist kolmanda astme puhastuse asjaomastele nõuetele kooskõlas I lisa B osaga ja tabeliga 2:

- a) 31. detsembriks 2033 20 % nende tiheasustusalade puhul;
- b) 31. detsembriks 2036 40 % nende tiheasustusalade puhul;
- c) 31. detsembriks 2039 60 % nende tiheasustusalade puhul;
- d) 31. detsembriks 2045 kõigi nende tiheasustusalade puhul.

4. Liikmesriigid võivad lükata lõike 3 punktis d osutatud tähtpäeva erandkorras edasi kuni kaheksa aastat, tingimusel, et:
- a) vähemalt 50 % asjaomastel tiheasustusaladel ei kasutata direktiivis 91/271/EMÜ sätestatud nõuete kohast kolmanda astme puhastust või need ei vasta 1. jaanuaril 2025 kõnealuse direktiivi I lisa B osa ja tabeli 2 nõuetele; ning
 - b) artikli 23 lõike 2 kohaselt esitatud esimene riiklik rakenduskava sisaldab järgmist:
 - i) lõikes 3 osutatud tiheasustusalade arv, kus 1. jaanuaril 2025 puudub direktiivis 91/271/EMÜ sätestatud nõuete kohane kolmanda astme puhastus või need ei vasta kõnealuse direktiivi I lisa B osa ja tabeli 2 nõuetele;
 - ii) kava, milles on üksikasjalikult kirjeldatud investeeringud, mis on vajalikud kõnealuste tiheasustusalade täielikuks nõuetega vastavusse viimiseks edasilükatud tähtpäeva jooksul; ning
 - iii) tehnilised või majanduslikud põhjused, mis õigustavad lõike 3 punktis d osutatud tähtpäeva edasilükkamist.

Käesolevas lõikes osutatud tähtpäevade edasilükkamine rakendub üksnes juhul, kui on täidetud esimeses lõigus osutatud tingimused. Komisjon teavitab liikmesriike kõnealuste tingimuste mittetäitmisest hiljemalt 31. juuliks 2028. Asulareoveepuhastite puhul, kus töödeldakse vähemalt 150 000 ie reostuskoormust, tuleb kinni pidada lõikes 1 sätestatud tähtpäevadest.

5. Lõigetes 1 ja 3 osutatud asulareoveepuhastitest ärajuhitud heitvesi peab vastama asjaomastele nõuetele, mis on sätestatud I lisa B osas ja tabelis 2, kooskõlas I lisa C osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega. I lisa tabelis 2 esitatud parameetrite puhul peab kõikide proovide iga parameetri aasta keskmine vastama kõnealuses tabelis esitatud asjakohastele väärtustele.

6. Asulareoveepuhastite suhtes, mille ehitus käib, mille kolmanda astme puhastus läbib põhjalikumat uuendamist või mis võeti kasutusele pärast 31. detsembrist 2020, kuid enne 1. jaanuari 2025, kohaldatakse käesolevas artiklis osutatud lämmastiku parameetriga seotud nõudeid hiljemalt alates viis aastat pärast lõigetes 1 ja 3 sätestatud tähtpäevi.

7. Komisjonil on õigus võtta artiklis 27 osutatud korra kohaselt vastu delegeeritud õigusakte I lisa C osa muutmiseks, et kohendada kolmanda astme puhastusega seotud seire- ja tulemuste hindamise meetodeid teaduse ja tehnika arenguga.

8. Erandina lõigetest 3 ja 5 võivad liikmesriigid otsustada, et lõigetes 3 ja 5 osutatud nõudeid ei kohaldata lõikes 2 osutatud loetellu kantud alal paikneva eraldiseisva asulareoveepuhasti suhtes, mille puhul suudetakse tõestada, et kõikidesse sellel alal asuvatesse asulareoveepuhastitesse sisenevas reovees:

- a) üldfosforisisaldus väheneb väljumise ajaks vähemalt 75 % ja üldlämmastikuisaldus vähemalt 75 % alates 1. jaanuarist 2025;
- b) üldfosforisisaldus väheneb väljumise ajaks vähemalt 82,5 % ja üldlämmastikuisaldus vähemalt 80 % hiljemalt 31. detsembriks 2039;
- c) üldfosforisisaldus väheneb väljumise ajaks vähemalt 87,5 % ja üldlämmastikuisaldus vähemalt 82,5 % hiljemalt 31. detsembriks 2045;

9. Vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötlevatest asulareoveepuhastitest lõikes 2 osutatud loetellu kantud, eutrofeerumise suhtes tundliku ala valgalasse juhitava heitvee suhtes kohaldatakse samuti lõikeid 3, 5 ja 8.

10. Liikmesriigid tagavad, et heitvesi, mis väljub asulareoveepuhastitest, mis paiknevad alal, mis on kantud lõikes 2 osutatud loetellu pärast kõnealuse lõike kohast loetelu korrapärasest ajakohastamisest, vastab lõigetes 3 ja 5 sätestatud nõuetele seitsme aasta möödudes pärast kõnealusesse loetellu kandmist.

11. Kui lõigetes 1 ja 3 osutatud eesmärkide riiklikul tasandil saavutamiseks uuendamist vajavate asulareoveepuhastite arv ei ole täisarv, ümardatakse asulareoveepuhastite arv lähima täisarvuni. Kahe täisarvu ekvidistantsuse korral ümardatakse arv allapoole.

Artikkel 8

Neljanda astme puhastus

1. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt 150 000 ie reostuskoormusega asulareovett puhastavatest asulareoveepuhastitest väljuv heitvesi vastab enne suublasse juhtimist neljanda astme puhastuse asjaomastele nõuetele, mis on sätestatud I lisa B osas ja tabelis 3, kooskõlas I lisa C osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega:

- a) 31. detsembriks 2033 20 % kõnealuste asulareoveepuhastite puhul;
- b) 31. detsembriks 2039 60 % kõnealuste asulareoveepuhastite puhul;
- c) 31. detsembriks 2045 kõigi kõnealuste asulareoveepuhastite puhul.

Selliste proovide suurim lubatud arv, mille parameetrid I lisa tabelis 3 esitatud väärtustele ei vasta, on esitatud I lisa C osas ja tabelis 4.

2. 31. detsembriks 2030 peavad liikmesriigid koostama loetelu oma territooriumil olevatest aladest, kus asulareoveepuhastitest juhitud mikrosaaasteainete kontsentratsioon või kogunemine kujutab endast riski keskkonnale või inimeste tervisele. Liikmesriigid vaatavad kõnealuse loetelu läbi 2033. aastal ja seejärel iga kuue aasta tagant ning vajaduse korral ajakohastavad seda.

Esimeses lõigus osutatud loetelu hõlmab järgmisi alasid:

- a) olmevee veevõtukohtade valgalad, nagu on kirjeldatud direktiivi (EL) 2020/2184 artikli 8 lõike 2 punktis a, välja arvatud juhul, kui kõnealuse direktiivi artikli 8 lõike 2 punkti b kohasest riskihindamisest nähtub, et mikrosaaasteainete juhtimine asulareoveepuhastitest ei kujuta endast võimalikku riski, mis võib põhjustada vee kvaliteedi halvenemist sel määral, et see võib ohustada inimeste tervist;
- b) direktiivi 2006/7/EÜ kohaldamisalasse kuuluvad suplusveekogud, välja arvatud juhul, kui kõnealuse direktiivi artiklis 6 ja III lisa osutatud suplusvee profiilist nähtub, et mikrosaaasteainete juhtimine asulareoveepuhastitest ei mõjuta suplusvett ega ohusta suplejate tervist;
- c) alad, kus toimub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013⁽³⁷⁾ artikli 4 punktis 25 määratletud vesiviljelustegevus, välja arvatud juhul, kui riigi pädevad asutused on veendunud, et mikrosaaasteainete juhtimine asulareoveepuhastitest ei mõjuta tarbimisvalmis toidu ohutust.

Esimeses lõigus osutatud loetelu sisaldab ka järgmisi alasid, tuginedes hindamisele, milles võetakse arvesse riski keskkonnale või inimeste tervisele, mida asulareovees leiduvate mikrosaaasteainete juhtimine kõnealustele aladele põhjustab:

- a) direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 5 määratletud järved;
- b) direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 4 määratletud jõed või muud vooluveekogud, kus lahjendusaste on vähem kui 10;
- c) alad, kus direktiivides 2000/60/EÜ, 2006/118/EÜ ja 2008/105/EÜ sätestatud nõuete täitmiseks on vajalik täiendav puhastamine;
- d) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ⁽³⁸⁾ artikli 1 punktis 1 määratletud erikaitsealad ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ⁽³⁹⁾ artikli 4 lõike 1 neljanda lõigu kohaselt klassifitseeritud erikaitsealad, mis moodustavad Natura 2000 ökoloogilise võrgustiku;
- e) direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 7 määratletud rannikuveed;

⁽³⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).

⁽³⁸⁾ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

⁽³⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

- f) direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 6 määratletud üleminekuveed;
- g) direktiivi 2008/56/EÜ artikli 3 punktis 1 määratletud mereakvatooriumid.

Kolmandas lõigus osutatud riskihinnang esitatakse taotluse korral komisjonile.

3. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada lõike 2 kolmandas lõigus osutatud riskihinnangu vorm ning sellise riskihinnangu koostamiseks kasutatav meetod. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Piiramata lõike 1 kohaldamist tagavad liikmesriigid, et vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladelt ärajuhitav heitvesi vastab enne lõikes 2 osutatud loetellu kuuluvatele aladele juhtimist I lisa B osas ja tabelis 3 sätestatud asjakohastele neljanda astme puhastuse nõuetele, kooskõlas I lisa C osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega:

- a) 31. detsembriks 2033 10 % kõnealuste tiheasustusalade puhul;
- b) 31. detsembriks 2036 30 % kõnealuste tiheasustusalade puhul;
- c) 31. detsembriks 2039 60 % kõnealuste tiheasustusalade puhul;
- d) 31. detsembriks 2045 100 % kõnealuste tiheasustusalade puhul.

Selliste proovide suurim lubatud arv, mille parameetrid I lisa tabelis 3 esitatud väärtustele ei vasta, on esitatud I lisa C osas ja tabelis 4.

Komisjonil on õigus võtta artiklis 27 osutatud korra kohaselt vastu delegeeritud õigusakte I lisa C osa muutmiseks, et kohandada seoses neljanda astme puhastuse seire- ja tulemuste hindamise meetodeid teaduse ja tehnika arenguga.

5. Liikmesriigid tagavad, et heitvesi, mis väljub asulareoveepuhastitest, mis paiknevad alal, mis on kantud lõikes 2 osutatud loetellu pärast kõnealuse lõike kohast loetelu korrapäraselt ajakohastamist, vastab lõikes 4 ning I lisa B osas ja tabelis 3 sätestatud nõuetele hiljemalt seitsme aasta möödudes pärast kõnealusesse loetellu kandmist, kuid mitte hiljem, kui lõikes 4 sätestatud tähtaegadeks.

6. Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, millega kehtestatakse liikmesriikide kasutatavad seire- ja proovivõtumeetodid, et määrata kindlaks I lisa tabelis 3 esitatud näitajate olemasolu ja kogus asulareovees. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

7. Kui lõike 1 esimese lõigu punktides a ja b osutatud eesmärkide riiklikul tasandil saavutamiseks uuendamist vajavate asulareoveepuhastite arv ei ole täisarv, ümardatakse asulareoveepuhastite arv lähima täisarvuni. Kahe täisarvu ekvidistantsuse korral ümardatakse arv allapoole.

8. Ilma et see piiraks käesoleva artikli muude sätete kohaldamist, ja selleks, et tagada puhastatud asulareovee taaskasutamise ohutus keskkonnale ja inimeste tervisele, tagavad liikmesriigid, et asjakohasel juhul puhastatakse taaskasutatud või taaskasutada kavatsetavat asulareovett vastavalt I lisa B osas ja tabelis 3 sätestatud neljanda astme puhastuse nõuetele. Liikmesriigid tagavad, et kui puhastatud asulareovett taaskasutatakse põllumajanduses, võetakse arvesse määruse (EL) 2020/741 alusel tehtud riskihindamiste tulemusi.

Artikkel 9

Laiendatud tootjavastutus

1. Liikmesriigid võtavad meetmeid, millega tagatakse, et hiljemalt 31. detsembriks 2028 on tootjatel, kes lasevad turule III lisas loetletud tooteid, laiendatud tootjavastutus.

Selliste meetmetega tagatakse, et need tootjad katavad:

- a) vähemalt 80 % kõigist artiklis 8 sätestatud nõuete täitmisega kaasnevatest kuludest, sealhulgas investeerimis- ja tegevuskulud, mis tulenevad asulareovee neljanda astme puhastusest, et eemaldada nende tootjate turulelastavatest toodetest ja nende jääkidest eraldunud mikrosaasteained, ning artikli 21 lõike 1 punktis a osutatud mikrosaasteainete seirest;
- b) turule lastavaid tooteid käsitlevate andmete kogumise ja kontrollimise kulud ning
- c) muud laiendatud tootjavastutuse kandmisega seotud vajalikud kulud.

2. Liikmesriigid teevad tootjale lõike 1 kohase laiendatud tootjavastutuse suhtes erandi, kui tootja suudab tõendada üht järgmistest asjaoludest:

- a) tema poolt liidu turule lastavates toodetes sisalduvate ainete kogus on alla ühe tonni aastas;
 - b) tootja poolt turulelastavates toodetes sisalduvad ained on reovees kiiresti biolagunevad või ei tekita oma olelusringi lõpus reovees mikrosaasteaineid.
3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud tootjad kannavad oma laiendatud tootjavastutust kollektiivselt organisatsiooni kaudu, mis vastab artiklis 10 sätestatud miinimumnõuetele.

Liikmesriigid tagavad, et:

- a) kõnealused tootjad peavad esitama tootjavastutusorganisatsioonile korra aastas järgmise teabe:
 - i) III lisas loetletud toodetes sisalduvate ainete kogused, mille nad oma ametialase tegevuse käigus aastas turule lasevad;
 - ii) teave alapunktis i osutatud toodetes sisalduvate ainete ohtlikkuse kohta asulareovees ja biolagundatavuse kohta nende olelusringi lõpus;
 - iii) kui see on asjakohane, siis loetelu toodetest, mille suhtes on tehtud lõike 2 kohane erand;
- b) kõnealused tootjad peavad tegema tootjavastutusorganisatsioonile rahalise makse, et katta nende laiendatud tootjavastutusest tulenevad kulud;
- c) punktis b osutatud iga tootja makse suurus määratakse kindlaks, võttes aluseks turule lastavates toodetes sisalduvate ainete koguse ning nende ohtlikkuse asulareovees;
- d) tootjavastutusorganisatsioonides korraldatakse igal aastal sõltumatu audit, mille käigus kontrollitakse nende finantsjuhtimist, sealhulgas nende suutlikkust katta lõikes 1 osutatud kulud, punkti a kohaselt kogutud teabe kvaliteeti ja asjakohasust ning punkti b kohaselt kogutud maksete asjakohasust;
- e) võetakse vajalikud meetmed, et teavitada tarbijaid jätmetekke vältimise meetmetest, tagasivõtu- ja kogumissüsteemidest ning III lisas loetletud toodete sobimatute kõrvaldamisviiside mõjust, samuti nende väär- ja liigkasutamise mõjust asulareovee kogumisele, puhastamisele ja ärajuhtimisele.

4. Liikmesriigid tagavad, et:

- a) kõigi asjaomaste osalejate, kaasa arvatud lõikes 1 osutatud tootjate, tootjavastutusorganisatsioonide, asulareoveepuhastite era- või avalik-õiguslike käitajate ning kohalike pädevate asutuste rollid ja vastutus on selgelt määratletud;
- b) kehtestatud on asulareovee käitlemise eesmärgid, et järgida artikli 8 lõigetes 1, 4 ja 5 sätestatud nõudeid ja tähtaegu, ning mis tahes muud kvantitatiivsed või kvalitatiivsed eesmärgid, mida käsitatakse asjakohasena seoses laiendatud tootjavastutuse rakendamiseiga;
- c) loodud on aruandlussüsteem, mille abil kogutakse andmeid lõikes 1 osutatud toodete kohta, mida tootjad turule lasevad, ning asulareovee neljanda astme puhastuse kohta, samuti muid käesoleva lõike punkti b seisukohast olulisi andmeid;
- d) käesoleva artikli ja artikli 10 nõuete täitmiseks edastavad pädevad asutused vajalikud andmed korrapäraselt teistele asjaomastele pädevatele asutustele ja vahetavad neid andmeid nendega.

5. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada teatavate tootekategooriate ja nende biolagundatavuse või ohtlikkuse suhtes lõike 2 punktis b sätestatud tingimuse ühetaolise kohaldamise üksikasjalikud kriteeriumid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega hiljemalt 31. detsembriks 2027.

Artikkel 10

Miinimumnõuded tootjavastutusorganisatsioonidele

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et iga artikli 9 lõike 3 kohaselt loodud tootjavastutusorganisatsioon

- a) on selgelt määratletud geograafilise ulatusega kooskõlas artiklis 8 sätestatud nõuetega;
- b) omab vajalikke rahalisi ja organisatsioonilisi vahendeid, et täita tootjate laiendatud tootjavastutusest tulenevad kohustused, sealhulgas finantstagatise, et tagada igas olukorras asulareovee neljanda astme puhastuse järjepidevus vastavalt artiklile 8;
- c) teeb avalikult kättesaadavaks järgmise teabe:
 - i) tema kuuluvus ja liikmesus;
 - ii) tootjate tehtud rahalised maksed kooskõlas artikli 9 lõike 3 teise lõigu punktis c osutatud nõuetega;
 - iii) tema igal aastal toimuvad tegevused, kaasa arvatud selge teave rahaliste vahendite kasutamise kohta.

Liikmesriigid tagavad, et sellised meetmed hõlmavad tootjavastutusorganisatsioonide riiklikku tunnustamismenetlust, mille abil tõendatakse nende vastavust käesolevas lõikes sätestatud nõuetele enne nende tegelikku asutamist ja toimima hakkamist.

Üldsusele käesoleva artikli alusel teabe andmine ei piira äriteabe konfidentsiaalsuse kaitsmist vastavalt asjaomasele liidu ja riigisisesele õigusele.

2. Liikmesriigid kehtestavad asjakohase kontrollimise ja täitmise tagamise raamistiku tagamaks, et tootjavastutusorganisatsioonid täidavad oma kohustusi läbipaistvalt, et tootjavastutusorganisatsioonide rahalisi vahendeid kasutatakse nõuetekohaselt ning et kõik osalejad, kellele lasub laiendatud tootjavastutus, esitavad pädevatele asutustele ja vastava taotluse korral tootjavastutusorganisatsioonide usaldusväärsed andmed.

3. Kui liikmesriigi territooriumil on mitu tootjavastutusorganisatsiooni, peab asjaomane liikmesriik määrama vähemalt ühe erahuvidest sõltumatu asutuse artikli 9 rakendamist jälgima või usaldama selle avaliku sektori asutusele.

4. Liikmesriik tagab, et tootjad, kelle asukoht on muu liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil ja kes lasevad kõnealuse liikmesriigi turule tooteid, teevad järgmist:

- a) määravad liikmesriigi territooriumil asuva juriidilise või füüsilise isiku oma volitatud esindajaks, et täita liikmesriigi territooriumil laiendatud tootjavastutusest tulenevaid kohustusi, või
- b) võtavad punktis a kirjeldatuga samaväärseid meetmeid.

5. Selleks et tagada laiendatud tootjavastutuse süsteemi võimalikult optimaalne rakendamine, eelkõige kulude ja tulude seisukohast, korraldavad liikmesriigid korrapäraseid dialooge selle rakendamise teemal. See võib hõlmata toetust meetmete kindlaksmääramiseks, mida pädevad asutused peavad võtma muuhulgas selleks, et:

- a) vähendada mikroaastainete poolt avaldatavat koormust tekkekohas ning
- b) määrata kindlaks neljanda astme puhastuseks sobivaim tehnoloogia.

Liikmesriigid tagavad, et selline dialoog hõlmab laiendatud tootjavastutuse rakendamise seotud asjaomaseid sidusrühmi ja vajaduse korral sidusrühmade ühendusi, sealhulgas tootjate ja turustajate, tootjavastutusorganisatsioonide, asulareoveepuhastite era- ja avalik-õiguslike käitajate, kohalike ametiasutuste ning kodanikuühiskonna organisatsioonide.

6. Hiljemalt 1. jaanuariks 2025 korraldab komisjon teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamise liikmesriikide vahel seoses artikli 9 ja käesoleva artikli rakendamisega ning eelkõige seoses järgmisega:

- a) tootjavastutusorganisatsioonide asutamise, tunnustamise ja toimimise kontrollimise meetmed;
- b) meetmed, mille abil kontrollitakse, kas tootjad täidavad käesoleva direktiiviga neile pandud kohustusi;
- c) tulemuslik rakendamine, mis puudutab
 - i) artikli 9 lõikes 1 osutatud kulude katmist ning
 - ii) artikli 9 lõike 3 punktis c osutatud laiendatud tootjavastutusorganisatsioonide poolse tootjate maksete arvutusmeetodite kontrollimist;
- d) artikli 9 lõike 2 kohaselt antud erandid;
- e) mis tahes muud küsimused, mis on seotud artikli 9 ja käesoleva artikli tulemusliku rakendamisega;
- f) artiklis 9 osutatud nõuete kohaldamise võimalik mõju liidu turule lastud ravimite juurdepääsetavusele, kättesaadavusele ja taskukohasusele.

Komisjon avaldab teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamise tulemused seoses nende ja muude asjakohaste aspektidega ning annab vajaduse korral liikmesriikidele soovitusi või suuniseid või nii soovitusi kui suuniseid.

7. Liikmesriikide esitatud teabe põhjal koostab komisjon loetelu erandite taotlustest, mille liikmesriigid on saanud tootjatelt artikli 9 lõike 2 kohaselt, ning ajakohastab seda korrapäraselt. See loetelu tehakse taotluse korral kättesaadavaks pädevatele asutustele.

Artikkel 11

Energianeutraalsus

1. Liikmesriigid tagavad, et iga nelja aasta järel tehakse kasutuses olevate asulareoveepuhastite ja kogumissüsteemide energiaaudit, nagu on määratletud direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 2 punktis 32. Need auditid hõlmavad energiakasutuse vähendamiseks ning taastuenergia kasutamise ja tootmise edendamiseks kulutõhusate meetmete rakendamise võimaluse kindlakstegemist, kusjuures keskendutakse eelkõige sellele, et leida ja kasutada võimalusi toota biogaasi või taaskasutada ja kasutada heitsoojust kohapeal või kaugküttesüsteemi kaudu, vähendades ühtlasi kasvuhoonegaaside heidet. Esimesed energiaauditid tehakse

- a) vähemalt 100 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareoveepuhastite ja nendega ühendatud kogumissüsteemide puhul 31. detsembriks 2028;
- b) vähemalt 10 000, kuid alla 100 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareoveepuhastite ja nendega ühendatud kogumissüsteemide puhul 31. detsembriks 2032.

2. Liikmesriigid tagavad, et direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 lõikes 1 esitatud määratluse kohase taastuvatest energiaallikatest toodetud energia aastakogus, mis on toodetud kohapeal või väljaspool puhasteid vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareoveepuhastite omanike või käitajate poolt või nende nimel, ja olenemata sellest, kas nende puhastite omanikud või käitajad kasutavad seda energiat kohapeal või väljaspool puhastit, on riigi tasandil võrdne vähemalt järgmisega:

- a) 31. detsembriks 2030. aastaks 20 % selliste puhastite poolt aastas kasutatavast koguenergiast;
- b) 31. detsembriks 2035. aastaks 40 % selliste puhastite poolt aastas kasutatavast koguenergiast;

- c) 31. detsembriks 2040. aastaks 70 % selliste puhastite poolt aastas kasutatavast koguergiast;
- d) 31. detsembriks 2045. aastaks 100 % selliste puhastite poolt aastas kasutatavast koguergiast.

Asulareoveepuhastite omanike või käitajate poolt või nende nimel toodetud taastuvenergia ei hõlma ostetud taastuvenergiat.

3. Erandina lõikest 2, juhul kui liikmesriik ei saavuta lõike 2 punktis d osutatud eesmärki vaatamata sellele, et ta on rakendanud kõik energiatõhususe meetmed ja kõik meetmed, mis on vajalikud taastuvenergia tootmise edendamiseks, mis eelkõige on tehtud kindlaks lõikes 1 osutatud energiaauditites, võivad liikmesriigid erandkorras lubada mittefossiilsetest kütuseallikatest pärineva energia ostmist. Kõnealused ostud peavad lõike 2 punktis d osutatud eesmärgiga seoses piirduma maksimaalselt 35 % mittefossiilse kütuse energiaga.

4. Erandina lõikest 2, juhul kui liikmesriik ei saavuta lõike 2 punktis c osutatud eesmärki vaatamata sellele, et ta on rakendanud kõik energiatõhususe meetmed ja kõik meetmed taastuvenergia tootmise edendamiseks, mis eelkõige on tehtud kindlaks lõikes 1 osutatud energiaauditites, võivad liikmesriigid erandkorras lubada mittefossiilsetest kütuseallikatest pärineva energia ostmist. Kõnealused ostud peavad piirduma maksimaalselt 5 protsendipunktiga lõike 2 punktis c osutatud eesmärgist. Kõnealune erand tehakse üksnes liikmesriikidele, kes suudavad 31. detsembriks 2040 tõendada, et on vaja osta 35 % lõikes 3 osutatud välist mittefossiilse kütuse energiat, et saavutada lõike 2 punktis d osutatud eesmärk, võttes arvesse kõiki energiatõhususe meetmeid ja kõiki meetmeid, mis on vajalikud taastuvenergia tootmise edendamiseks, mis eelkõige on tehtud kindlaks lõikes 1 osutatud energiaauditites.

5. Komisjon võib võtta vastu rakendusakti, et kehtestada meetodid, mille abil hinnata, kas lõikes 2 sätestatud eesmärgid on saavutatud. See rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 12

Piiriülene koostöö

1. Ilma et see piiraks veega seotud keskkonnaküsimusi käsitlevate kehtivate asjakohaste rahvusvaheliste lepingute või kokkulepete kohaldamist, kui ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvaid veekogusid kahjustab mõne teise liikmesriigi või kolmanda riigi ärajuhitud asulareovesi, teatab kahjustatud veekogudega liikmesriik sellest teisele liikmesriigile või kolmandale riigile ja komisjonile.

Kui on toimunud reostumine, mis võib märkimisväärselt mõjutada allavoolu asuvaid veekogusid, tuleb sellest teatada viivitamata. Kui ärajuhitud asulareovesi mõjutab tervist või keskkonda teises liikmesriigis, tagab liikmesriik, kelle territooriumil asulareovee ärajuhtimine toimus, et teise liikmesriigi pädevat asutust ja komisjoni teavitatakse viivitamata.

2. Sõltuvalt intsidendi liigist, tähtsusest ja võimalikest tagajärgedest vastavad liikmesriigid üksteisele aegsasti pärast teiselt liikmesriigilt lõike 1 kohase teate saamist.

Asjaomased liikmesriigid teevad koostööd, et selgitada välja kõnealused reostusallikad ning määrata kindlaks meetmed, mida tuleks kahjustatud veekogude kaitseks võtta reostusallikate juures, et tagada käesoleva direktiivi täitmine.

3. Asjaomased liikmesriigid teatavad komisjonile igasugusest lõikes 1 osutatud koostööst. Komisjon osaleb sellises koostöös asjaomaste liikmesriikide taotluse korral.

Artikkel 13

Kohalikud ilmastikutingimused

Liikmesriigid tagavad, et asulareoveepuhasteid, mis rajatakse artiklites 6, 7 ja 8 sätestatud nõuete täitmiseks, projekteeritakse, ehitatakse, käitatakse ja hooldatakse nii, et nende toimivus kõikides tavapärastes kohalikes ilmastikutingimustes on piisavalt tagatud. Ilma et see piiraks direktiivi (EL) 2022/2557 artikli 13 lõike 1 kohaselt võetud meetmete kohaldamist, tuleb asulareoveepuhastite ja kogumissüsteemide projekteerimisel, ehitamisel ja käitamisel hinnata ja võtta arvesse reostuskoormuse hooajalist muutumist ja kaitsetust kliimamuutuste suhtes.

Artikkel 14

Mitteolmereovee ärajuhtimine

1. Liikmesriigid tagavad, et mitteilmereovee juhtimine kogumissüsteemidesse ja asulareoveepuhastitesse toimub eelnevate normide või pädeva asutuse või asjaomase organi eriloa või mõlema alusel.

Kui kogumissüsteemidesse ja asulareoveepuhastitesse mitteilmereovee juhtimine toimub erilubade aluse, tagavad liikmesriigid, et pädev asutus:

- a) konsulteerib enne kõnealuse eriloa andmist nende kogumissüsteemide ja asulareoveepuhastite käitajatega, kuhu mitteilmereovesi juhitakse, ning teavitab neid;
- b) taotluse korral võimaldab nende kogumissüsteemide ja asulareoveepuhastite käitajatel, kuhu mitteilmereovesi juhitakse, tutvuda oma teeninduspiirkonda väljastatud kõnealuste erilubadega, eelistatavalt enne nende lubade andmist.

Kui kogumissüsteemidesse ja asulareoveepuhastitesse mitteilmereovee juhtimine toimub eelnevate normide alusel, tagavad liikmesriigid, et enne kõnealuste eelnevate normide vastuvõtmist konsulteeritakse nende kogumissüsteemide ja asulareoveepuhastite käitajatega, kuhu mitteilmereovesi juhitakse.

2. Lõikes 1 osutatud eelnevate normide ja erilubadega tagatakse, et:

- a) muus liidu õiguses, sealhulgas direktiivides 2000/60/EÜ ja 2008/105/EÜ, sätestatud veekvaliteedi nõuete täitmine, ja kui see on kohaldatav, asjaomase ärajuhitava mitteilmereovee kvaliteedi ja koguse seire; eelkõige see, et asulareoveepuhastist ärajuhitava heitvee saastekoormus ei kahjusta suubla seisundit ning ei takista kõnealusel suublal sellist seisundit saavutada kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 sätestatud eesmärkidega;
- b) eraldunud saasteained ei takista asulareoveepuhasti tööd, ei kahjusta kogumissüsteeme, asulareoveepuhasteid ega nendega seotud seadmeid ega sea piiranguid ressursside taaskasutamise suutlikkusele, sealhulgas puhastatud vee taaskasutusele ega asulareoveest või reoveesetetest toitainete või muu materjali ringlussevõtule;
- c) eraldunud saasteained ei kahjusta kogumissüsteemide ega asulareoveepuhastite töötajate tervist;
- d) asulareoveepuhasti on projekteeritud ja varustatud seadmetega nii, et eraldunud saasteaineid vähendada;
- e) kui asulareoveepuhastis puhastatakse sellisest käitisest ärajuhitud vett, millel on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL⁽⁴⁰⁾ artikli 4 kohane luba, ei ületa kõnealusest puhastist ärajuhitava vee saastekoormus sellist saastekoormust, mis oleks ärajuhitaval veel juhul, kui see lastaks keskkonda otse käitisest ning vastaks käesoleva direktiivi kohaselt kohaldatavatele heite piirnormidele.

Liikmesriigid tagavad, et mitteilmereovee juhtimiseks kogumissüsteemidesse ja asulareoveepuhastitesse, mille ärajuhtimine toimub olmevee veevõtukohtade valgaladesse, ei väljastata eriluba või et eelnevad normid ei võimalda sellist mitteilmereovee ärajuhtimist ilma, et oleks võetud arvesse direktiivi (EL) 2020/2184 artiklis 8 osutatud olmevee veevõtukohtade valgalade riskihindamist ja riskijuhtimist ning nimetatud artikli kohaseid riskijuhtimismeetmeid.

3. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused või asjaomased organid võtavad asjakohased meetmed, mille hulka kuulub lõikes 1 osutatud eelnevate normine ja erilubade läbivaatamine ja vajaduse korral kehtetuks tunnistamine, et teha kindlaks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud mitteilmereovees leiduva reostuse allikad ning võimalikult palju ennetada ja vähendada nendest pärit reostust, kui tekib mõni järgmistest olukordadest:

⁽⁴⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstus- ja loomakasvatuse kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

- a) artikli 21 lõike 3 kohase seire käigus leitakse asulareoveepuhasti sisse- ja väljavoolus saasteaineid;
- b) asulareovee puhastamisel saadud reoveeseteteid kasutatakse kooskõlas nõukogu direktiiviga 86/278/EMÜ⁽⁴¹⁾;
- c) puhastatud asulareovett taaskasutatakse kooskõlas määrusega (EL) 2020/741 või taaskasutatakse muul kui põllumajanduslikul eesmärgil;
- d) suublatest võetakse direktiivi (EL) 2020/2184 artikli 2 punktis 1 määratletud olmevett;
- e) kogumissüsteemi või asulareoveepuhastisse juhitud mitteolmereoveest pärit reostusega kaasneb kõnealuse süsteemi või puhasti käitamishäirete risk.

4. Lõikes 1 osutatud eelnevad normid ja eriload peavad vastama lõikes 2 sätestatud nõuetele. Komisjonil on õigus võtta artiklis 27 osutatud korra kohaselt vastu delegeeritud õigusakte lõikes 2 osutatud nõuete muutmiseks, et kohandada neid tehnika ja teaduse arenguga keskkonnakaitse valdkonnas.

5. Lõikes 1 osutatud eriload vaadatakse vähemalt iga kümne aasta tagant läbi ja vajaduse korral neid kohandatakse.

Lõikes 1 osutatud eelnevad normid vaadatakse korrapäraselt läbi ja vajaduse korral neid kohandatakse.

Kui mitteolmereovee, asulareoveepuhasti või suubla omadused märkimisväärselt muutuvad, vaadatakse eriload läbi ning neid kohandatakse vastavalt kõnealustele muutustele.

Artikkel 15

Vee taaskasutus ja asulareovee ärajuhtimine

1. Liikmesriigid edendavad süsteemselt puhastatud reovee taaskasutust kõigist asulareoveepuhastitest, kui see on asjakohane, eriti veestressi all kannataval aladel ja kõigil asjakohastel eesmärkidel. Puhastatud reovee taaskasutamise potentsiaali hindamisel võetakse arvesse direktiivi 2000/60/EÜ alusel kehtestatud veemajanduskavasid (edaspidi „veemajanduskavad“) ja määruse (EL) 2020/741 artikli 2 lõike 2 kohaseid liikmesriikide otsuseid. Liikmesriigid tagavad, et puhastatud asulareovee taaskasutamisel või kui taaskasutamist kavandatakse, ei ohusta see suublate ökoloogilist vooluhulka ega avalda kahjulikku mõju keskkonnale või inimeste tervisele. Kui puhastatud reovett kasutatakse põllumajanduses niisutamiseks, peab see vastama määruse (EL) 2020/741 nõuetele. Kui liikmesriikide tasandil on koostatud vee kerksuse strateegiad, kaalutakse nendes strateegiates puhastatud reovee taaskasutamise edendamise ja taaskasutamise enda meetmeid.

Kui puhastatud asulareovett taaskasutatakse põllumajanduses niisutamiseks, võivad liikmesriigid teha erandi I lisa B osas ja tabelis 2 esitatud kolmanda astme puhastuse nõuetest puhastatud asulareovee selle osa puhul, mis on ette nähtud üksnes selleks, et seda taaskasutada põllumajanduses niisutamiseks, kui on võimalik tõendada kõike järgmist:

- a) taaskasutatavas osas olevate toitainete sisaldus ei ületa sihtkultuuride toitainevajadust;
- b) puuduvad riskid keskkonnale, eelkõige seoses vee eutrofeerumisega samas valgalas;
- c) puuduvad riskid inimeste tervisele, eelkõige seoses patogeensete organismidega;
- d) asulareoveepuhastil on piisav võimsus asulareovee puhastamiseks või asulareovee ladustamiseks, et vältida I lisa C osas sätestatud tulemuste seire ja hindamise meetodite kohaselt asulareovee I lisa B osas ja tabelis 2 sätestatud nõuetele mittevastavat suublasse juhtimist.

⁽⁴¹⁾ Nõukogu 12. juuni 1986. aasta direktiiv 86/278/EMÜ keskkonna ja eelkõige pinnase kaitsmise kohta reoveesetete kasutamisel põllumajanduses (EÜT L 181, 4.7.1986, lk 6).

2. Liikmesriigid tagavad, et vähemalt kogu reovee ärajuhtimine vähemalt 1 000 ie reostuskoormust töötlevatest asulareoveepuhastitest toimub eelnevate normide või erilubade või mõlema alusel. Selliste normide ja erilubadega tagatakse, et I lisa B osas esitatud nõuded on täidetud.

3. Lõikes 2 osutatud eelnevad normid ja eriload vaadatakse vähemalt iga kümne aasta tagant läbi ja vajaduse korral neid kohandatakse. Tagamaks, et I lisa B osas esitatud nõuded on pidevalt täidetud, ajakohastatakse eriloo tingimusi, kui sissetuleva asulareovee või asulareoveepuhastist ärajuhitava heitvee või suubla omadused märkimisväärselt muutuvad.

4. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed asulareovee kogumise ja puhastamise taristu kohandamiseks, et tulla toime suurenenud olmereoveekoormusega, sealhulgas vajaduse korral uue taristu ehitamiseks.

Esimeses lõigus osutatud meetmeid võttes peetakse liikmesriike vastavaks direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 sätestatud keskkonnavalastele eesmärkidele, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) asulareoveepuhasti ehitamiseks või laiendamiseks suurenenud olmereoveekoormuse või muul viisil puhastamata olmereovee reostuskoormusega tegelemise eesmärgil tuleb taotleda eelnev luba kooskõlas käesoleva direktiiviga;
- b) punktis a osutatud asulareoveepuhasti kasutegurit ei saa tehnilise teostatavuse või ülemääraste kulude tõttu saavutada muul viisil, sealhulgas asulareoveepuhastite alternatiivsete ärajuhtimiskohtade kaalumise teel, mis aitaks saavutada direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 sätestatud keskkonnavalasteid eesmärke;
- c) asulareoveepuhasti negatiivse mõju minimeerimiseks mõjutatud veekogudele võetakse kõik tehniliselt teostatavad leevendusmeetmed ning need on sätestatud käesoleva direktiivi artiklis 14 ja käesolevas artiklis osutatud lubades; need meetmed hõlmavad, kui see on nõutav, rangemaid puhastusnõudeid kui need, mida kohaldatai enne olmereoveekoormuse suurenemist, et täita käesoleva direktiivi I lisa B osa punktis 6 osutatud direktiivide nõuded;
- d) rakendatakse kõiki tehniliselt teostatavaid leevendusmeetmeid, et minimeerida negatiivset mõju, mis tuleneb muust tegevusest, mis põhjustab sarnast survet samale veekogule.

Kui punktis a osutatud eelneva loa tõttu ei suudeta pinnaveekogus seisundi halvenemist vältida või direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 4 sätestatud keskkonnavalasteid täita, siis märgitakse see lubades eraldi ära ja selgitatakse teises lõigus osutatud tingimusi veemajanduskavades.

Artikkel 16

Biologundatav mitteolmereovesi

1. Liikmesriigid kehtestavad biologundatava mitteolmereovee ärajuhtimise nõuded, mis on asjakohased asjaomase tööstussektori suhtes ning millega tagatakse vähemalt sama keskkonnakaitse tase kui I lisa B osas esitatud nõuetega.

2. Lõikes 1 osutatud nõudeid kohaldatakse, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) reovesi tuleb käitistest, milles töödeldakse vähemalt 4 000 ie reostuskoormust ning mis kuuluvad IV lisa loetletud tööstussektoritesse ega tegele direktiivi 2010/75/EL I lisa loetletud tööstustegevusega; ning

b) reovesi ei sisene enne selle suublasse juhtimist asulareoveepuhastisse (edaspidi „otselase“).

Artikkel 17

Asulareovee seire

1. Liikmesriigid seavad sisse riikliku süsteemi, mille kaudu rahvatervise eest vastutavad pädevad asutused ja asulareovee puhastamise eest vastutavad pädevad asutused saavad koostöö ja koordineerimise raames teha järgmist:

a) määrata kindlaks asjakohased rahvatervise parameetrid, mille seiret tuleks teha vähemalt asulareoveepuhastite sissevoolus, võttes arvesse muu hulgas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC), ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse (HERA) ning Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) olemasolevaid soovitusi, nagu näiteks:

i) SARS-CoV-2 viirus ja selle variandid;

ii) polioviirus;

iii) gripiviirus;

iv) uued patogeenid;

v) mis tahes muud rahvatervise parameetrid, mida pädev asutus käsitleb seire tegemiseks asjakohasena;

b) määrata kindlaks rollide, vastutuse ja kulude selge jaotus käitajate ja asjaomaste pädevate asutuste vahel, sealhulgas juhul, kui see on seotud proovide võtmise ja analüüsiga;

c) otsustada seoses iga punkti a kohase rahvatervise parameetriga, kus ja kui sageli asulareovee proove võtta ja analüüsida, võttes seejuures arvesse olemasolevaid andmeid tervise kohta, rahvatervisega seotud andmevajadust, ja kui see on asjakohane, kohalikku epidemioloogilist olukorda;

d) korraldada seiretulemuste asjakohase ja õigeaegse edastamise rahvatervise eest vastutavale pädevale asutusele, ja kui see on asjakohane, joogivee eest vastutavatele pädevatele asutustele, et hõlbustada direktiivi (EL) 2020/2184 artikli 8 rakendamist, ning liidu platvormidele, kui sellised platvormid on olemas, tehes seda kooskõlas isikuandmete kaitset käsitleva kohaldatava õigusega.

2. Kui liikmesriigis rahvatervise eest vastutav pädev asutus kuulutab välja tervisealase hädaolukorra, tuleb teha asjakohaste rahvatervise parameetrite seiret riigi elanikkonna representatiivse valimi asulareovees, kui asulareoveest asjaomaseid terviseparameetreid leitakse. Kõnealust seiret jätkatakse, kuni pädev asutus kuulutab tervisealase hädaolukorra lõppenuks, või pikema aja jooksul, kui sama pädev asutus peab seda vajalikuks muudel eesmärkidel.

Selleks et otsustada, kas on tegemist tervisealase hädaolukorraga, võtab pädev asutus arvesse määruse (EL) 2022/2371 artikli 23 lõike 1 kohaselt vastu võetud komisjoni otsuseid, ECDC hinnanguid, rahvusvaheliste tervise-eeskirjadega kooskõlas vastu võetud WHO otsuseid.

3. Vähemalt 100 000 ie tiheasustusalade puhul tagavad liikmesriigid hiljemalt teises lõigus osutatud rakendusakti vastuvõtmise kuupäevale järgneva teise aasta viimasel päeval, et asulareovees tehakse antimikroobse resistentsuse seiret.

Hiljemalt 2. juuliks 2026 võtab komisjon vastu rakendusaktid, et kehtestada asulareovees antimikroobse resistentsuse proovide võtmise miinimumsagedus ja mõõtmise ühtne meetodika, võttes arvesse vähemalt kõiki riiklike tervishoiuasutuste ja antimikroobse resistentsuse seire eest vastutavate riiklike asutuste andmeid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Käesolevas artiklis osutatud seire tulemused esitatakse kooskõlas artikli 22 lõike 1 punktiga h.

Artikkel 18

Riski hindamine ja juhtimine

1. Liikmesriigid teevad 31. detsembriks 2027 kindlaks asulareovee ärajuhtimisest põhjustatud riskid keskkonnale ja inimeste tervisele ning hindavad neid, võttes arvesse sesooneid muutusi ja erakorralisi sündmusi, ning vähemalt järgmiste aspektidega seotud riskid:

- a) nende veekogude kvaliteet, millest võetakse direktiivi (EL) 2020/2184 artikli 2 punktis 1 määratletud olmevett;
- b) direktiivi 2006/7/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate suplusveekogude kvaliteet;
- c) nende veekogude kvaliteet, kus toimub määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 4 punktis 25 määratletud vesiviljelus;
- d) suublaks oleva põhjaveekogumi (nagu see on määratletud direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 19) seisund ja kõik muud suublaks oleva põhjaveekogumi keskkonnavalased eesmärgid, nagu on sätestatud kõnealuse direktiivi artiklis 4;
- e) merekeskkonna seisund, nagu on määratletud direktiivi 2008/56/EÜ artikli 3 punktis 5;
- f) suublaks oleva pinnaveekogu (nagu see on määratletud direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 17) seisund ja kõik muud suublaks oleva pinnaveekogu keskkonnavalased eesmärgid, nagu on sätestatud kõnealuse direktiivi artiklis 4.

2. Kui riskid on kooskõlas lõikega 1 kindlaks tehtud, võtavad liikmesriigid vastu asjakohased meetmed nende vähendamiseks, sealhulgas asjakohasel juhul järgmised meetmed:

- a) lisaks artikli 14 lõikes 3 osutatud meetmetele täiendavate meetmete võtmine asulareoveega seotud reostuse vältimiseks ja vähendamiseks tekkekohas, kui see on vajalik suubla kvaliteedi tagamiseks;
- b) alla 1 000 ie tiheasustusalade puhul kogumissüsteemide rajamine kooskõlas artikliga 3;
- c) alla 1 000 ie tiheasustusalade puhul teise astme puhastuse rakendamine ärajuhitavale asulareoveele kooskõlas artikliga 6;
- d) alla 10 000 ie tiheasustusalade puhul kolmanda astme puhastuse rakendamine ärajuhitavale asulareoveele kooskõlas artikliga 7;
- e) alla 10 000 ie tiheasustusalade puhul neljanda astme puhastuse rakendamine ärajuhitavale asulareoveele kooskõlas artikliga 8, eelkõige juhul, kui puhastatud asulareovesi juhitakse veekogudesse, millest võetakse olmevett, suplusvette, veekogudesse, kus toimub vesiviljelus, ja kui puhastatud asulareovett taaskasutatakse põllumajanduses;
- f) alla 10 000 ie tiheasustusalade puhul asulareovee käitlemise lõimitud kavade koostamine kooskõlas artikliga 5 ning V lisas osutatud meetmete vastuvõtmine;
- g) kogutud asulareovee puhastamise suhtes rangemate nõuete kohaldamine kui I lisa B osas esitatud nõuded.

3. Käesoleva artikli lõike 1 kohase riskide kindlakstegemise tulemused vaadatakse läbi iga kuue aasta tagant kooskõlas veemajanduskavade läbivaatamise ajakavaga, alustades 31. detsembril 2033. Kindlakstehtud riskide kokkuvõte ja käesoleva artikli lõike 2 kohaselt vastu võetud meetmete kirjeldus lisatakse asjakohastes veemajanduskavadesse ja artiklis 23 osutatud riiklikku rakenduskavasse ning esitatakse taotluse korral komisjonile. See kokkuvõte tehakse üldsusele kättesaadavaks.

*Artikkel 19***Juurdepäas sanitaarvõimalustele**

Ilma et see piiraks subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaldamist ning võttes arvesse kohalikku ja piirkondlikku perspektiivi ja sanitaaringimusi, võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed, et tagada kõigi, eelkõige vähekaitsstud ja tõrjutud rühmade ligipääs sanitaarvõimalustele.

Selleks teevad liikmesriigid 12. jaanuariks 2029 järgmist:

- a) teevad kindlaks reovee kohtkäitlusrajatistele juurdepääsuta või piiratud juurdepääsuga inimesed, pöörates eelkõige tähelepanu vähekaitsstud ja tõrjutud rühmadele, ning esitavad põhjused, miks juurdepääs puudub;
- b) hindavad selliste inimeste reovee kohtkäitlusrajatistele juurdepääsu parandamise võimalusi;
- c) julgustavad rajama kõigil vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladel avalikus ruumis piisaval hulgal selliseid reovee kohtkäitlusrajatisi, millele on tasuta ja eriti naiste jaoks ohutu juurdepääs, ning tagavad üldsusele nende rajatiste kohta asjakohase teabe andmise;
- d) julgustavad kõigi vähemalt 5 000 ie tiheasustusalade puhul pädevaid asutusi tegema avalikes hoonetes, eelkõige haldushoonetes, kättesaadavaks piisaval arvul tasuta reovee kohtkäitlusrajatisi;
- e) julgustavad tegema tasuta või väikese teenustasu eest reovee kohtkäitlusrajatiseid kõigile kättesaadavaks restoranides, kauplustes ja sarnastes üldsusele juurdepääsetavates eraruumides.

*Artikkel 20***Reoveesetete ja ressursside väärindamine**

1. Liikmesriigid julgustavad väärtuslike ressursside väärindamist ning võtavad vajalikud meetmed, millega tagatakse, et reoveesetete käitlemine on vastavuses direktiivi 2008/98/EÜ artikliga 4 ette nähtud jäätmehierarhiaga. Selline reoveesetete käitlemine peab:

- a) tagama suurima ennetuse;
- b) valmistama ette ressursside, eelkõige fosfori ja lämmastiku taaskasutamise, ringlussevõtu ja muu väärindamise, võttes arvesse riiklikke või kohalikke väärindamisvõimalusi; ning
- c) minimeerima negatiivse mõju keskkonnale ja inimeste tervisele.

2. Komisjonil on õigus võtta artiklis 27 osutatud korra kohaselt vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat direktiivi, täpsustades reoveesetetes ja artikli 15 lõikes 1 sätestatud erandi alusel taaskasutamata asulareovees sisalduva fosfori kombineeritud minimaalse taaskasutus- ja ringlussevõtumäära, võttes arvesse olemasolevat fosfori väärindamise tehnoloogiat, ressursse ja majanduslikku elujõulisust, fosfori sisaldust reoveesetetes ning riikliku turu küllastatust muudest allikatest pärit orgaanilise fosforiga, tagades samas, et reoveesetete käitlemine on ohutu ega avalda kahjulikku mõju keskkonnale ja inimeste tervisele. Komisjon võtab need delegeeritud õigusaktid vastu hiljemalt 2. jaanuariks 2028.

*Artikkel 21***Seire**

1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused või asjaomased organid seiravad:

- a) asulareoveepuhastitest väljuva vee vastavust I lisa B osa nõuetele kooskõlas I lisa C osas sätestatud seire- ja tulemuste hindamise meetoditega; kõnealune seire hõlmab I lisa B osas loetletud näitajate reostuskoormust ja kontsentratsioone;
- b) reoveesetete koguseid, koostist ja sihtkohta, võttes arvesse direktiivi 86/278/EMÜ nõudeid põllumajanduses kasutatavate setete kohta;

- c) sellise põllumajanduslikuks niisutuseks taaskasutatava asulareovee koguseid aastas ja kuus, mille suhtes kohaldatakse artikli 15 lõikes 1 osutatud erandit; põllumajanduslikuks niisutuseks taaskasutatava asulareovee osa toitainesisaldust ning ajavahemikku, mille jooksul seda osa taaskasutatakse, võrrelduna kõnealuse taaskasutatava asulareoveega niisutatavate põllukultuuride igakuise vee- ja toitainevajadusega;
- d) vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareoveepuhastite õhku paisatud kasvuhoonegaase, hõlmates vähemalt CO₂, N₂O, CH₄, vajaduse korral analüüside, arvutuste või modelleerimise abil;
- e) vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareoveepuhastite omanike või selliste puhastite käitajate kasutatavat ja toodetud energiat, olenemata sellest, kas seda kasutatakse või toodetakse asulareoveepuhastis kohapeal või väljaspool puhastit, kooskõlas artikli 11 lõikes 2 osutatud nõuetega, ning artikli 11 lõigetes 3 ja 4 osutatud erandite alusel ostetud energiat.

2. Kõigi artikli 5 lõigetes 1 ja 3 osutatud tiheasustusalade puhul tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused, asjaomased organid või kogumissüsteemide käitajad teostavad asjakohastes punktides representatiivset seiret ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolu kohta veekogudesse, samuti eraldi süsteemidest pärineva ärajuhtitud asula äravooluvee kohta, et hinnata I lisa tabelis 1 ja asjakohasel juhul tabelis 2 loetletud parameetrite kontsentratsiooni ja reostuskoormust ning mikroplastide ja asjakohaste saasteainete sisaldust. Liikmesriigid võivad kasutada asjakohasel juhul selle seire tulemusi modelleerimiseks.

3. Kõigil vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladel tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused või asjaomased organid teevad asulareoveepuhastite sisse- ja väljavoolus järgmiste ainete ja näitajate kontsentratsiooni ja reostuskoormuse seiret:

a) asulareovees tõenäoliselt leiduvad saasteained, mis on loetletud:

i) direktiivi 2000/60/EÜ VIII ja X lisas, direktiivi 2008/105/EÜ I lisas, direktiivi 2006/118/EÜ I lisas ja direktiivi 2006/118/EÜ II lisa B osas;

ii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 2455/2001/EÜ⁽⁴²⁾ lisas;

iii) määruse (EÜ) nr 166/2006 II lisas;

iv) direktiivi 86/278/EMÜ I ja II lisas;

b) direktiivi (EL) 2020/2184 III lisa B osas loetletud parameetrid, kui asulareovesi juhitakse kõnealuse direktiivi artiklis 8 osutatud valgalasse; per- ja polüfluoroalküülainete (PFAS) puhul võivad liikmesriigid otsustada kasutada üht või mõlemat parameetrit „PFASid kokku“ ja „PFASide summa“, kui on olemas lõikes 5 osutatud rakendusaktile vastav meetodika;

c) direktiivi 2006/7/EÜ I lisa loetletud näitajad, kui suplushooajal juhitakse asulareoveepuhastitest vesi otse suplusvette, mis võib takistada direktiivi 2006/7/EÜ järgimist;

d) mikroplast;

punktides a ja b osutatud saasteained ja näitajad võib käesolevas lõikes osutatud seirest välja jätta, kui saab tõendada, muu hulgas seiretulemuste alusel, et need asulareovees puuduvad.

Kõigil üle 10 000 ie tiheasustusaladel tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused või asjaomased organid seiravad reoveesetetes mikroplastide olemasolu, kui see on asjakohane, ja eelkõige siis, kui neid setteid taaskasutatakse põllumajanduses.

Käesolevas lõikes osutatud seiret tehakse järgmise sagedusega:

a) vähemalt 150 000 ie tiheasustusaladel võetakse aastas vähemalt kaks proovi, kusjuures proovide võtmise vaheline aeg on kõige rohkem kuus kuud;

b) 10 000 – 150 000 ie tiheasustusaladel võetakse iga kahe aasta tagant vähemalt üks proov.

⁽⁴²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2001. aasta otsus nr 2455/2001/EÜ, millega kehtestatakse veepoliitika valdkonna prioriteetsete ainete nimistu ning muudetakse direktiivi 2000/60/EÜ (EÜT L 331, 15.12.2001, lk 1).

Kõnealust seiresagedust võib järgnevatel aastatel poole võrra vähendada, kui käesolevas lõikes osutatud saasteainete seire tulemused on kolmes järjestikusel proovis direktiivi 2008/105/EÜ alusel kohaldatavatest keskkonnakvaliteedi standarditest väiksemad. Seiresagedus tuleks läbi vaadata vähemalt igal aastal.

4. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et kehtestada meetodikad asulareoveepuhastitest pärit kasvuhoonegaaside otsese ja kaudse heite ning asulareovees ja reoveesetetes leiduva mikroplasti mõõtmiseks, hindamiseks ning modelleerimiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu hiljemalt 2. juuliks 2027 kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada meetodika parameetrite „PFASid kokku“ ja „PFASide summa“ mõõtmiseks asulareovees. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu hiljemalt 2. jaanuariks 2027 kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Liikmesriikide aruande põhjal võib komisjon võtta vastu rakendusakte, et määrata kindlaks asulareovees tõenäoliselt leiduvate asjakohaste saasteainete miinimumloetelu ja töötada välja meetodika asulareovees tõenäoliselt leiduvate asjakohaste saasteainete kindlakstegemiseks, võttes arvesse kohalikke tingimusi ja asjakohase liidu õiguse alusel tehtud riskihindamist ning käesoleva artikli lõike 3 teises lõigus sätestatud teatavate saasteainete väljajätmise kriteeriume ja läbivaatamise sagedust. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 22

Teave rakendamise järelevalve kohta

1. Liikmesriigid koostavad Euroopa Keskkonnaameti (EEA) abiga:
 - a) 31. detsembriks 2028 andmestiku, mis sisaldab artikli 21 kohaselt kogutud teavet, sealhulgas teavet artikli 21 lõike 1 punktis a osutatud parameetrite kohta, ning I lisa C osas kirjeldatud binaarse tunnuse (vastab / ei vasta nõuetele) kontrollimise tulemusi, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi igal aastal;
 - b) 31. detsembriks 2028 andmestiku, milles on näidatud artikli 3 kohaselt kogutava ja puhastatava asulareovee protsentuaalne osakaal, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi igal aastal;
 - c) 31. detsembriks 2028 andmestiku, mis sisaldab teavet artikli 4 lõike 5 rakendamise kohta ning sellise üle 2 000 ie tiheasustusaladelt pärit asulareovee reostuskoormuse protsentuaalse osakaalu kohta, mida puhastatakse individuaalsetes süsteemides, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi igal aastal;
 - d) 31. detsembriks 2028 andmestiku, mis sisaldab teavet kogutud proovide arvu kohta ning niisuguste I lisa C osa kohaselt võetud proovide arvu kohta, mis ei vasta nõuetele, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi igal aastal;
 - e) 12. jaanuariks 2029 andmestiku, mis sisaldab teavet meetmete kohta, mis on võetud, et kooskõlas artikli 19 punktidega a, b ja c parandada juurdepääsu sanitaarvõimalustele, sealhulgas teavet sanitaarvõimalustele juurdepääsu omava elanikkonna osakaalu kohta üle 10 000 ie tiheasustusaladel, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi iga kuue aasta tagant;
 - f) 31. detsembriks 2030 andmestiku, mis sisaldab teavet iga vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötleva asulareoveepuhasti kasvuhoonegaaside heite (koos gaaside eristusega), energia kogukulu ja toodetud taastuenergia kohta ning artikli 11 lõikes 2 sätestatud eesmärkide protsentuaalse saavutusastme arvutusi, samuti mittefossiilsetest kütuseallikatest pärineva ostetud energia protsendi kohta, võimaluse korral koos kasutatud mittefossiilsete kütuseallikate liikide eristusega, kui kasutatakse artikli 11 lõikes 3 osutatud erandit, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi igal aastal;
 - g) 31. detsembriks 2030 andmestiku, mis sisaldab teavet V lisa punkti 3 kohaselt võetud meetmete kohta, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi igal aastal;
 - h) 31. detsembriks 2030 andmestiku, mis sisaldab artikli 17 lõigetes 1 ja 3 osutatud seire tulemusi, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi igal aastal;
 - i) 31. detsembriks 2030 andmestiku, mis sisaldab loetelu eutrofeerumise suhtes tundlikuks tunnistatud aladest, ning ajakohastavad seda andmestikku kooskõlas artikli 7 lõikega 2;

- j) 31. detsembriks 2030 andmestiku, mis sisaldab loetelu kindlaks tehtud aladest, kus mikrosaasteainete kontsentreerumine või kogunemine kujutavad endast riski keskkonnale või inimeste tervisele, ning ajakohastavad seda andmestikku kooskõlas artikli 8 lõikega 2;
- k) kui kasutatakse biokilekandjaid, siis 31. detsembriks 2030 andmestiku, mis sisaldab kasutatavate biokilekandjate liiki ja lühikirjeldust meetmete kohta, mida biokilekandjaid kasutavad asulareoveepuhastid on võtnud lekete vältimiseks keskkonda, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi iga viie aasta tagant;
- l) 31. detsembriks 2030 andmestiku, mis sisaldab artikli 21 lõike 1 punktis c osutatud seiretulemusi võrrelduna artikli 15 lõikes 1 osutatud puhastatud asulareovee taaskasutatava osaga niisutatud põllukultuuride igakuise vee- ja toitainevajadusega, ning ajakohastavad seda andmestikku edaspidi igal aastal.

2. Liikmesriigid tagavad, et komisjonil ja Euroopa Keskkonnaametil on lõikes 1 osutatud andmestikele juurdepääs.

3. Teavet, mille liikmesriigid on esitanud määruse (EÜ) nr 166/2006 artikli 5 kohaselt, võetakse käesoleva artikliga nõutava andmete esitamise raames arvesse asulareoveega seotud saasteainete osas.

Euroopa Keskkonnaamet annab üldsusele määruse (EÜ) nr 166/2006 kohaselt loodud Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri kaudu juurdepääsu ajakohastele andmetele käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabe hulgas.

4. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega täpsustatakse lõikes 1 kohaselt esitatava teabe vorm. Lõike 1 punktides e, f, g, h, j, k ja l osutatud teabe puhul võetakse nimetatud rakendusaktid kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega vastu 31. detsembriks 2028.

Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega täpsustatakse lõike 1 punktide a, b, c, d ja h kohaselt esitatava teabe vorm. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 23

Riiklik rakenduskava

1. Liikmesriigid koostavad hiljemalt 1. jaanuariks 2028 käesoleva direktiivi rakendamise riikliku kava.

See kava sisaldab järgmist:

- a) artiklite 3–8 rakendamise taseme hinnang;
- b) käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalike investeeringute kindlakstegemine ja kavandamine iga tiheasustusala puhul ning nende investeeringute hinnanguline rahaline suurus, hõlmates, kui see on teada, artikli 10 kohaselt loodud tootjavastutusorganisatsioonide rahalise panuse hinnangut, ning kõnealuste investeeringute prioriseerimine, mis on seotud tiheasustusala suurusega ja puhastamata asulareovee ärajuhtimise keskkonnamõju tasemega ning sellega seotud riskidega keskkonnale või inimeste tervisele;
- c) hinnangulised investeeringud, mis on vajalikud, et uuendada, ajakohastada või asendada olemasolevat asulareoveetaristut sealhulgas kogumissüsteeme, lähtuvalt nende amortisatsioonimääradest ning tehnilisest seisundist ja töökorrast ning mille eesmärk on vältida võimalikke lekkeid, infiltratsiooni ja valesti ühendatud sissevoolu kogumissüsteemidesse, kasutades ajakohasel juhul digivahendeid;
- d) kindlaks tehtud võimalikud avaliku sektori rahastusallikad või vähemalt viited nendele, kui selliseid allikaid on vaja kasutajatasude täiendamiseks;
- e) kui see on kohaldatav, artikli 6 lõike 3 ja artikli 7 lõike 4 kohaselt nõutav teave.

Liikmesriigid võivad jätkata olemasolevate liidu rahaliste vahendite kasutamist käesoleva direktiivi rakendamiseks, tagamaks, et kõik kodanikud saavad asulareovee tõhusast kogumisest ja puhastamisest võrdselt kasu. Samuti võivad liikmesriigid vahetada parimaid tavasid selle kohta, kuidas parandada liidu vahendite kasutamist.

Kui liikmesriik teeb oma riikliku rakenduskava rakendamise ajal kindlaks, et kultuuripärandi säilitamise vajaduse tõttu ei ole teatavatel aladel võimalik kinni pidada artikli 3 lõikes 2 või artikli 6 lõikes 3 või mõlemas osutatud tähtpäevadest, ajakohastab liikmesriik oma riiklikku rakenduskava. Kõnealusel ajakohastamisel esitatakse asjaomaste aladega tiheasustusalade loetelu, üksikasjalik põhjendus, milles tõendatakse, et vajaliku taristu ehitamine on eriti keeruline kultuuripärandi säilitamise vajaduse tõttu, ning kohandatud ajakava vajalike taristute rajamise lõpuleviimiseks kõnealustel aladel. Artikli 3 lõikes 2 ja artikli 6 lõikes 3 osutatud tähtpäevade edasilükkamine määratakse kindlaks aladepõhiselt, hoitakse võimalikult lühikesena ning edasi lükata ei saa rohkem kui kaheksa aasta võrra. Ajakohastatud riiklik rakenduskava esitatakse komisjonile ajakohastamise aasta 31. detsembriks.

2. Hiljemalt 1. jaanuariks 2028 esitavad liikmesriigid komisjonile oma riiklikud rakenduskavad, välja arvatud juhul, kui nad tõendavad artiklis 21 osutatud seiretulemuste põhjal, et nad täidavad artiklite 3–8 nõudeid.

3. Liikmesriigid ajakohastavad oma riiklikke rakenduskavasid vähemalt iga kuue aasta tagant. Nad esitavad kavad ajakohastamise aasta 31. detsembriks komisjonile, välja arvatud juhul, kui nad suudavad tõendada, et nad täidavad artiklite 3–8 nõudeid.

4. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse riiklike rakenduskavade esitamise meetodid ja vormid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 24

Üldsuse teavitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et üldsusele on internetis kasutajasõbralikul ja kohandatud viisil kättesaadav piisav, kergesti juurdepääsetav ja ajakohane teave asulareovee kogumise ja puhastamise kohta igal üle 1 000 ie tiheasustusala või iga asjaomase halduspiirkonna kohta. See teave peab sisaldama vähemalt VI lisas loetletud andmeid.

Lõikes 1 osutatud teave tuleb põhjendatud taotluse alusel esitada ka muude vahendite abil.

2. Peale selle, kui kulud kaetakse täielikult või osaliselt veetariifisüsteemi kaudu, tagavad liikmesriigid, et kõik üle 10 000 ie ja eelistatavalt üle 1 000 ie tiheasustusalade kogumissüsteemidega ühendatud majapidamised saavad korrapäraselt ja vähemalt üks kord aastas kõige asjakohasemal ja kergesti juurdepääsetaval kujul, näiteks võimaluse korral arvega või digivahendite, nt nutirakenduse või veebisaidi kaudu, sellekohast taotlust esitamata järgmise teabe:

a) teave asulareovee kogumise ja puhastamise vastavuse kohta artiklite 3, 4, 6, 7 ja 8 nõuetele, sealhulgas suublasse tegelikult juhitavate saasteainete võrdlus I lisa B osas ja tabelites 1, 2 ja 3 esitatud piirnormidega; see teave esitatakse lihtsat võrdlemist võimaldaval viisil, näiteks nõuete täitmise protsendimäärana;

b) aastas või arveldusperioodi jooksul kogutud ja puhastatud asulareovee kogus või hinnanguline kogus konkreetse majapidamise või ühendatud üksuse kohta kuupmeetrites ning suundumused ja asulareovee kogumise ja puhastamise hind konkreetse majapidamise jaoks (hind liitri ja kuupmeetri kohta);

c) konkreetsest majapidamisest aasta jooksul kogutud ja puhastatud asulareovee koguse võrdlus asjaomasel tiheasustusalal keskmise kogusega majapidamise kohta;

d) link lõikes 1 osutatud veebisule.

Kui teave individuaalse kasutuse kohta ei ole kättesaadav, esitatakse punktides a–d osutatud teave tiheasustusala tasandil kasutajasõbralikul viisil veebisaidi või nutirakenduse kaudu.

3. Komisjon võib artikli 27 kohaselt vastu võtta delegeeritud õigusakte, et muuta käesoleva artikli lõiget 2 ja VI lisa, ajakohastades seda, millist teavet tuleb esitada üldsusele internetis ja kogumissüsteemidega ühendatud majapidamistele, et kohandada neid nõudeid tehnika arenguga ja andmete kättesaadavusega asjaomases valdkonnas.
4. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega täpsustatakse lõigete 1 ja 2 kohaselt esitatava teabe esitamise vormi ja meetodeid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 28 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 25

Õiguskaitse kättesaadavus

1. Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas riigi õigussüsteemiga on asjaomasel üldsusel juurdepääs läbivaatamismenetlusele kohtus või mõnes muus sõltumatus ja erapooletus organis, mis on seaduse alusel asutatud, et vaidlustada artikli 6, 7 või 8 kohaste otsuste, tegevuse või tegevusetuse sisulist või protseduurilist seaduslikkust, kui vähemalt üks järgmistest tingimustest on täidetud:

- a) asjaomasel üldsusel on küllaldane huvi;
- b) asjaomane üldsus väidab, et tema õigusi on kahjustatud, kui liikmesriigi haldusmenetluse normid seavad selle eeltingimuseks.

Läbivaatamismenetlus peab olema aus, õiglane, õigeaegne ja ei või olla takistavalt kulukas ning sellega nähakse ette piisavad ja tõhusad õiguskaitsemehhanismid, sealhulgas vajaduse korral esialgse õiguskaitse meetmed.

2. Läbivaatamismenetluses osalemine ei sõltu asjaomase üldsuse liikme rollist käesoleva direktiivi kohaste otsustamismenetluste osalusetapis.
3. Liikmesriigid näevad ette, millises etapis võib lõikes 1 osutatud otsuseid, tegevusi või tegevusetusi vaidlustada.
4. Liikmesriigid tagavad, et üldsusele tehakse kättesaadavaks praktiline teave võimaluste kohta kasutada käesolevas artiklis osutatud haldusliku ja kohtuliku läbivaatamise menetlusi.

Artikkel 26

Hüvitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kui käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud riiklike meetmete rikkumise tagajärjel on tekitatud kahju inimeste tervisele, on mõjutatud isikutel õigus nõuda ja saada selle kahju eest hüvitist asjaomastelt füüsilistelt või juriidilistelt isikutelt kooskõlas liikmesriigi õigusnormidega.
2. Liikmesriigid tagavad, et asjaomase üldsuse osana on keskkonna või inimeste tervise kaitset edendavatel valitsusvälistel organisatsioonidel, kes vastavad liikmesriigi õiguse nõuetele, lubatud asjaomaseid isikuid esindada. Liikmesriigid tagavad, et kahju põhjustanud rikkumise korral ei saa mõjutatud isikud ja käesolevas lõikes osutatud valitsusvälised organisatsioonid esitada nõuet kaks korda.
3. Liikmesriigid tagavad, et kahju hüvitamise nõuetega seotud liikmesriigi õigusnormid ja menetlused töötatakse välja ja neid kohaldatakse nii, et need ei muuda lõike 1 kohase rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise õiguse kasutamist võimatuks ega ülemäära raskeks.
4. Liikmesriigid võivad kehtestada lõikes 1 osutatud kahju hüvitamise hagi esitamise aegumistähtjad. Selliseid ajavahemikke ei hakata arvestama enne, kui rikkumine on lõppenud ja hüvitist taotlev isik teab, või võib põhjendatult eeldada, et ta teab, et ta on kandnud lõike 1 kohase rikkumise tõttu kahju.
5. Liikmesriigid tagavad, et üldsusele tehakse kättesaadavaks teave nende õiguse kohta nõuda kahju hüvitamist.

*Artikkel 27***Delegeeritud volituste rakendamine**

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 7 lõikes 7, artikli 8 lõikes 4, artikli 14 lõikes 4, artikli 20 lõikes 2 ja artikli 24 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 1. jaanuarist 2025. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli 7 lõikes 7, artikli 8 lõikes 4, artikli 14 lõikes 4, artikli 20 lõikes 2 ja artikli 24 lõikes 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 7 lõike 7, artikli 8 lõike 4, artikli 14 lõike 4, artikli 20 lõike 2 või artikli 24 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

*Artikkel 28***Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab direktiiviga 91/271/EMÜ loodud teaduse ja tehnika arenguga kohandamise ning asulareovee puhastamist käsitleva direktiivi rakendamise komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

*Artikkel 29***Karistused**

1. Ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2024/1203, ⁽⁴³⁾ kehtestavad liikmesriigid karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaselt kehtestatud karistustes on vajadust mööda nõuetekohaselt arvesse võetud järgmist:
 - a) rikkumise laad, raskusaste ja ulatus;

⁽⁴³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1203, mis käsitleb keskkonna kaitsmist kriminaalõiguse kaudu ning millega asendatakse direktiivid 2008/99/EÜ ja 2009/123/EÜ (ELT L, 2024/1203, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj>).

- b) asjaolu, kas rikkumine pandi toime tahtlikult või hooletusest, kui see on asjakohane;
 - c) rikkumisest mõjutatud elanikkond või keskkond, pidades silmas rikkumise mõju keskkonna ja inimeste tervise kaitse kõrge taseme saavutamisele;
 - d) asjaolu, kas rikkumine oli korduv või ühekordne;
 - e) vastutava füüsilise või juriidilise isiku finantsseisund.
3. Liikmesriigid teavitavad komisjoni põhjendamatu viivitamata lõikes 1 osutatud normidest ja meetmetest ning teavitavad teda nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 30

Hindamine

1. 31. detsembriks 2033 ja 31. detsembriks 2040 viib komisjon läbi käesoleva direktiivi hindamise, lähtudes eelkõige järgmistest elementidest:

- a) käesoleva direktiivi rakendamisel saadud kogemused;
- b) artikli 22 lõikes 1 osutatud andmestikud;
- c) asjakohased teadus-, analüütilised ja epidemioloogilised andmed; sealhulgas liidu rahastatud uurimisprojektide tulemused;
- d) WHO soovitused, kui need on olemas.

Kõnealune hindamine peab sisaldama analüüsi vähemalt järgmise kohta:

- a) artikli 17 lõikes 1 osutatud, liikmesriikide seiratavate rahvatervise parameetrite asjakohasus;
- b) konkreetsete rahvatervise parameetrite kohustusliku seire lisaväärtus;
- c) laiendatud tootjavastutusega hõlmatud toodete loetelu kohandamise vajadus vastavalt turule lastavate toodete sortimendi muutumisele, teadmiste paranemisele asulareovees esinevate mikroaasteainete ja nende keskkonna- ja rahvatervisemõju kohta ning andmetele, mis on saadud täites uut kohustust teha mikroaasteainete seiret asulareoveepuhastite sisse- ja väljavoolus, ning analüüs vajaduse kohta vaadata läbi laiendatud tootjavastutusest erandi andmise tingimus, millele on osutatud artikli 9 lõike 2 punktis a;
- d) kohustuslike riiklike vee taaskasutuse kavade, sealhulgas riiklike eesmärkide ja meetmete nõudmise lisaväärtus ja asjakohasus, võttes arvesse veemajandusega seotud liidu poliitika ja õiguse arengut;
- e) energianeutraalsuse eesmärk, et analüüsida sektori suurema energiasõltumatuse taseme saavutamise tehnilist ja majanduslikku teostatavust ning kasu keskkonnale ja kliimale;
- f) võimalused mõõta asulareovee sektoris tekkivat kasvuhoonegaaside otsest ja kaudset heidet, sealhulgas muude kui artikli 21 lõike 1 punktis d osutatud kasvuhoonegaaside heidet, ning võimalused kehtestada nõuded seirega seotud tegelike mõõtmiste jaoks, võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste eksperdirühma uusimaid meetodeid asulareovee sektori kasvuhoonegaaside heite mõõtmiseks;
- g) liikmesriikide poolt tootjatele kehtestatud potentsiaalselt erinevate artikli 9 lõikes 1 osutatud tootja maksete määrade võimalik mõju siseturu toimimisele;
- h) asulareovees PFASe ja mikroplasti tekitavatele toodetele laiendatud tootjavastutuse süsteemi väljatöötamise teostatavus ja asjakohasus, tuginedes eelkõige artiklis 21 sätestatud seire andmetele seoses PFASide ja mikroplasti olemasoluga asulareoveepuhastite sisse- ja väljavoolus;

- i) asulareovee puhastamise sektori kliimaneutraalsuse saavutamise võimalikkus ja selleks vajalik aeg;
- j) reoveesetetest või asulareoveest või nii reoveesetetest kui asulareoveest saadava lämmastiku liidu minimaalsete taaskasutus- ja ringlussevõtumäärade kehtestamise teostatavus ja võimalus.

Komisjon esitab esimeses lõigus osutatud hindamise peamiste tulemuste kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, millele lisatakse, kui komisjon seda asjakohaseks peab, vastav seadusandlik ettepanek.

2. Liikmesriigid esitavad komisjonile lõike 1 teises lõigus osutatud aruande koostamiseks vajaliku teabe.

Artikkel 31

Läbivaatamine

Iga viie aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta. Kõnealuse aruande alusel võib komisjon saata varajased hoiatused liikmesriikidele, kes ei täida või kelle puhul on oht, et nad ei täida artiklites 3, 5, 6, 7, 8 ja 11 sätestatud eesmärke ega pea kinni nimetatud artiklites sätestatud tähtpäevadest.

Artikkel 32

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted

1. Direktiiv 91/271/EMÜ, mida on muudetud käesoleva direktiivi VII lisa A osas osutatud õigusaktidega, tunnistatakse kehtetuks alates 1. augustist 2027, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud käesoleva direktiivi VII lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevadega.

2. Mayotte'i suhtes kohaldatakse käesoleva direktiivi artikli 3 lõiget 1 ja käesoleva direktiivi artikli 6 lõiget 1 alates 31. detsembrist 2030 ning artikli 3 lõiget 2 ja artikli 6 lõiget 3 alates 31. detsembrist 2040.

Direktiivi 91/271/EMÜ artikli 3 lõike 1a esimese taande ja artikli 4 lõike 1a esimese taande kohaldamist jätkatakse kuni 30. detsembrini 2030.

3. Vähemalt 150 000 ie reostuskoormust töötlevates asulareoveepuhastites puhastatava asulareovee suhtes kohaldatakse jätkuvalt direktiivi 91/271/EMÜ artiklit 5:

- a) kuni 31. detsembrini 2033 asulareoveepuhastite puhul, mis ei pea vastama käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud nõuetele hiljemalt 1. jaanuariks 2025;
- b) kuni 31. detsembrini 2036 asulareoveepuhastite puhul, mis ei pea vastama käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud nõuetele 31. detsembriks 2033;
- c) kuni 31. detsembrini 2039 asulareoveepuhastite puhul, mis ei pea vastama käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 1 sätestatud nõuetele 31. detsembriks 2036.

Ilma, et see piiraks esimese lõigu kohaldamist, jätkatakse vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladelt ärajuhitud asulareovee suhtes direktiivi 91/271/EMÜ artikli 5 kohaldamist:

- a) kuni 31. detsembrini 2033 tiheasustusalade puhul, mille puhul ei nõuta vastamist käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 3 sätestatud nõuetele hiljemalt 1. jaanuariks 2025;
- b) kuni 31. detsembrini 2036 tiheasustusalade puhul, mille puhul ei nõuta vastamist käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 3 sätestatud nõuetele hiljemalt 31. detsembriks 2033;
- c) kuni 31. detsembrini 2039 tiheasustusalade puhul, mille puhul ei nõuta vastamist käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 3 sätestatud nõuetele hiljemalt 31. detsembriks 2036;
- d) kuni 31. detsembrini 2045 tiheasustusalade puhul, mille puhul ei nõuta vastamist käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 3 sätestatud nõuetele hiljemalt 31. detsembriks 2039;

- e) kuni 31. detsembrini 2053 tiheasustusalade puhul, mille suhtes kohaldatakse käesoleva direktiivi artikli 7 lõikes 4 osutatud erandit.
4. Direktiivi 91/271/EMÜ artikli 7 kohaldamist jätkatakse kuni 30. detsembrini 2037 2 000 – 10 000 ie tiheasustusalade suhtes, mis juhivad reovee rannikuvette ja rakendavad asjakohast puhastust vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 7 1. jaanuaril 2025.
5. Direktiivi 91/271/EMÜ artiklit 6 kohaldatakse jätkuvalt kuni 30. detsembrini 2037 tiheasustusalade suhtes, mis juhivad reovee vähem tundlikele aladele ja rakendavad vähem põhjalikku puhastust vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 6 1. jaanuaril 2025.
6. Direktiivi 91/271/EMÜ artikli 15 lõiget 4 kohaldatakse liikmesriikide suhtes kuni 31. detsembrini 2028.
7. Direktiivi 91/271/EMÜ artiklit 17 ja komisjoni rakendusotsust 2014/431/EL⁽⁴⁴⁾ kohaldatakse liikmesriikide suhtes kuni 1. jaanuarini 2028.
8. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt VIII lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 33

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad artiklite 2-11 ja 14-26 ning lisade I, III, V ja VI järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 31. juuliks 2027. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

Artikkel 34

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikleid 12 ja 13 ning lisasid II ja IV kohaldatakse alates 1. augustist 2027.

Artikkel 35

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 27. november 2024

Euroopa Parlamendi nimel

eesistuja

R. METSOLA

Nõukogu nimel

eesistuja

BÓKA J.

⁽⁴⁴⁾ Komisjoni 26. juuni 2014. aasta rakendusotsus 2014/431/EL nõukogu direktiivi 91/271/EMÜ rakendamiseks koostatud riiklike programmide aruandluse vormide kohta (ELT L 197, 4.7.2014, lk 77).

I LISA

NÕUDED ASULAREOVEELE

A osa

Kogumissüsteemid

Kogumissüsteemide puhul arvestatakse asulareovee puhastamise nõudeid.

Kogumissüsteemide projekteerimisel, ehitamisel ja hooldamisel lähtutakse parimatest tehnilistest teadmistest, vältides liigseid kulusid ja võttes eelkõige arvesse järgmist:

- asulareovee kogus ja omadused,
- asulareovee lekete, infiltratsiooni ja kogumissüsteemidesse valessti ühendatud sissevoolu vältimine,
- ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolu tõttu suublade reostumise piiramine, võttes arvesse asjakohaseid nõudeid artiklis 5 ja V lisas.

B osa

Asulareoveepuhastitist heitvee juhtimine suublatesse

1. Asulareoveepuhastiteid projekteeritakse ja ehitatakse ümber nii, et neisse sisenevast reoveest ja puhastatud reoveest on võimalik võtta enne selle juhtimist suublatesse representatiivseid proove.
2. Asulareoveepuhastitist ning artiklites 6, 7 ja 8 osutatud tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitist väljuv vesi peab vastama käesoleva lisa tabelis 1 esitatud nõuetele.
3. Artikli 7 lõikes 1 osutatud asulareoveepuhastitist või artikli 7 lõikes 3 osutatud tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitist väljuv vesi peab lisaks punktis 2 osutatud nõuetele vastama ka käesoleva lisa tabeli 2 nõuetele, välja arvatud juhtudel, mil kohaldatakse artikli 7 lõiget 8.
4. Artikli 8 lõikes 1 osutatud asulareoveepuhastitist või artikli 8 lõikes 4 osutatud tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitist väljuv vesi peab vastama käesoleva lisa tabelis 3 esitatud nõuetele.
5. Biokilekandjaid kasutavate asulareoveepuhastitist vee ärajuhtimist käsitlevad eelnevad normid ja eriload hõlmavad:
 - asulareoveepuhastis kasutusel oleva biokilekandjaid kasutava tehnoloogia kirjeldust, hõlmates puhastis kasutatavate biokilekandjate liiki ja kogust ning biokilekandjate keskkonda sattumise vältimiseks võetud meetmete kirjeldust;
 - kohustust biokilekandjate kasutamist pidevalt jälgida ja ennetada igasugust biokilekandjate sattumist keskkonda;
 - kohustust teatada pädevatele asutustele viivitamata igast olulisest biokilekandjate sattumisest suublasse.
6. Vajaduse korral kohaldatakse tabelites 1, 2 ja 3 esitatud nõuetest rangemaid nõudeid, et tagada suublade vastavus direktiivides 2000/60/EÜ, 2008/56/EÜ, 2008/105/EÜ ja 2006/7/EÜ sätestatud nõuetele.
7. Heitvee juhtimiskohad suublasse valitakse nii, et heitvee kahjulik mõju suublale oleks võimalikult väike.

C osa

Seire ja selle tulemuste hindamise meetodid

1. Liikmesriigid tagavad sellise seiremeetodi kohaldamise, mis vastab punktides 2–5 esitatud nõuetele. Kui see on asjakohane, peavad kõik analüüsimeetodid vastama samadele tulemuslikkuse miinimumkriteeriumidele kui need, mis on määratletud direktiivis 2009/90/EÜ ja muudes asjakohastes õigusnormides.

Kasutada tohib ka muid kui punktides 2, 3 ja 4 osutatud meetodeid, kui suudetakse tõendada, et nende meetoditega saadakse nimetatud punktides kirjeldatud meetoditega võrdväärsed tulemused.

Liikmesriigid edastavad komisjonile kogu asjakohase teabe kohaldatava seiremeetodi kohta.

2. Asulareoveepuhasti väljavoolu ja vajaduse korral ka sissevoolu samast, täpselt kindlaksmääratud kohast võetakse vooluhulgaga proportsionaalseid või iga 24 tunni järel ajapõhiseid proove. Kõik mikrosaasteainete seire raames võetavad ajapõhised proovid peavad aga olema võetud iga 48 tunni järel.

Proovide lagunemise vältimiseks nende võtmise ja analüüsimise vahel peetakse kinni headest rahvusvahelistest laboritavadest.

3. Proovide minimaalne arv aastas määratakse kindlaks reoveepuhasti koormuse põhjal ning proove tuleb võtta aasta jooksul korrapäraste ajavahemike tagant:

1 000 kuni 9 999 ie:	Üks proov kuus (vt märkus 1)
10 000 kuni 49 999 ie	Kaks proovi kuus Üks mikrosaasteainete proov kuus
50 000 kuni 149 999 ie	Üks proov nädalas Kaks mikrosaasteainete proovi kuus
vähemalt 150 000 ie	Kaks proovi nädalas Kaks mikrosaasteainete proovi kuus

Märkus 1. Hooajalise tegevusega tiheasustusalade puhul on lubatud kuni kahe kuu pikkused ajavahemikud ilma proove võtmata, tingimusel et hooajalise tegevuse kuudel võetakse täiendavaid proove. Aasta jooksul võetakse kokku 12 proovi.

4. Puhastatud asulareovesi loetakse asjakohastele nõuetele vastavaks, kui veeproovi iga asjakohane parameeter vastab vastavale väärtusele järgmiselt:
- tabelites 1 ja 3 esitatud parameetrite kohta on tabelis 4 esitatud selliste proovide maksimumarv, mille puhul on lubatud, et nende kohta kehtivad nõuded väljendatuna kontsentratsioonidena või vähendusprotsentidena või nii kontsentratsioonidena kui vähendusprotsentidena ei ole täidetud;
 - tabelis 1 kontsentratsioonidena väljendatud parameetrite puhul ei tohi tavapärasel töötingimustel võetud proovide parameetrid erineda kehtivatest väärtustest rohkem kui 100 % võrra, välja arvatud hõljuvaine üldkontsentratsiooni puhul, mille kehtivast väärtusest on lubatud kõrvalekalded kuni 150 %;
 - tabelis 2 esitatud parameetrite puhul vastab kõikide proovide iga parameetri aasta keskmine kõnealus tabelis esitatud asjakohastele väärtustele. Kehtivad kontsentratsiooni või väikseima vähendusprotsendi kohta esitatud väärtused;
 - tabelis 3 esitatud parameetrite puhul tähendab C osa punktis 3 osutatud proovivõtusagedus, et üks proov võetakse asulareoveepuhasti sissevoolus ja üks proov väljavoolus, et kontrollida vastavust tabeli 3 väikseimale eemaldusprotsendile. Kõigi arvutamisel kasutatud ainete eemaldusprotsentide keskvaartust kasutatakse, et hinnata, kas on saavutatud nõutav väikseim eemaldusprotsent 80 %.

5. Proovid võetakse nii, et need kajastaksid reostust kuiva ilma vooluhulgale tingimustes. Kontrollitava vee kvaliteedi äärmuslikke väärtusi arvesse ei võeta, kui nad on tingitud ebaharilikest olukordadest tugeva vihmajärgel.
6. Biotiikidest ärājuhitava vee analüüs tehakse filtritud proovidega; hõljuvaine üldkontsentratsioon ei tohi sellise ärājuhitava vee filtrimata proovides siiski ületada 150 mg/l.

Tabel 1. Nõuded asulareoveepuhastitest väljuvale veele, mille suhtes kohaldatakse käesoleva direktiivi artiklit 6. Kehtivad kontsentratsiooni või vähendusprotsendi kohta esitatud väärtused.

Parameetrid	Kontsentratsioon	Väikseim vähendusprotsent (vt märkus 4)	Standardne mõõtemetod
Biokeemiline hapnikutarve viie ööpäeva jooksul (BHT5) 20 °C juures ilma nitrifikatsioonita (vt märkus 1)	25 mg/l O ₂	70–90 40 artikli 6 lõike 4 alusel	Homogeenitud, filtrimata ja dekanteerimata proov. Lahustunud hapniku määramine enne ja pärast viiepäevast inkubatsiooni temperatuuril 20 °C ± 1 °C täielikus pimeduses. Nitrifikatsiooniinhibiitori lisamine
Keemiline hapnikutarve (KHT) (vt märkus 2)	125 mg/l O ₂	75	Homogeenitud, filtrimata ja dekanteerimata proov. Kaaliumdikromaat
Orgaanilise süsiniku üldsisaldus (vt märkus 2)	37 mg/l	75	EN 1484
Hõljuvaineid kokku	35 mg/l (vt märkus 3)	90 (vt märkus 3)	— Representatiivse proovi filtrimine läbi 0,45 µm poori suurusega membraanfiltriga. Kuivatamine 105 °C juures ja kaalumine — Representatiivse proovi tsentrifugeerimine (vähemalt 5 min keskmise kiirusega 2 800 kuni 3 200 g), kuivatamine 105 °C juures ja kaalumine

Märkus 1. Selle parameetri võib asendada teisega, näiteks orgaanilise süsiniku üldsisaldusega (TOC) või üldhapnikutarbega (ÜHT), kui suudetakse tõendada, et BHT5 ja asendusparameetri vahel on seos.

Märkus 2. Liikmesriigid mõeldavad kas keemilist hapnikutarvet (KHT) või orgaanilise süsiniku üldsisaldust.

Märkus 3. See nõue ei ole kohustuslik.

Märkus 4. Vähemine sissetuleva vee suhtes.

Tabel 2. Nõuded artikli 7 lõikes 1 osutatud asulareoveepuhastitest või artikli 7 lõikes 3 osutatud tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest väljuva vee kolmanda astme puhastusele. Artikli 7 lõikes 1 osutatud asulareoveepuhastitest väljuva vee suhtes kohaldatakse mõlemat parameetrit. Artikli 7 lõikes 3 osutatud tiheasustusalade puhul võib olenevalt kohapealsest olukorrast kohaldada üht või mõlemat parameetrit. Kehtivad kontsentratsiooni või vähendusprotsendi kohta esitatud väärtused.

Parameetrid	Kontsentratsioon	Väikseim vähendusprotsent (vt märkused 1 ja 2)	Standardne mõõtemetod
Üldfosfor (vt märkus 4)	0,7 mg/l (ie vähemalt 10 000, kuid alla 150 000) 0,5 mg/l (ie vähemalt 150 000)	87,5 (ie vähemalt 10 000, kuid alla 150 000e) 90 (ie vähemalt 150 000)	Molekulaarabsorptsioon-spektrofotomeetria

Parameetrid	Kontsentratsioon	Väikseim vähendusprotsent (vt märkused 1 ja 2)	Standardne mõõtemetod
Üldlämmastik (vt märkus 4)	10 mg/l (ie vähemalt 10 000, kuid alla 150 000) 8 mg/l (ie vähemalt 150 000) (vt märkus 5)	80 (vt märkus 3)	Molekulaarabsorptsioon-spektrofotomeetria

Märkus 1. Vähenedmine sissetuleva vee reostuskoormuse suhtes või tiheasustusosalal tekkiva reostuskoormuse suhtes, kui saab tagada sama keskkonnakaitse taseme.

Märkus 2. Kui osa puhastatud asulareoveest kasutatakse põllumajanduses niisutamiseks, võib selles osas sisalduvaid toitaineid võtta arvesse sissetuleva vee reostuskoormuse arvutamisel ja need võib välja jätta ärajuhitava heitvee reostuskoormusest.

Märkus 3. Kohalikest erioludest tingitud erandjuhtudel võib looduslikku lämmastikusidumisvõimet võtta väikseima vähendusprotsendi arvutamisel arvesse nendes liikmesriikides, kus looduslikku lämmastikusidumisvõimet võeti arvesse direktiivi 91/271/EMÜ I lisa tabelis 2 osutatud lämmastiku väikseima vähendusprotsendi arvutamisel, ja kui tõendatakse, et osa asulareoveest pärit lämmastikku on võimalik suublates kõrvaldada kuni 31. detsembrini 2037 käesoleva lisa tabelis 2 osutatud lämmastiku väikseima vähendusprotsendi arvutamisel, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) ärajuhitava heitvee keskmine hüdrauliline viibeaeg on vähemalt 1,5 aastat enne jõudmist artikli 7 lõike 2 kohaselt lämmastiku suhtes tundlikule alale;
- 2) tagatud on üldlämmastiku parameetri pidev seire ja hindamine:
 - a) kõigi asulareoveepuhastite väljavoolus ja asjakohasel juhul selliste vähemalt 10 000 ie tiheasustusalade äravooluvel, mis asuvad artikli 7 lõike 2 kohaselt lämmastiku suhtes tundliku ala valgalas,
 - b) artikli 7 lõike 2 kohase alaasjakohastes sissevooludes
 - c) representatiivsetes proovivõtukohtades suublates ja asjakohastes veekogudes artikli 7 lõike 2 kohase ala valgalal;
- 3) täidetud on tabelis 2 esitatud lämmastiku väikseim vähendusprotsent; kõnealune protsendimäär arvutatakse punktis 2 osutatud pideva seire ja hindamise raames kogutud andmete põhjal;
- 4) saab tõendada, et valgalal asuvatest asulareoveepuhastitest vabanev lämmastik ei ole keskkonnale, sealhulgas elurikkusele, ja inimeste tervisele kahjulik ega muuda ökosüsteemi;
- 5) toitainete kontsentratsioon tingimuse 2 punktis c osutatud aladel vastab direktiivi 2000/60/EÜ V lisa punktis 1.2.1 sätestatud tingimusele kõnealuste alade hea ökoloogilise seisundi määramiseks;
- 6) loodusliku lämmastikusidumisvõime kasutamisest teatatakse nii komisjonile vastavalt artikli 22 lõike 1 punktile a kui ka potentsiaalselt mõjutatud naaberliikmesriikidele koos kõigi elementidega, mis on vajalikud kontrollimaks, et on täidetud tingimused 1, 2, 3, 4 ja 5.

Märkus 4. Seda nõuet kohaldatakse 1. jaanuaril 2025 olemasolevate asulareoveepuhastite suhtes, mis on kohustatud pidama kinni artikli 7 lõikes 1 sätestatud tähtpäevadest, ning tiheasustusalade suhtes vastavalt artikli 7 lõikele 3. Kuni kõnealustest tähtpäevade saabumiseni kohaldatakse kõnealuste asulareoveepuhastite suhtes artikli 32 lõikes 3 sätestatud kohustusi.

Märkus 5. Kui bioloogilise reaktori väljavoolu temperatuur on alla 12 °C, võib võetud proovide tulemused käesoleva lisa C osa punkti 4 alapunktis c osutatud aasta keskmise üldläämmastiku kontsentratsiooni arvutamisel välja jätta, kui on võimalik tõendada kõike järgmist:

- 1) tagatud on kahjuliku mõju puudumine keskkonnale;
- 2) tabelis 2 esitatud lämmastiku väärtuste saavutamine nõuab ülemääraseid kulusid või ülemäära energiatarbimist.

Kui bioloogilise reaktori väljavoolu temperatuur on alla 5 °C, võib võetud proovide tulemused käesoleva lisa C osa punkti 4 alapunktis c osutatud aasta keskmise üldläämmastiku kontsentratsiooni arvutamisel välja jätta.

Tabel 3. Nõuded artikli 8 lõikes 1 osutatud asulareoveepuhastitest või artikli 8 lõikes 4 osutatud tiheasustusalasid teenindavatest asulareoveepuhastitest väljuva vee neljanda astme puhastusele.

Näitajad	Väikseim eemaldusprotsent sissetuleva vee reostuskoormuse suhtes
Ained, mis reostavad vett isegi väikese kontsentratsiooni korral (vt märkus 1)	80 % (vt märkus 2)

Märkus 1. Punktides a ja b osutatud orgaaniliste ainete kontsentratsiooni tuleb mõõta.

a) 1. kategooria (hõlpsasti töödeldavad ained):

- i) amisulpriid (CASi nr 71675-85-9),
- ii) karbamasepiin (CASi nr 298-46-4),
- iii) tsitalopraam (CASi nr 59729-33-8),
- iv) klaritromütsiin (CASi nr 81103-11-9),
- v) diklofenak (CASi nr 15307-86-5),
- vi) hüdroklorotiasiid (CASi nr 58-93-5),
- vii) metoprolool (CASi nr 37350-58-6),
- viii) venlafaksiin (CASi nr 93413-69-5);

b) 2. kategooria (hõlpsasti kõrvaldatavad ained):

- i) bensotriasool (CASi nr 95-14-7),
- ii) kandesartaan (CASi nr 139481-59-7),
- iii) irbesartaan (CASi nr 138402-11-6),
- iv) 4-metüülbensotriasooli (CASi nr 29878-31-7) ja 5-metüülbensotriasooli (CASi nr 136-85-6) segu.

Märkus 2. Eemaldusprotsent arvutatakse vähemalt kuue aine kohta kuiva ilma vooluhulga tingimustes. 1. kategooria ainete arv peab olema kaks korda suurem kui 2. kategooria ainete arv. Kui piisavas kontsentratsioonis on võimalik mõõta vähem kui kuue aine sisaldust, määrab pädev asutus vajaduse korral muud ained, mille jaoks väikseim eemaldusprotsent arvutakse. Kõigi arvutamisel kasutatud üksikute ainete konkreetsete eemaldusprotsentide keskvaärtust kasutatakse, et hinnata, kas on saavutatud nõutav väikseim eemaldusprotsent 80 %.

Tabel 4. Proovidele esitatavad nõuded

Aastas võetavate proovide arv	Nõuetele mittevastavate proovide lubatav maksimumarv
4–7	1
8–16	2
17–28	3
29–40	4
41–53	5
54–67	6
68–81	7
82–95	8
96–110	9
111–125	10
126–140	11
141–155	12
156–171	13
172–187	14
188–203	15
204–219	16
220–235	17
236–251	18
252–268	19
269–284	20
285–300	21
301–317	22
318–334	23
335–350	24
351–365	25

II LISA

EUTROFEERUMISE SUHTES TUNDLIKUD ALAD

1. Läänemere, Musta mere, Põhjamere ja Aadria mere valgaladel asuvad alad, mis on direktiivi 2008/56/EÜ või 2000/60/EÜ kohaselt tunnistatud eutrofeerumise suhtes tundlikuks.
2. Looduslikud mageveejärved, muud mageveekogud, suudmealad ja rannikuveed, mis on eutrofeerunud või võivad lähitulevikus eutrofeeruda, kui kaitsemeetmeid ei võeta.

Otsustades, milliseid toitaineid tuleb täiendava puhastamise teel vähendada, võetakse arvesse järgmisi tegureid:

- a) järved ja järvedeni / veehoidlateni / kinniste lahtedeni viivad kesise veevahetusega ojad, kus võib esineda toitainete akumulatsioon. Nendel aladel tuleks kõrvaldada ka fosfor, välja arvatud juhul, kui suudetakse tõendada, et see ei avalda veekogu eutrofeerumisele mingit mõju. Suurtelt tiheasustusaladelt reovee ärajuhtimise puhul võib kaaluda ka lämmastiku kõrvaldamist;
 - b) kesise veevahetusega või palju toitaineid vastuvõtavad suudmealad, lahed ja muud rannikuveed. Väikeste tiheasustusalade heitvesi ei ole nendele aladele harilikult probleemiks, kuid suurte tiheasustusalade reoveest tuleks eemaldada fosfor või lämmastik või nii fosfor kui lämmastik, välja arvatud juhul kui suudetakse tõendada, et see ei avalda eutrofeerumisele mingit mõju.
3. Joogivee võtmiseks mõeldud mage pinnavesi, mis võib sisaldada direktiivis (EL) 2020/2184 sätestatud nitraadikontsentratsioonist rohkem nitraate, kui kaitsemeetmeid ei võeta.
 4. Alad, kus muude liidu keskkonnavalade õigusaktide täitmiseks on vaja põhjalikumalt puhastust, kui on ette nähtud käesoleva direktiivi artikliga 7, eelkõige seoses direktiiviga 2000/60/EÜ hõlmatud veekogudega, mille puhul on risk, et hea ökoloogiline seisund või potentsiaal ei säili või ei ole saavutatav.
 5. Kõik muud alad, mille liikmesriigid eutrofeerumise suhtes tundlikuks tunnistavad.

III LISA

NENDE TOODETE LOETELU, MILLE PUHUL KOHALDATAKSE LAIENDATUD TOOTJAVASTUTUST

1. Inimtervishoius kasutatavad ravimid, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/83/EÜ⁽¹⁾ kohaldamisalasse.
2. Kosmeetikatooted, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1223/2009⁽²⁾ kohaldamisalasse.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta (ELT L 342, 22.12.2009, lk 59).

IV LISA

TÖÖSTUSSEKTORID

1. Piimatöötlus
 2. Puu- ja köögiviljatoodete tootmine
 3. Karastusjookide tootmine ja villimine
 4. Kartulitöötlus
 5. Lihatööstus
 6. Õlletehased
 7. Alkoholi ja alkoholsete jookide tootmine
 8. Loomasööda tootmine taimsetest saadustest
 9. Želatiini ja liimi tootmine toornahkadest ja luudest
 10. Linnasetehased
 11. Kalatööstus
-

V LISA

ASULAREOVEE KÄITLEMISE LÕIMITUD KAVA SISU

1. Asjaomase tiheasustusala veekogumisala algolukorra analüüs, mis sisaldab vähemalt järgmist:
 - a) üksikasjalik kirjeldus, mis käsitleb kogumissüsteemide võrku, selle võrgu võimekust ladustada ja juhtida asulareovett ja asula äravooluvett ning olemasolevat asulareovee puhastamise võimekust vihmajärgi korral;
 - b) ühisvoolse kanalisatsiooni korral vihmajärgi ajal toimuvate asulareovee voogude dünaamika analüüs seireandmete alusel või selliste hüdroloogiliste, hüdrauliliste ja veekvaliteedi mudelite alusel, milles on arvesse võetud uusimaid kliimaprojektsioone, sealhulgas I lisa tabelis 1 ja vajaduse korral tabelis 2 osutatud parameetrite ning mikroplastide ja asjakohaste saasteainete vihmajärgi korral suublasse lastavat hinnangulist reostuskoormust;
 - c) lahkvoolse kanalisatsiooni korral üksikasjalik kirjeldus seirekohta eraldi süsteemide asjakohastes punktides, kus ärajuhtiv asula äravooluvesi on eeldatavalt reostatud, nagu on kindlaks tehtud artikli 5 lõike 2 punkti d kohaselt, et määrata kindlaks asjakohased ja teostatavad meetmed vastavalt käesoleva lisa punkti 3 nõuetele.
2. Ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolust pärit reostuse vähendamise eesmärgid, kaasa arvatud järgmised:
 - a) soovituslik mittesiduv eesmärk, et ühisvoolse kanalisatsiooni ülevool moodustaks vaid väikse protsendi, mis ei saa olla suurem kui 2 % aastas kogutavast asulareovee reostuskoormusest, arvatuna kuivade ilmastikuolude tingimustes. See soovituslik mittesiduv eesmärk tuleks saavutada:
 - i) 31. detsembriks 2039 kõigil vähemalt 100 000 ie tiheasustusaladel;
 - ii) 31. detsembriks 2045 vähemalt 10 000 ie tiheasustusaladel, millele on osutatud artiklis 5;
 - b) makroplastide järkjärguline vähendamine.
3. Meetmed, mida võetakse punktis 2 osutatud eesmärkide saavutamiseks kooskõlas kõnealusel punktis sätestatud tähtpäevadega, koos meetmete rakendamise ajakavaga ning juba kehtestatud ja võetavate meetmete eristusega. Samuti on selles selgelt kindlaks määratud osalejad ja nende vastutusala asulareovee käitlemise lõimitud kava rakendamisel.
4. Selle kaalumisel, milliseid meetmeid punkti 3 kohaselt võtta, tagavad liikmesriigid, et nende pädevad asutused kaaluvad vähemalt järgmist:
 - a) ennetavad meetmed, et hoida ära reostumata vihmavee sisenemine kogumissüsteemidesse, kaasa arvatud looduslikku veesidumisvõimet või vihmavee kogumist soodustavad meetmed, ning meetmed, millega suurendatakse linnapiirkondade rohe- ja sinialasid ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolu vähendamiseks või piiratakse tiheasustusala läbilaskmatute pindade suurust;
 - b) meetmed, millega parandatakse olemasoleva taristu, sealhulgas kogumissüsteemide, ladustamisvõime ja asulareoveepuhastite haldamist ja optimeeritakse nende kasutust eesmärgiga tagada, et puhastamata asulareovee või reostunud asula äravooluvee juhtimine suublasse on minimaalne;
 - c) kui see on vajalik punktis 2 osutatud eesmärkide saavutamiseks, siis täiendavad leevendusmeetmed, sealhulgas taristu kohandamine asulareovee kogumiseks, ladustamiseks ja puhastamiseks, näiteks uute linnapiirkondade ühendamine lahkvoolse kanalisatsiooniga, kui see on asjakohane, või uue taristu rajamine, kusjuures prioriteediks on roheline ja sinine taristu nagu näiteks taimestunud kraavid, puhastavad märgalad ja ladustamistiigid, mis projekteeritakse elurikkuse toetamiseks. Kui see on asjakohane, kaalutakse seoses artiklis 5 osutatud asulareovee puhastamise lõimitud kava koostamisega vee taaskasutust.

VI LISA

ÜLDSUSE TEAVITAMINE

- 1) Pädev asutus ning asulareovee kogumise ja puhastamise teenuse eest vastutav(ad) käitaja(d), sealhulgas teave käitajate omandistruktuuri kohta ja nende kontaktandmed.
- 2) Tiheasustusalal tekkiva asulareovee reostuse kogukoormus väljendatuna inimekvivalentides (ie), üksikasjalikud andmed selle kohta, milline osa sellest koormusest (%):
 - a) kogutakse ja puhastatakse asulareoveepuhastites;
 - b) puhastatakse registreeritud individuaalsetes süsteemides;
 - c) jääb kogumata või puhastamata.
- 3) Kui see on asjakohane, siis põhjendus, miks teatav asulareovee reostuskoormus jääb kogumata või puhastamata.
- 4) Teave tiheasustusalalt igasse suublasse juhitava heitvee kvaliteedi kohta, sealhulgas järgmised elemendid:
 - a) nende iga asulareoveepuhasti poolt ärajuhitavate saasteainete aasta keskmine kontsentratsioon ja reostuskoormus, mille suhtes kohaldatakse artiklit 21;
 - b) individuaalsetest süsteemidest ärajuhitava veega kaasnev hinnanguline reostuskoormus seoses I lisa tabelites 1 ja 2 osutatud parameetritega;
 - c) üle 10 000 ie tiheasustusalade puhul ühisvoolsest kanalisatsioonist ärajuhitava ja ühisvoolse kanalisatsiooni ülevoolust pärit veega kaasnev hinnanguline reostuskoormus seoses I lisa tabelites 1 ja 2 osutatud parameetritega.
- 5) Aastased investeerimiskulud kokku ja aastased tegevuskulud kokku, koos kogumis- ja puhastuskulude ning töötajate, energia-, kulutarvike, haldus- ja muude aastaste kogukulude eristusega, samuti aasta keskmised investeerimis- ja tegevuskulud kogutud ja puhastatud asulareovee kuupmeetri kohta ning keskmise majapidamise kohta, kui kulud kaetakse täielikult või osaliselt veetariifisüsteemi kaudu, või tiheasustusala tasandil muudel juhtudel.
- 6) Teave selle kohta, kuidas kaetakse punktis 5 osutatud kulud, ja juhul, kui kulud kaetakse tariifisüsteemi kaudu, siis teave kogutava ja puhastatava asulareovee kuupmeetri eest võetava tariifi struktuuri kohta kas kogutava ja puhastatava asulareovee kuupmeetri suhtes või veevarustuse suhtes, sealhulgas püsi- ja muutuvkulud, ning kogumise, puhastamise, halduse ja muuga seotud kulude eristus.
- 7) Tiheasustusala tasandil asulareovee kogumise ja puhastamise taristuga seotud investeerimise kavad koos prognoositava mõjuga asulareoveeteenuse tariifidele ning kavandatud rahalise ja ühiskondliku kasuga.
- 8) Iga vähemalt 10 000 ie asulareoveepuhasti kohta:
 - a) töödeldav reostuskoormus (inimekvivalentides) kokku ja asulareovee puhastamiseks kuluv energia (kWh-des kokku ja kuupmeetri kohta);
 - b) toodetud taastuvenergia aastakogus (GWh/aasta) kokku, koos energiaallikate osakaalude eristusega.
- 9) Otsene kasvuhoonegaaside koguheid (CO₂ ekvivalenttonnides), mis aasta jooksul on vähemalt 10 000 ie reostuskoormust töötlevate asulareovee kogumise ja puhastamise taristu käitamisega igal tiheasustusalal tekitatud või mille tekkimine on ära hoidud, ning eelkõige selle taristu rajamisel tekitatud kaudne kasvuhoonegaaside koguheid (CO₂ ekvivalenttonnides), kui need andmed on olemas.
- 10) Kokkuvõtte nende kaebuste ja vastuste iseloomu ja statistiliste andmete kohta, mida asulareoveepuhastite käitajad on saanud ja andnud käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes.
- 11) Põhjendatud taotluse korral antakse tarbijale juurdepääs punktides 2, 4, 8 ja 9 esitatud teavet käsitlevatele varasematele, kuni kümne aasta tagustele, kuid mitte varasematele kui 1. jaanuari 2025. aasta seisuga andmetele.

VII LISA

A osa

Kehtetuks tunnistatud direktiiv koos hilisemate muudatustega (millele on osutatud artiklis 32)

Nõukogu direktiiv 91/271/EMÜ (EÜT L 135, 30.5.1991, lk 40)	
Komisjoni direktiiv 98/15/EÜ (EÜT L 67, 7.3.1998, lk 29)	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1)	ainult III lisa punkt 21
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1137/2008 (ELT L 311, 21.11.2008, lk 1)	ainult lisa punkt 4.2
Nõukogu direktiiv 2013/64/EL (ELT L 353, 28.12.2013, lk 8)	ainult artikkel 1

B osa

Liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäev (millele on osutatud artiklis 32)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev
91/271/EMÜ	30. juuni 1993
98/15/EÜ	30. september 1998
2013/64/EL	Artikli 1 lõigete 1, 2 ja 3 puhul 31. detsember 2018 Artikli 1 lõike 5 punkti a puhul 30. juuni 2014 Artikli 1 lõike 5 punkti b puhul 31. detsember 2014

VIII LISA

Vastavustabel

Direktiiv 91/271/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 sissejuhatav lause	Artikli 2 sissejuhatav lause
Artikli 2 punktid 1–4	Artikli 2 punktid 1–4
—	Artikli 2 punktid 5 ja 6
Artikli 2 punkt 5	Artikli 2 punkt 7
—	Artikli 2 punktid 8 ja 9
Artikli 2 punkt 6	Artikli 2 punkt 10
Artikli 2 punkt 7	Artikli 2 punkt 11
Artikli 2 punkt 8	Artikli 2 punkt 12
—	Artikli 2 punktid 13 ja 14
Artikli 2 punkt 10	Artikli 2 punkt 15
Artikli 2 punkt 11	Artikli 2 punkt 16
—	Artikli 2 punktid 17 kuni 28
Artikli 3 lõige 1	Artikli 3 lõige 1
—	Artikli 3 lõiked 2 ja 3
Artikli 3 lõige 2	Artikli 3 lõige 4
Artikli 3 lõike 1 kolmas lõik	Artikli 4 lõige 1
—	Artikli 4 lõige 2
—	Artikli 4 lõige 3
—	Artikli 4 lõige 4
—	Artikli 4 lõige 5
—	Artikli 4 lõige 6
—	Artikkel 5
Artikli 4 lõige 1	Artikli 6 lõige 1
—	Artikli 6 lõige 2
—	Artikli 6 lõige 3
Artikli 4 lõige 2	Artikli 6 lõige 4
Artikli 4 lõige 4	Artikli 6 lõige 5
—	Artikli 7 lõige 1
—	Artikli 7 lõige 2
Artikli 5 lõige 2	Artikli 7 lõige 3
—	Artikli 7 lõige 4

Direktiiv 91/271/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 5 lõige 3	Artikli 7 lõige 5
—	Artikli 7 lõiked 6 ja 7
Artikli 5 lõige 4	Artikli 7 lõige 8
Artikli 5 lõige 5	Artikli 7 lõige 9
Artikli 5 lõige 7	Artikli 7 lõige 10
—	Artikli 7 lõige 11
—	Artikkel 8
—	Artikkel 9
—	Artikkel 10
—	Artikkel 11
Artikkel 9	Artikli 12 lõiked 1 ja 2
—	Artikli 12 lõige 3
Artikkel 10	Artikkel 13
Artikli 11 lõige 1	Artikli 14 lõige 1
—	Artikli 14 lõige 2
—	Artikli 14 lõige 3
—	Artikli 14 lõige 4
Artikli 11 lõige 3	Artikli 14 lõige 5
Artikli 12 lõige 1	Artikli 15 lõige 1
Artikli 12 lõige 2	Artikli 15 lõige 2
Artikli 12 lõige 3	Artikli 15 lõige 3
—	Artikli 15 lõige 4
Artikli 13 lõige 1	Artikkel 16 lõiked 1 ja 2
—	Artikkel 17
—	Artikkel 18
—	Artikkel 19
Artikli 14 lõige 1	Artikkel 20 lõige 1
—	Artikli 20 lõige 2
Artikli 15 lõige 1	Artikli 21 lõige 1
—	Artikli 21 lõige 2
—	Artikli 21 lõiked 3-6
—	Artikkel 22
Artikli 17 lõige 1	Artikli 23 lõige 1
—	Artikli 23 lõige 2

Direktiiv 91/271/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 17 lõige 3	Artikli 23 lõige 3
—	Artikli 23 lõige 4
—	Artikkel 24
—	Artikkel 25
—	Artikkel 26
—	Artikkel 27
Artikkel 18	Artikkel 28
—	Artikkel 29
—	Artikkel 30
—	Artikkel 31
—	Artikkel 32
Artikkel 19	Artikkel 33
—	Artikkel 34
Artikkel 20	Artikkel 35
I lisa A osa	I lisa A osa
I lisa B osa	I lisa B osa
I lisa C osa	—
I lisa D osa	I lisa C osa
II lisa	II lisa
—	III lisa
III lisa	IV lisa
—	V lisa
—	VI lisa
—	VII lisa
—	VIII lisa